Utgiftsområde 13

Integration och jämställdhet

Utgiftsområde 13 – Integration och jämställdhet

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut ... 5

2 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet ... 7
2.1 Principer för utformningen av denna proposition ... 7
2.2 Utgiftsområdets omfattning ... 8
2.3 Utgiftsutvecklingen ... 8
2.4 Mål för utgiftsområdet ... 9
2.4.1 Integrationspolitik ... 9
2.4.2 Politik mot diskriminering ... 9
2.4.3 Jämställdhetspolitik ... 9
2.4.4 Utanförskap ... 10
2.5 Resultatredovisning ... 10

3 Integration ... 11
3.1 Mål för området ... 11
3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 11
3.3 Resultatredovisning ... 12
3.3.1 Utveckling av integrationen i Sverige ... 12
3.3.2 Resultat utifrån andra bedömningsgrunder ... 25
3.4 Budgetförslag ... 29
3.4.1 1:1 Integrationsåtgärder ... 29
3.4.2 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande ... 30

4 Diskriminering ... 33
4.1 Mål för området ... 33
4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 33
4.3 Resultatredovisning ... 33
4.3.1 Arbetet för att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter ... 33
4.3.2 Handlingsplanen mot rasism och hatbrott ... 37
4.3.3 Strategin för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism ... 39
4.3.4 Handlingsplanen för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter ... 40
4.4 Budgetförslag ... 41
4.4.1 2:1 Diskrimineringsombudsmannen ... 41
4.4.2 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m. ... 42

5 Jämställdhet ... 45
5.1 Mål för området ... 45
5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder ... 45
5.3 Resultatredovisning ... 46
5.3.1 Jämn fördelning av makt och inflytande ... 46
5.3.2 Ekonomisk jämställdhet ... 48
5.3.3 Jämställd utbildning ... 50
5.3.4 Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet ... 52
5.3.5 Jämställd hälsa ... 54
5.3.6 Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra ... 56
5.3.7 Hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra ... 65
5.3.8 EU och internationellt samarbete ... 68
5.3.9 Jämställdhetsintegrering – strategin för att uppnå målen ... 69
5.4 Budgetförslag ... 71
5.4.1 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder ... 71

5.4.2 3:2 Jämställdhetsmyndigheten 72
5.4.3 3:3 Bidrag för kvinnors organisering 73

6 Utanförskap 75
6.1 Mål för området 75
6.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder 75
6.3 Resultatredovisning 76
6.3.1 Utveckling av utanförskap i Sverige 76
6.3.2 Övergripande åtgärder för att motverka utanförskap 83
6.4 Budgetförslag 84
6.4.1 4:1 Åtgärder mot utanförskap 84

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

1:1 Integrationsåtgärder	96 925
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	2 488 092
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	173 208
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	110 919
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	627 039
3:2 Jämställdhetsmyndigheten	197 914
3:3 Bidrag för kvinnors organisering	48 163
4:1 Åtgärder mot utanförskap	22 000
Summa anslag inom utgiftsområdet	**3 764 260**

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden, Integration och jämställdhet

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	40 300	2028
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	40 000	2028
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	**80 300**	

2 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Vid utformningen av denna proposition har särskilda principer tillämpats med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till principerna redovisas närmare i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Förslagen i denna proposition utgår från den budget som riksdagen har beslutat för 2026 efter förslag i budgetpropositionen för 2026. Beslutade ändringar i statens budget för 2026 har inte beaktats. Följande generella justeringar har gjorts för utgiftsområdena.

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- Uppenbart tillfälliga satsningar från tidigare budgetår som upphör vid utgången av 2026 har inte förlängts.
- Lagförslag som är politiskt okontroversiella och som inte kan genomföras under pågående budgetår, har inkluderats i de fall det råder politisk samsyn om förslagen.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har tillämpats i enlighet med det finanspolitiska ramverket när denna proposition har tagits fram (skr. 2025/26:76, bet. 2025/26:FiU14, rskr. 2025/26:156).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

För att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2028 och 2029 till anslagen redovisar regeringen på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av 2026 års anslagsnivå för åren efter budgetåret för åtgärder som upphör vid utgången av 2026. För åtgärder som upphör från utgången av 2027 eller senare gäller 2026 års nivå för åtgärden fram till slutåret. För permanenta åtgärder gäller 2026 års nivå tills vidare. Med hänsyn till att propositionen utformats enligt principer för att lämnas av en övergångsregering är dessa beräkningar mycket osäkra som underlag för bedömning av framtida anslagsnivåer.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa en bedömning av måluppfyllelsen och den framtida politiska inriktningen. Hur anslagen är tänkta att användas under 2027 framgår i stället enbart av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa under rubriken Budgetförslag.

De konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under rubriken Skälen för regeringens förslag för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2027. För åren därefter är beräkningarna mycket osäkra varför konsekvenserna inte redovisas närmare för dessa år. I tabellerna för förändringar av anslagsnivån har det inte varit praktiskt möjligt att specificera beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2026.

2.2 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar områdena Integration, Diskriminering, Jämställdhet och Utanförskap samt myndigheterna Diskrimineringsombudsmannen, Nämnden mot diskriminering och Jämställdhetsmyndigheten.

2.3 Utgiftsutvecklingen

Utgiftsområdets sammanlagda utgifter uppgick 2025 till 5,8 miljarder kronor. Prognosen för utfallet för 2026 är 5,4 miljarder kronor, vilket är 448 miljoner kronor mindre än de anvisade medlen.

Den föreslagna anslagsnivån för utgiftsområdet för 2027 uppgår till 3,8 miljarder kronor, vilket är en minskning med totalt 2,1 miljarder kronor jämfört med 2026. Anslagsförändringarna redovisas detaljerat under respektive delområde.

Tabell 2.1 Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet 13 Integration och jämställdhet

Miljoner kronor

	Utfall 2025	Budget 2026[1]	Prognos 2026	**Förslag 2027**	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Integration	**4 666**	**4 474**	**4 041**	**2 585**	**2 789**	**2 665**
1:1 Integrationsåtgärder	102	85	84	**97**	90	84
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	4 564	4 390	3 957	**2 488**	2 699	2 581
Diskriminering	**258**	**281**	**280**	**284**	**266**	**269**
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	142	170	170	**173**	175	178
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	116	111	110	**111**	91	91
Jämställdhet	**756**	**920**	**909**	**873**	**842**	**815**
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	535	684	674	**627**	608	577
3:2 Jämställdhetsmyndigheten	168	188	187	**198**	185	190
3:3 Bidrag för kvinnors organisering	53	48	48	**48**	48	48
Utanförskap	**158**	**175**	**173**	**22**	**18**	**18**
4:1 Åtgärder mot utanförskap	158	175	173	**22**	18	18
Totalt för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet	**5 839**	**5 851**	**5 403**	**3 764**	**3 915**	**3 767**

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2027–2029 för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Miljoner kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**5 866**	**5 866**	**5 866**
Pris- och löneomräkning[2]	5	10	15
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-161	-188	-213
Makroekonomisk utveckling	2	12	11
Volymer	-1 948	-1 778	-1 900
Överföring till/från andra utgiftsområden		-425	-425
Övrigt		418	412
Ny utgiftsram	**3 764**	**3 915**	**3 767**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2027 realekonomiskt fördelat för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Miljoner kronor

	2027
Transfereringar[1]	2 939
Verksamhetsutgifter[2]	823
Investeringar[3]	2
Summa utgiftsram	**3 764**

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2025 samt kända förändringar av anslagens användning.

[1] Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

[2] Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

[3] Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Riksdagen har för utgiftsområdet beslutat om mål inom följande delområden.

2.4.1 Integrationspolitik

Målet för området är att utrikes födda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Detta förutsätter att den som långvarigt befinner sig i Sverige anstränger sig för att bli en del av det svenska samhället och att samhället både ställer krav och ger möjligheter till integration. Integrationspolitiken ska bidra till social och kulturell, ekonomisk, språklig och demokratisk integration samt att genom utbildning förbättra förutsättningarna för flickor och pojkar med utländsk bakgrund (prop. 2023/24:99, bet. 2023/24:FiU21, rskr. 2023/24:250).

2.4.2 Politik mot diskriminering

Målet för politiken mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering (prop. 2008/09:1 utg.omr. 13, bet. 2008/09:AU1, rskr. 2008/09:115).

2.4.3 Jämställdhetspolitik

Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:AU1, rskr. 2008/09:115).

2.4.4 Utanförskap

Målet för området är att antalet människor som lever i utanförskap ska minska, att parallella samhällsstrukturer ska bekämpas, att det egna ansvaret att bli en del av samhället ska uppmuntras samt att människors trygghet och livschanser ska öka (prop. 2023/24:1 utg.omr. 13, bet. 2023/24:AU1, rskr. 2023/24:102).

2.5 Resultatredovisning

Resultat för utgiftsområdet redovisas på delområdesnivå (se respektive avsnitt).

3 Integration

3.1 Mål för området

Målet för området är att utrikes födda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Detta förutsätter att den som långvarigt befinner sig i Sverige anstränger sig för att bli en del av det svenska samhället och att samhället både ställer krav och ger möjligheter till integration. Integrationspolitiken ska bidra till social och kulturell, ekonomisk, språklig och demokratisk integration samt att genom utbildning förbättra förutsättningarna för flickor och pojkar med utländsk bakgrund (prop. 2023/24:99, bet. 2023/24:FiU21, rskr. 2023/24:250).

I syfte att öka genomslaget för det integrationspolitiska målet finns även fem delmål (prop. 2024/25:1 utg.omr. 13):

- Ekonomisk integration: Andelen utrikes födda kvinnor och män som arbetar och försörjer sig själva ska öka.
- Språklig integration: Kunskaperna i svenska språket ska öka hos utrikes födda kvinnor och män samt flickor och pojkar med utländsk bakgrund.
- Utbildning: Andelen flickor och pojkar med utländsk bakgrund som uppnår gymnasiebehörighet, fullföljer en utbildning på gymnasial nivå och tar gymnasieexamen ska öka.
- Demokratisk integration: Kunskaperna om hur den svenska demokratin fungerar ska öka hos utrikes födda kvinnor och män, med ökat deltagande i demokratin som följd. Förtroendet för de demokratiska processerna och samhällets institutioner ska öka.
- Social och kulturell integration: Andelen utrikes födda kvinnor och män samt flickor och pojkar med utländsk bakgrund som upplever tillhörighet och delaktighet i samhället ska öka. Samhällets grundläggande normer och värderingar ska förankras hos och efterlevas av var och en som lever och bor i Sverige, med minskade risker för utanförskap och kriminalitet som följd. Förekomsten av företeelser som begränsar utrikes födda kvinnors och mäns samt flickors och pojkars möjligheter att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen ska minska.

3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Integrationen påverkas av en rad olika faktorer, och resultat är ofta svåra att avgränsa från effekterna av åtgärder inom andra politikområden och av konjunkturutvecklingen. Målet för integrationspolitiken är också bredare än de insatser som finansieras inom detta utgiftsområde. För att nå målet krävs även åtgärder inom andra utgiftsområden.

Den första delen av redovisningen, avsnitt 3.3.1, beskriver den generella utvecklingen för utrikes födda, i synnerhet utomeuropeiskt födda, på olika områden. I de fall uppgifter redovisas för gruppen europeiskt födda avses födda i Europa exklusive Sverige. Resultatredovisningen i denna del utgår från delmålen på området. Följande är några av de mest centrala indikatorerna som redovisas: arbetskraftsdeltagande, självförsörjningsgrad, etableringsgrad för nyanlända, deltagande i utbildning i svenska för invandrare (sfi) och kunskapsresultat i grundskolan. Valdeltagande utgår tillfälligt i

avsaknad av nya uppgifter jämfört med föregående år. Redovisningen görs så långt det är möjligt med registerdata.

För att kunna få en samlad bild av utvecklingen av integrationen för de aspekter som inte kan mätas med registerdata finns det också behov av att använda kompletterande datainsamlingsmetoder. Detta gäller i hög grad delmålen demokratisk samt social och kulturell integration. SCB har därför fått i uppdrag att genomföra en uppföljning av de integrationspolitiska delmålen om demokratisk samt social och kulturell integration (A2025/00883). Undersökningen utgör underlag för uppföljningen av delmålen för demokratisk samt social och kulturell integration.

Utöver de centrala indikatorerna finns även kompletterande indikatorer. I vissa delar baseras redovisningen även på bedömningsgrunder i form av återrapporteringar och andra underlag från myndigheter.

Den andra delen av redovisningen, avsnitt 3.3.2, följer anslagsstrukturen inom utgiftsområdet. Bedömningsgrunder för resultatredovisningen i denna del baseras i huvudsak på återrapporteringar från myndigheter, bl.a. länsstyrelserna och Migrationsverket.

3.3 Resultatredovisning

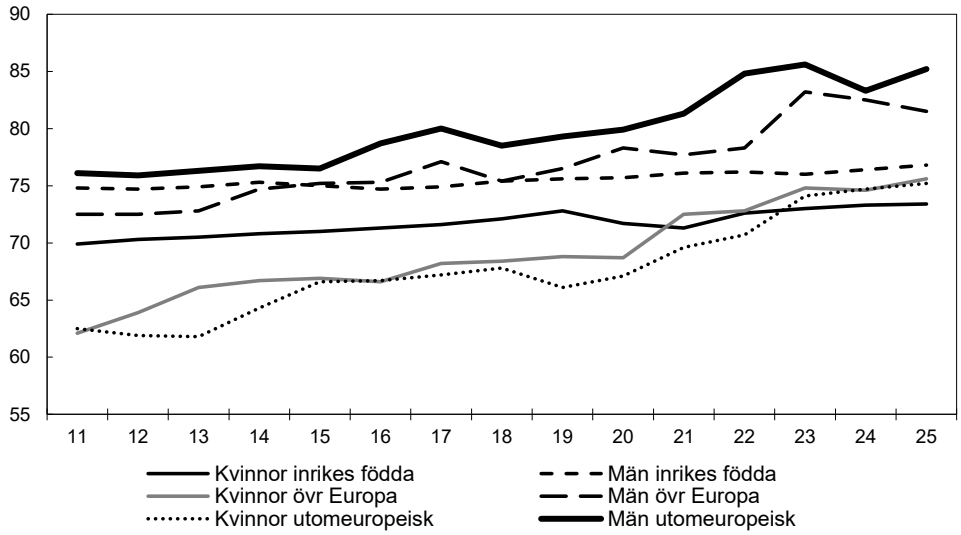
3.3.1 Utveckling av integrationen i Sverige

Ekonomisk integration

Arbetskraftsdeltagandet har fortsatt att öka under den senaste femtonårsperioden, särskilt bland utrikes födda (se diagram 3.1). Under 2025 uppgick arbetskraftsdeltagandet bland utomeuropeiskt födda till 75 procent för kvinnor och 85 procent för män, vilket för kvinnor utgör en ökning med närmare 1 procentenhet jämfört med föregående år. Bland inrikes födda har arbetskraftsdeltagandet varit relativt stabilt över tid, med 73 procent för kvinnor och 77 procent för män under 2025. Generellt sett har män ett högre arbetskraftsdeltagande än kvinnor.

Diagram 3.1 Arbetskraftsdeltagande bland inrikes födda, europeiskt födda och utomeuropeiskt födda i åldern 15–74 år

Procent av befolkningen

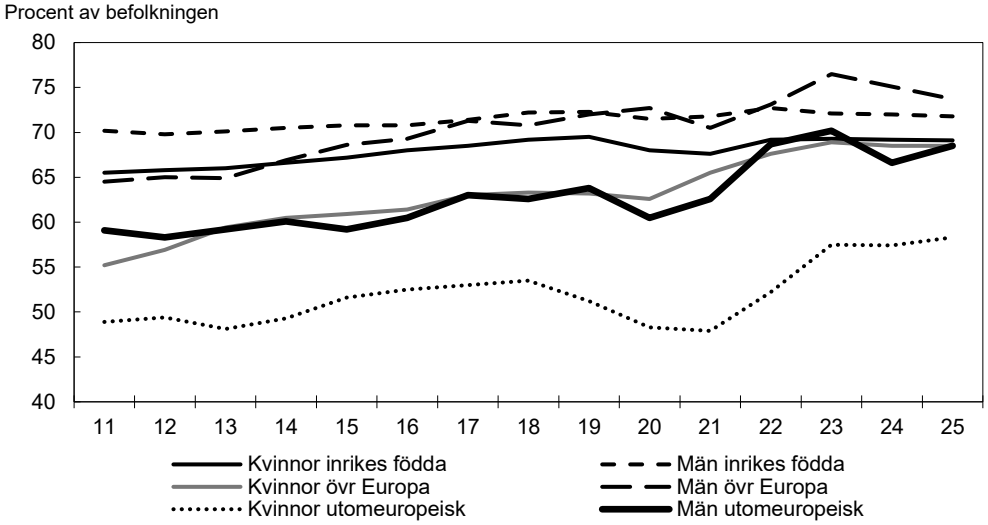
Källa: Egna bearbetningar av data från Statistiska centralbyrån, AKU. Årsmedeltal 2011–2025.

I jämförelse med övriga EU-länder hade Sverige det näst högsta arbetskraftsdeltagandet och den fjärde högsta sysselsättningsgraden (20–64 år) 2025. Generellt gäller att med längre vistelsetid minskar skillnaderna i arbetsmarknadsetablering mellan inrikes och utrikes födda. Andra faktorer som påverkar utrikes födda kvinnors och mäns etablering på arbetsmarknaden är bl.a. konjunkturläge, tidigare arbetslivserfarenhet, utbildningsnivå, språkkunskaper, hälsa, nätverk, tillgång till etableringsinsatser och diskriminering på arbetsmarknaden. Utrikes födda kvinnor har en lägre sysselsättningsgrad än både inrikes födda kvinnor och män samt utrikes födda män.

Under de senaste femton åren har sysselsättningsgraden ökat märkbart för både kvinnor och män födda i och utanför Europa, medan utvecklingen har varit svagare bland inrikes födda (se diagram 3.2). Sysselsättningsgraden för utomeuropeiskt födda kvinnor och män har ökat väsentligt sedan nedgången som orsakades av pandemin. År 2025 var sysselsättningsgraden 63 procent för utomeuropeiskt födda och 70 procent för inrikes födda, att jämföra med 62 respektive 71 procent under föregående år. Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan könen var störst bland utomeuropeiskt födda, där skillnaden uppgick till 10 procentenheter. Skillnaden har ökat med 1 procentenhet jämfört med föregående år.

Även om sysselsättningsgapet mellan inrikes och utrikes födda har minskat är det fortsatt bland de högsta i EU, vilket främst förklaras av att Sverige har en tydligt högre sysselsättningsgrad bland inrikes födda kvinnor än de flesta länder i EU, samtidigt som sysselsättningsgraden för utrikes födda kvinnor fortsatt är betydligt lägre än för övriga grupper.

Diagram 3.2 Sysselsättningsgraden bland inrikes födda, europeiskt födda och utomeuropeiskt födda i åldern 15–74 år

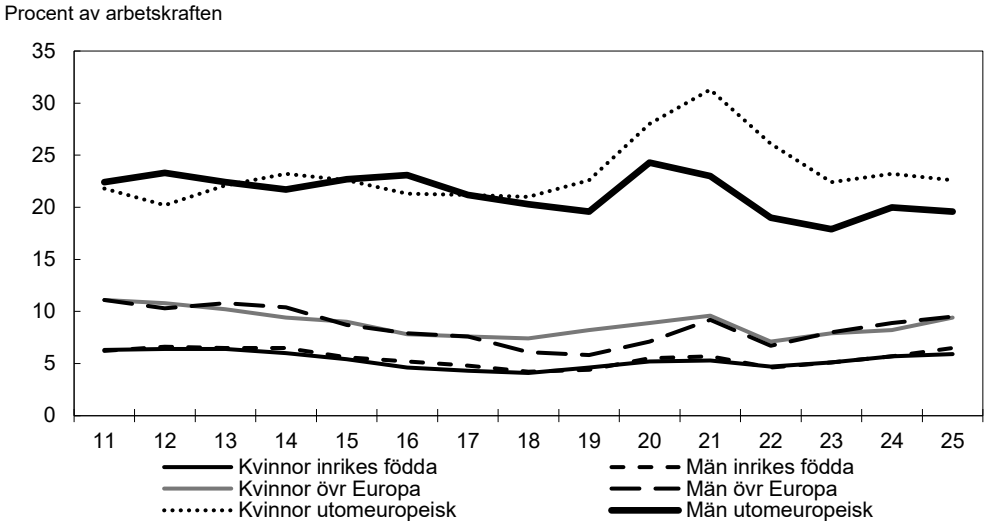
Anm.: Sysselsättningsgraden: andelen personer som är sysselsatta i befolkningen, dvs utför minst en timmes arbete under en referensvecka.

Källa: Egna bearbetningar av data från Statistiska centralbyrån, AKU. Årsmedeltal 2011–2025.

År 2025 har arbetslösheten minskat något bland utomeuropeiskt födda, medan den ökat något i övriga grupper jämfört med föregående år (se diagram 3.3). År 2025 var andelen arbetslösa 21 procent bland utomeuropeiskt födda, 9 procent bland europeiskt födda och 6 procent bland inrikes födda. Skillnaden i arbetslöshet mellan kvinnor och män är större bland utomeuropeiskt födda än bland europeiskt och inrikes födda. Jämfört med föregående år har arbetslösheten bland utomeuropeiskt födda minskat med ca 1 procentenhet medan arbetslösheten bland europeiskt födda och inrikes födda har ökat med 1 procentenhet. Utomeuropeiskt födda kvinnor hade den högsta arbetslösheten med närmare 23 procent, en ökning med närmare 1 procentenhet jämfört med föregående år.

Antalet inskrivna på Arbetsförmedlingen som har varit arbetslösa minst 12 månader är högre bland utomeuropeiskt födda än bland inrikes födda. Under 2025 uppgick antalet långtidsarbetslösa till drygt 73 000 utomeuropeiskt födda, jämfört med närmare 60 000 inrikes födda.

Diagram 3.3 Arbetslösheten bland inrikes födda, europeiskt födda och utomeuropeiskt födda i åldern 15–74 år

Källa: Egna bearbetningar av data från Statistiska centralbyrån, AKU. Årsmedeltal 2011–2025.

Andelen självförsörjande har ökat

Ett komplement till sysselsättningsmåttet i Arbetskraftsundersökningarna (AKU) är ett självförsörjningsmått som beaktar inkomstnivå. Självförsörjningsgraden mäter hur stor andel av individer i förvärvsaktiv ålder (20–64 år) som under ett år arbetar, alternativt erhåller annan egen inkomst, i sådan omfattning att de antas vara självförsörjande. Måttet på självförsörjning har dock inte en direkt koppling till individers levnadsstandard eftersom en individ kan försörjas av andra personer i samma hushåll.

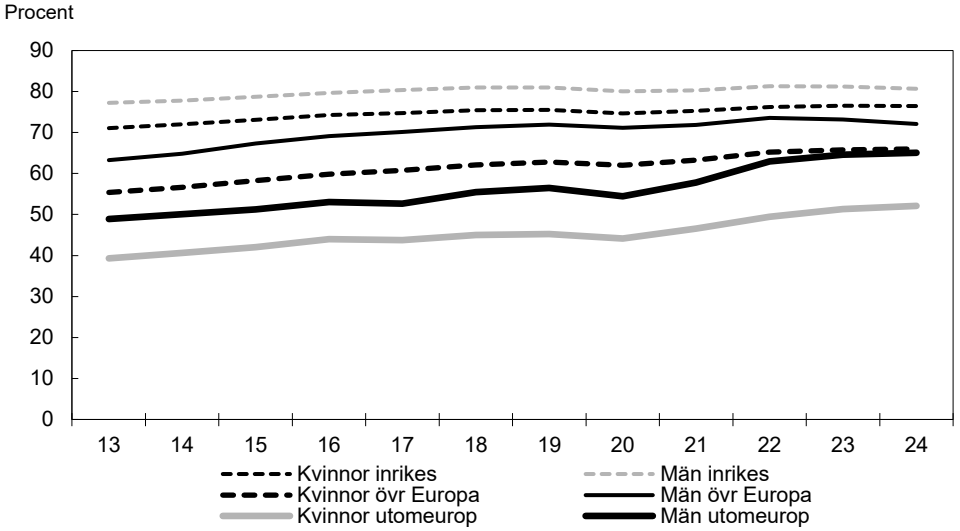
Självförsörjningsgraden uppgick 2024 till 79 procent för inrikes födda, 69 procent för födda i övriga Europa och 59 procent för utomeuropeiskt födda. Detta innebär en ökning med närmare 1 procentenhet för utomeuropeiskt födda jämfört med 2023, men oförändrat för födda i Sverige eller övriga Europa.

Andelen självförsörjande har ökat sett över de senaste elva åren, med en tillfällig nedgång i samband med covid-19-pandemin (se diagram 3.4). Sedan 2013 har andelen självförsörjande ökat med 4 procentenheter för inrikes födda, 10 procentenheter för födda i övriga Europa och 14 procentenheter för utomeuropeiskt födda. Flera faktorer ligger bakom ökningen, främst en ökande sysselsättningsgrad mellan 2013 och 2024 för såväl inrikes som utrikes födda, liksom en ökad andel heltidsarbetande kvinnor. Båda dessa faktorer har bidragit till att fler individer har kommit över inkomstgränsen för att klassificeras som självförsörjande. Ökningen för utomeuropeiskt födda kan också förklaras av att arbetsmarknadsinträdet har gynnats av att den genomsnittliga vistelsetiden har stigit för denna grupp i takt med att färre har invandrat under senare år.

Individer vars självförsörjningsgrundande inkomst understiger tre inkomstbasbelopp under ett år klassificeras som ej självförsörjande. Heltidsstuderande utgör dock en egen kategori. Andelen heltidsstuderande uppgick 2024 till 5,7 procent bland inrikes födda och 5,3 procent bland utomeuropeiskt födda, vilket i stort sett var oförändrat jämfört med föregående år.

År 2024 var 20 procent av befolkningen i åldern 20–64 år, eller ca 1 180 000 individer, ej självförsörjande. Av gruppen utrikes födda var andelen 33 procent, eller drygt 500 000 personer, ej självförsörjande. För utomeuropeiskt födda minskade andelen ej självförsörjande med närmare 1 procentenhet jämfört med föregående år medan det var oförändrat för övriga grupper.

Diagram 3.4 Andel självförsörjande bland inrikes födda, europeiskt födda och utomeuropeiskt födda

Anm.: Avser individer 20–64 år som är bosatta i Sverige hela året. Som självförsörjningsgrundande inkomst räknas bruttolön, inkomst av aktiv näringsverksamhet, inkomst av kapital, vissa arbetsrelaterade transfereringar samt inkomstrelaterad pension. Inkomstgränsen för självförsörjning är tre inkomstbasbelopp, vilket 2024 motsvarade en årsinkomst på 228 600 kronor. Som självförsörjande räknas även den som har en subventionerad anställning.

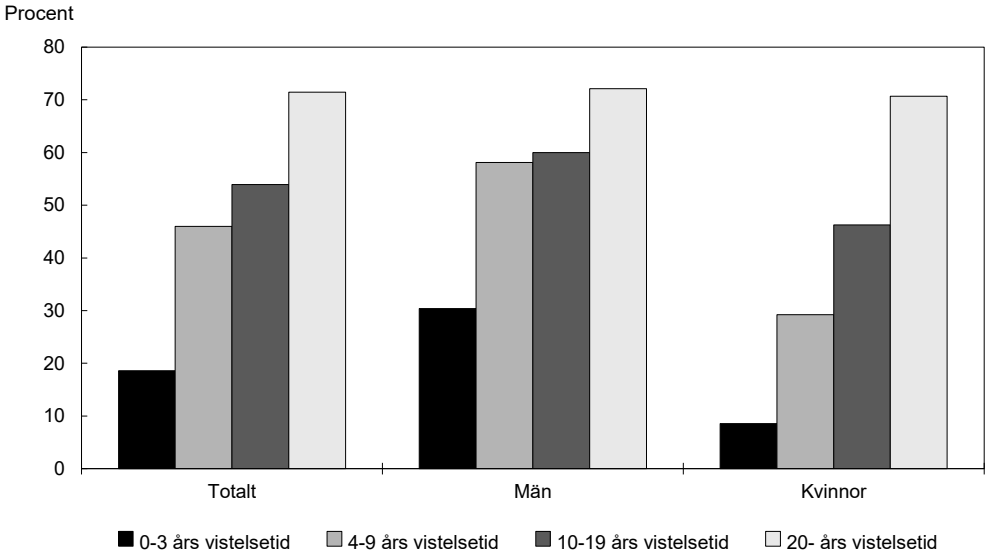
Källa: Statistiska centralbyrån.

Självförsörjningsgraden stiger med vistelsetiden

Självförsörjningsgraden för personer som har invandrat till Sverige som flyktingar, andra skyddsbehövande eller anhöriga till dessa ökar generellt med vistelsetiden. Den genomsnittliga självförsörjningsgraden för dem som 2024 hade vistats i Sverige 0–3 år uppgick till ca 19 procent. Motsvarande andel för dem som hade vistats 4–9 år i Sverige var 46 procent. I den första gruppen ökade självförsörjningsgraden med 1,4 procentenheter jämfört med 2023, medan den var oförändrad för gruppen som vistats 4–9 år i Sverige.

Självförsörjningsgraden bland kvinnor som har invandrat som flyktingar, alternativt skyddsbehövande eller som anhöriga till dem stiger under de första tio åren i Sverige i betydligt långsammare takt än i motsvarande grupp för män (se diagram 3.5). Medan 58 procent av männen som vistats 4–9 år i Sverige är självförsörjande, är motsvarande andel bland kvinnor 29 procent. En starkt bidragande orsak till skillnaderna är att män i denna grupp förvärvsarbetar mer än kvinnor och att kvinnor studerar i betydligt högre utsträckning än män. Efter 20 års vistelsetid upphör i princip skillnaderna och självförsörjningsgraden uppgår då till drygt 70 procent för såväl kvinnor som män.

Diagram 3.5 Andel flyktingar och deras anhöriga som är självförsörjande 2024 fördelat på vistelsetid

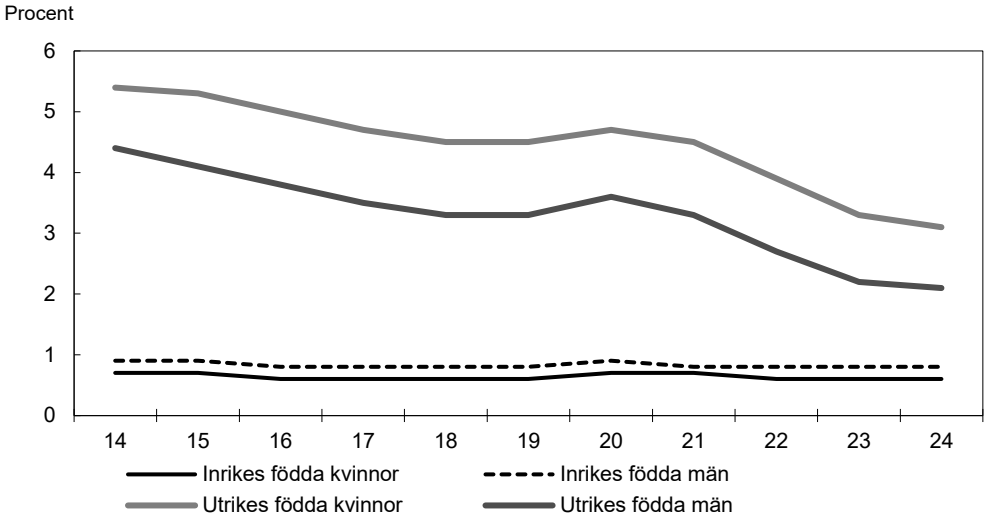
Anm.: Avser flyktingar, skyddsbehövande och deras anhöriga i åldern 20–64 år som är bosatta i Sverige hela året. Som självförsörjningsgrundande inkomst räknas bruttolön, inkomst av aktiv näringsverksamhet, inkomst av kapital, vissa arbetsrelaterade transfereringar samt inkomstrelaterad pension. Inkomstgränsen för självförsörjning är tre inkomstbasbelopp, vilket 2024 motsvarade en årsinkomst på 228 600 kronor.

Källa: SCB.

Mottagare av ekonomiskt bistånd

Andelen som är mottagare av ekonomiskt bistånd i åldrarna 20–64 år är högre bland utrikes födda än bland inrikes födda. Under år 2024 var andelen långvariga biståndsmottagare bland utrikes födda kvinnor 3 procent och bland utrikes födda män drygt 2 procent. För såväl inrikes födda kvinnor som män var andelen mindre än 1 procent. Samtidigt minskar andelen utrikes födda som erhåller långvarigt ekonomiskt bistånd och gapet mellan inrikes och utrikes födda har minskat över tid. Av diagram 3.6 framgår att utrikes födda kvinnor i högre utsträckning än utrikes födda män erhåller långvarigt ekonomiskt bistånd och att utrikes födda kvinnor är den grupp där störst andel erhåller långvarigt ekonomiskt bistånd. Se vidare utgiftsområde 9.

Diagram 3.6 Mottagande av ekonomiskt bistånd i minst 10 månader, fördelat på bakgrund och kön

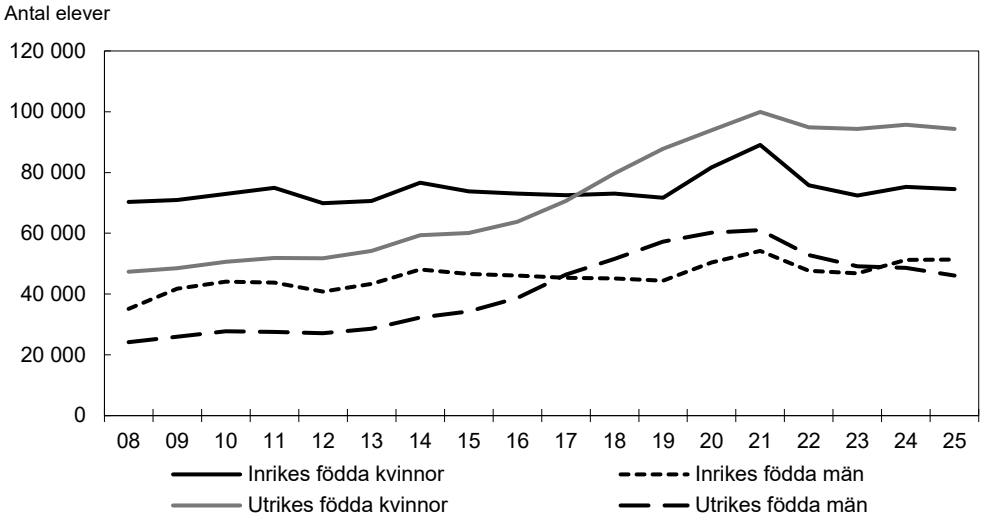

Källa: SCB, särskild beställning från databasen STATIV.

Kommunal vuxenutbildning är en viktig väg till arbete

Diagram 3.7 visar att antalet utrikes födda elever inom komvux på grundläggande och gymnasial nivå (exklusive sfi) har ökat kraftigt sedan 2008. År 2025 utgjorde utrikes födda ungefär hälften av eleverna inom komvux på grundläggande och gymnasial nivå, såväl totalt (53 procent) som bland kvinnor respektive män (56 respektive 47 procent). Utrikes födda kvinnor var fortsatt den största gruppen inom komvux medan utrikes födda män var den minsta. Andelen utrikes födda inom komvux på grundläggande respektive gymnasial nivå har ökat markant sedan 2008, men var 2025 i stort sett oförändrad jämfört med föregående år (93 respektive 45 procent).

Diagram 3.7 Antal elever i kommunal vuxenutbildning, inrikes och utrikes födda

Källa: Skolverket.

Bland de utrikes födda som avslutat studier inom komvux under 2021 var totalt 50 procent etablerade på arbetsmarknaden två år senare (se tabell 3.1). Det är en ökning med 4 procentenheter jämfört med året innan. Motsvarande etableringsgrad för inrikes födda var 48 procent. Utrikes födda kvinnor är i något lägre grad etablerade efter utbildningen jämfört med utrikes födda män.

Tabell 3.1 Etableringsstatus bland utrikes födda två år efter avslutad kommunal vuxenutbildning under 2021

	Totalt	Kvinnor	Män
Etablerad ställning på arbetsmarknaden	50	46	55
Osäker ställning på arbetsmarknaden	13	12	14
Svag ställning på arbetsmarknaden	13	14	12
Studier på högskola	9	11	6
Övriga studier	4	4	4
Varken arbete eller studier	12	13	10

Källa: Skolverket.

Regional yrkesvuxenutbildning och yrkeshögskola ökar möjligheterna till etablering på arbetsmarknaden

Ungefär hälften av de som går en utbildning inom ramen för regionalt yrkesvux är utrikes födda. Bland elever som avslutade studier finansierade av regionalt yrkesvux 2021 och 2022 hade 81 procent respektive 80 procent någon grad av anknytning till arbetsmarknaden året efter att de avslutat sina studier. Andelen med etablerad ställning på arbetsmarknaden året efter studierna var högre bland inrikes födda än bland utrikes födda elever, 53 respektive 47 procent för elever som avslutade statsbidragsfinansierade kurser 2022.

Bland annat i syfte att stärka integrationen finns en särskild satsning på kombinationsutbildningar inom regionalt yrkesvux, där yrkesutbildning kombineras med sfi eller svenska som andraspråk. Under 2022 deltog 12 300 elever i en statsbidragsfinansierad kombinationsutbildning inom regionalt yrkesvux, vilket är en ökning med 11 procent jämfört med 2021. Etableringen ett år efter avslutade studier var 1 procentenhet lägre för elever som avslutade kombinationsutbildningar under 2022 jämfört med de som avslutade 2021. Eleverna som läst en kombinationsutbildning är totalt sett etablerade i lägre utsträckning jämfört med samtliga elever som avslutade regionalt yrkesvux 2022, 36 procent respektive 50 procent. För elever som läst en längre yrkesutbildning som kombinationsutbildning var etableringen högre, 51 procent av eleverna var etablerade året därpå.

Andelen utrikes födda bland de som påbörjat studier inom yrkeshögskolan har ökat mellan 2015 och 2025, från 17 till 28 procent. Andelen som examinerades från ett yrkeshögskoleprogram under 2024 och som var i arbete 2025 minskade bland både inrikes och utrikes födda jämfört med året innan. Inrikes födda hade i högre utsträckning arbete året efter examen än utrikes födda, 84 respektive 72 procent. Det var inte någon större skillnad i andel kvinnor respektive män bland utrikes födda eller inrikes födda. Se vidare utgiftsområde 16 avsnitt 4.

Språklig integration

Inom sfi var det 107 000 elever som studerade under 2025, vilket är 6 procent färre än 2024. Könsfördelningen var densamma som 2024, 64 procent kvinnor och 36 procent män. Det vanligaste födelselandet för elever inom komvux i sfi under 2025 var Syrien och därefter Ukraina. Antalet elever har minskat sedan 2018 parallellt med ett minskat antal nyanlända. Av kursdeltagarna läste 16 procent inom studieväg 1, 38 procent inom studieväg 2 och 45 procent inom studieväg 3. Andelen kursdeltagare inom studieväg 1 och 2 minskade med 1 procentenhet vardera jämfört med 2024, medan andelen i studieväg 3 ökade med 2 procentenheter. Vilken studieväg som är aktuell styrs huvudsakligen av elevens utbildningsbakgrund. Under 2025 var kvinnorna i majoritet på samtliga kurser. Likt tidigare år var det 2025 vanligare bland kvinnor än män att avsluta kursen med godkänt betyg, 57 respektive 43 procent.

Inom sfi finns sedan länge problem med låg genomströmning och studieavbrott. Andelen avbrott fortsatte dock att minska mellan 2024 och 2025. Av de kursdeltagare som avslutade eller avbröt en kurs i sfi under 2025 var det 52 procent som avslutade kursen med godkänt betyg, 4 procent som avslutade kursen utan godkänt betyg och 44 procent som avbröt kursen. Andelen som avbröt studierna var högre bland män än bland kvinnor, 53 respektive 39 procent. Kurser inom sfi som eleverna avslutade under 2025 pågick i genomsnitt i 40 veckor, vilket är 4 veckor längre än 2024. Antalet veckor i sfi ökade för nästan alla kurser inom alla tre studievägarna. Störst ökning av det genomsnittliga antalet veckor i sfi jämfört med 2024 ses i kurs C och kurs B i studieväg 1 (Skolverket 2026, Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning 2025).

Genomströmning och progression i sfi kan även åskådliggöras genom att följa hur stor andel av sfi-elever som är kvar i sfi-studier under åren efter första kursstart. Av de som påbörjade sina sfi-studier år 2019 var 74 procent bland kvinnorna och 65 procent av männen kvar nästföljande år. Därefter har andelen avtagit ju längre tid som förflutit efter att eleverna påbörjat sina studier. Cirka 14 procent av kvinnorna och 8 procent av männen som påbörjade sfi år 2018 var fortfarande kvar i sfi fyra år senare. Andelen som är kvar i sfi minskar gradvis för varje efterföljande studiekohort.

Av eleverna som avslutade sfi år 2021 hade de som inte fick godkänd sfi-kurs i högre utsträckning än övriga en etablerad ställning på arbetsmarknaden två år efter avlutad

utbildning. I den gruppen var det dock även en högre andel som varken arbetade eller studerade. När det gäller de elever som 2021 fick godkänt i sfi kurs D var det 38 procent som två år efter avlutad utbildning ägnade sig åt vidare studier, samtidigt som det var 8 procent i den gruppen som varken arbetade eller studerade.

Statistiska centralbyrån (SCB) publicerade i slutet av 2025 en registerstudie om vuxna utrikes födda och deras deltagande i utbildning i Sverige, studieresultat i utbildning i svenska språket samt förankring på arbetsmarknaden (SCB, 2025:9). Av de utrikes födda har 41 procent en eftergymnasial utbildning, vilket därmed är den vanligaste utbildningsnivån. 31 procent har en gymnasial utbildning och 19 procent en förgymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå. Därutöver är det 9 procent där uppgift om utbildningsnivå saknas. Andelen som deltagit i utbildning i Sverige är högre för kvinnorna än för männen, 86 respektive 75 procent.

Drygt hälften, 56 procent, av de utrikes födda har ett godkänt betyg från någon form av utbildning i svenska språket. Det kan vara svenska eller svenska som andraspråk från grundskolan, gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning (komvux) eller kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi). De övriga, det vill säga knappt hälften av de utrikes födda, har inget godkänt betyg i svenska språket i SCB:s register. Andelen med ett registrerat godkänt resultat i utbildning i svenska språket påverkas i hög grad av hur länge man bott i Sverige.

Ett godkänt resultat från svenska eller svenska som andraspråk från årskurs nio, gymnasieutbildning eller komvux på gymnasial nivå har en positiv inverkan på läsfärdigheter i svenska språket så som den mäts i den internationella undersökningen om vuxnas färdigheter (PIAAC, se mer information om denna undersökning i nästa avsnitt). Bland utrikes födda med godkända resultat i svenska från en grundskoleutbildning och/eller en gymnasieutbildning i Sverige har uppemot 80 procent tillräckligt eller goda färdigheter i läsning. Det är ungefär lika hög andel bland dem som har deltagit i eftergymnasiala studier. Bland de som har godkända resultat från sfi-kurs D är det 56 procent som har tillräckliga eller goda läsfärdigheter och bland de som har godkända resultat från kurs A, B eller C inom sfi är det 36 procent.

Det finns vissa skillnader i andelen förankrade på arbetsmarknaden beroende på om personen har ett registrerat godkänt resultat i svenska språket eller inte, samt vilken typ av utbildning det avser. Andelen är högre bland de med ett godkänt betyg på gymnasial nivå eller från sfi på nivå D, 85 respektive 78 procent. Bland övriga är andelen förankrade knappt 70 procent.

PIAAC – internationell undersökning av vuxnas färdigheter

Sverige deltar i OECD:s internationella undersökning om vuxnas färdigheter, Programme for International Assessment of Adult Competencies (PIAAC). I undersökningen mäts bl.a. sådana läsfärdigheter som krävs för att klara sig i samhället och arbetslivet. I början av 2026 publicerade SCB en tematisk rapport, Färdighet, utbildning och arbete bland utrikes födda, baserat på den data som samlades in om den vuxna befolkningen i Sverige i undersökningen som genomfördes under 2023.

I linje med tidigare studier visar den tematiska rapporten att utrikes födda i genomsnitt har en lägre nivå i läsfärdigheter i det svenska språket jämfört med inrikes födda. Utrikes födda kvinnor har i genomsnitt en högre läsförståelse än utrikes födda män. Läsfärdigheterna förbättras i regel med vistelsetid i landet och utrikes födda som bott i Sverige i minst 11 år har i genomsnitt högre läsfärdigheter och mindre spridning i resultaten än dem som har varit i Sverige kortare tid. Mellan 2012 och 2023 har de genomsnittliga läsfärdigheterna ökat bland utrikes födda som var 20–29 år respektive 30 år och äldre vid invandring.

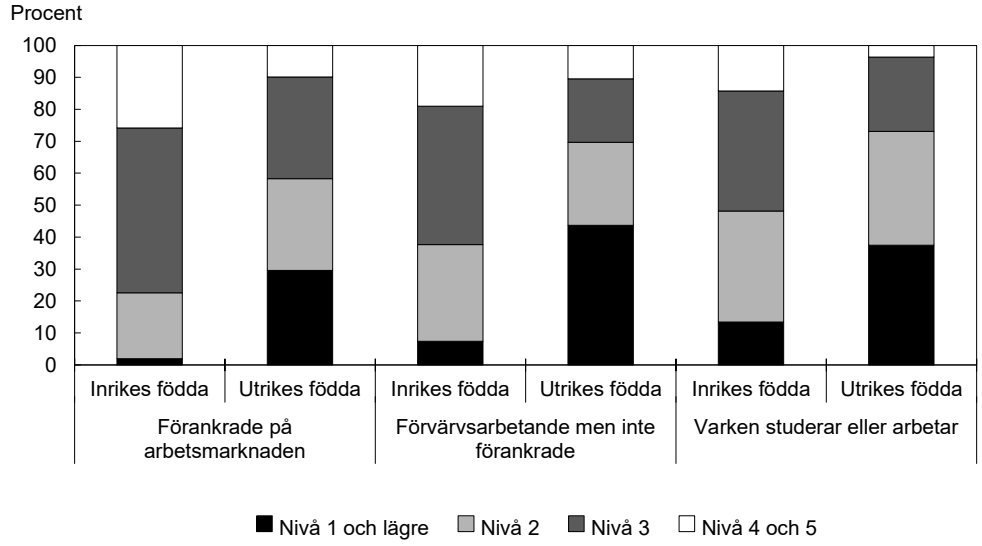
Åldern vid invandring har stor betydelse för utvecklingen av färdigheter i det svenska språket. Utrikes födda som kom till Sverige som småbarn eller före skolstart når i genomsnitt bättre resultat i läsförståelse än dem som invandrade i skolåldern eller som vuxna. De som är födda i Sverige med utrikes födda föräldrar har ungefär samma genomsnittliga poäng som personer som invandrade i förskoleåldern. Båda dessa grupper har tydligt högre poäng än de som kom till Sverige vid sju års ålder eller senare.

Utöver vistelsetid i landet och ålder vid invandring har även utbildningsnivån en stor betydelse för den språkliga integrationen. Personer med längre utbildning har igenomsnitt bättre läsfärdigheter i svenska än personer med kortare utbildning. Detta gäller både för inrikes och utrikes födda.

Bland utrikes födda finns det tydliga skillnader i andelen med bristande läsfärdigheter (nivå 1 eller lägre) beroende på födelselandets utvecklingsnivå. Bland utrikes födda som kommer från länder med låg utvecklingsnivå har 67 procent brister i sina läsfärdigheter. Det är en signifikant högre andel, jämfört med utrikes födda som kommer från länder med medel eller hög utvecklingsnivå. Bland utrikes födda från länder med mycket hög utvecklingsnivå har 15 procent brister i läsfärdigheter i svenska medan 56 procent har goda (nivå 3) eller mycket goda (nivå 4 och 5) färdigheter.

Utrikes födda med goda läsfärdigheter i svenska är i större utsträckning förankrade på arbetsmarknaden och arbetar också i högre grad i yrken som kräver längre utbildning. De med bristande färdigheter har svårare att etablera sig och tenderar att arbeta i yrken med lägre kvalifikationskrav. Detta gäller både för inrikes och utrikes födda.

Diagram 3.8 Kunskapsnivåer i läsning för personer i åldern 25–65 år med olika arbetsmarknadsstatus, 2023

Källa: PIAAC 2023 och befolkningens arbetsmarknadsstatus 2023, SCB.

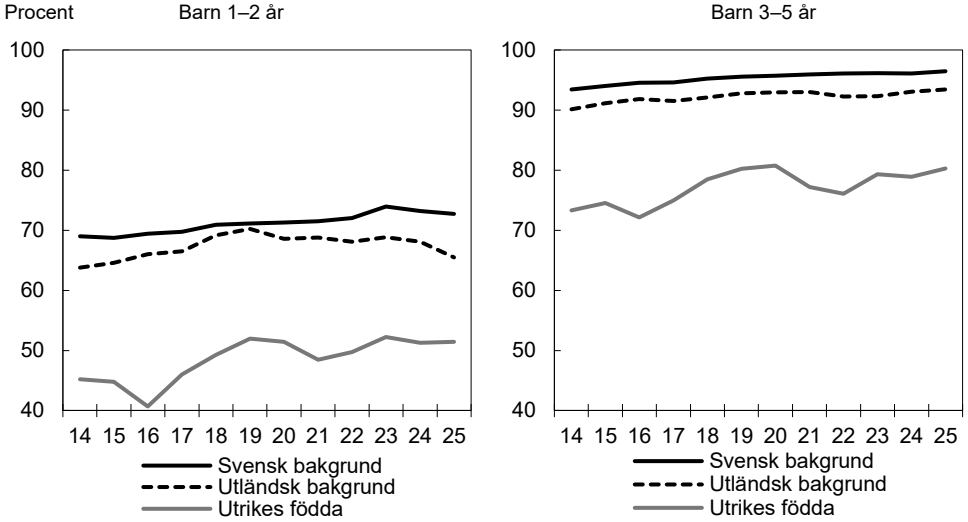
Utrikes födda som invandrat till Sverige för att arbeta har högre genomsnittliga färdigheter jämfört med de som kommit av andra skäl. Sammantaget tyder resultaten på att det behövs tid och utbildning för att utveckla tillräckliga läsfärdigheter i svenska språket oavsett skälet till invandring.

Utbildning

Förskola

Som visas i diagram 3.9 är deltagandet i förskolan generellt sett högt, särskilt bland barn 3–5 år, men det finns betydande skillnader beroende på bakgrund. Bland barn födda i Sverige med minst en inrikes född förälder deltog 97 procent i åldern 3–5 år och 73 procent i åldern 1–2 år 2024. Bland inrikes födda barn med två utrikes födda föräldrar deltog 94 procent i åldern 3–5 år och 66 procent i åldern 1–2 år. Deltagandet är avsevärt lägre bland utrikes födda barn, oavsett föräldrarnas bakgrund, där 80 procent av barnen i åldern 3–5 år deltog och 51 procent av barnen i åldern 1–2 år 2025. Skillnaderna i deltagande utifrån bakgrund har varit stora under hela perioden 2014–2025, med små skillnader mellan könen.

Diagram 3.9 Deltagande i förskolan utifrån svensk och utländsk bakgrund samt utrikes födda, 2014–2025

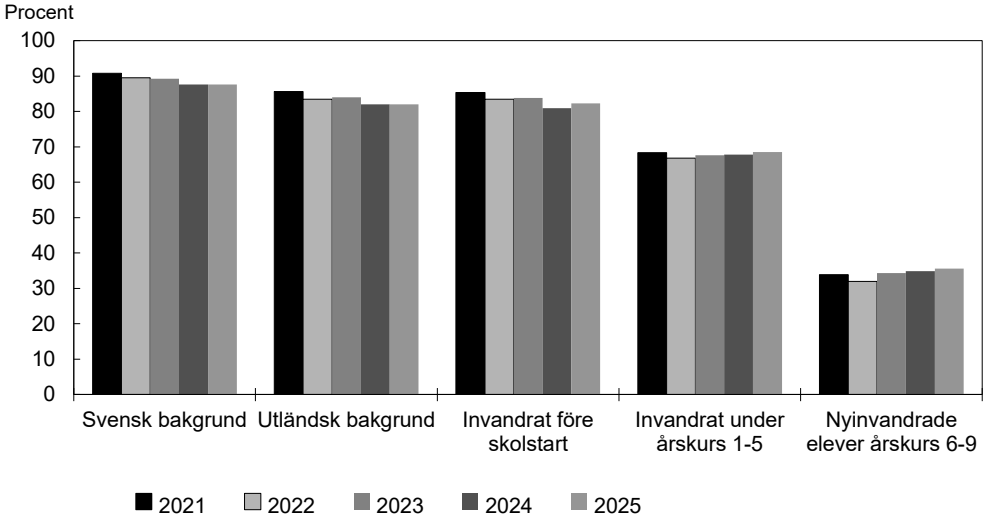
Anm.: Gruppen Svensk bakgrund avser barn som är födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Gruppen Utländsk bakgrund avser barn som är födda i Sverige och har två utrikes födda föräldrar. Gruppen Utrikes födda avser barn som är utrikes födda oavsett om föräldrarna är inrikes eller utrikes födda.

Källa: SCB, särskild beställning.

Andel behöriga till gymnasieskolan efter grundskolan är fortsatt lägst för nyinvandrade elever

Sammantaget var 84 procent av alla elever som slutade årskurs 9 vårterminen 2025 behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. Resterande 16 procent av eleverna saknade behörighet, vilket motsvarar nästan 19 700 elever. Vårterminen 2025 uppgick andelen behöriga till 82 procent såväl bland elever med utländsk bakgrund som bland utrikes födda elever som invandrat före skolstart, vilket kan jämföras med 88 procent för elever med svensk bakgrund. Totalt sett var förändringarna jämfört med föregående år små. Bland elever som invandrat i årskurs 1–5 var 69 procent behöriga, jämfört med 36 procent bland elever som invandrat i årskurs 6–9 (se diagram 3.10). Skillnaderna i behörighet mellan de olika grupperna visar att tiden i svensk skola har stor betydelse för behörighet till gymnasieskolan. Samtidigt hade drygt 4 av 10 elever (41 procent) av de elever som fått betyg F i svenska som andraspråk i årskurs 6 vårterminen 2022 även F som slutbetyg i svenska som andraspråk i årskurs 9 vårterminen 2025.

Diagram 3.10 Behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram, utifrån bakgrund

Gruppen Svensk bakgrund avser elever som är födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Gruppen Utländsk bakgrund avser elever som är födda i Sverige och har två utrikes födda föräldrar. Gruppen Invandrat före skolstart avser utrikes födda elever som har invandrat före ordinarie skolstartsålder oavsett var föräldrarna är födda. Gruppen Invandrat under årskurs 1–5 avser utrikes födda elever som har invandrat under årskurs 1–5, oavsett var föräldrarna är födda. Gruppen Nyinvandrade elever årskurs 6–9 avser utrikes födda elever som har utrikes födda föräldrar och har kommit till Sverige under de senaste fyra åren, dvs. under årskurs 6–9.

Källa: Skolverket.

Demokratisk integration

Centrala aspekter av detta delmål är att följa utrikes föddas kunskaper om och deltagande i demokratin, samt gruppens förtroende för de demokratiska processerna och samhällets institutioner. I följande avsnitt beskrivs dessa aspekter med utgångspunkt i de resultat som SCB redovisar i rapporten Uppföljning av demokratisk, social och kulturell integration –- Slutredovisning av regeringsuppdrag 2026 (A2026/00681). Resultaten i den aktuella rapporten baseras i huvudsak på en urvalsundersökning som SCB 2026 har genomfört med ca 12 000 personer, varav ca 6 000 utrikes födda.

Kunskaper om den svenska demokratin

En stor majoritet av befolkningen – såväl utrikes som inrikes födda – uppger att det är viktigt att förstå hur den svenska demokratin fungerar (93 respektive 97 procent). Det är dock en lägre andel utrikes födda än inrikes födda som anser att de har goda kunskaper om hur den svenska demokratin fungerar (74 respektive 85 procent), samt uppger att de känner till de skyldigheter och rättigheter som gäller för alla som bor i Sverige (82 respektive 89 procent). Det är också en lägre andel utrikes födda än inrikes födda som uppger att de följer svenska nyheter på riks- eller lokalnivå (67 respektive 85 procent). Det finns inga skillnader mellan könen förutom i synen på den egna kunskapen om hur demokratin fungerar. Män uppger oftare än kvinnor att de har god kunskap, särskilt bland utrikes födda.

Förtroendet till demokratin och samhällets institutioner

Andelen som har mycket eller ganska högt förtroende skiljer sig när det gäller de olika samhällsinstitutionerna. En lägre andel utrikes födda än inrikes födda har stort förtroende för polisen (82 respektive 86 procent), sjukvården (71 respektive 80 procent) och svenska nyhetsmedier (65 respektive 69 procent). Däremot har en högre andel utrikes födda än inrikes födda ett stort förtroende för skolan (78 respektive 68 procent). Förtroendet för riksdagen skiljer sig inte mellan utrikes födda och inrikes födda (55 procent för båda grupperna). Det är en högre andel kvinnor än män som anger att de har ett stort förtroende för polisen samt för svenska nyhetsmedier.

Kvinnor har däremot i något lägre utsträckning än männen förtroende för riksdagen. Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar uppger i lägre grad att de har ett stort förtroende för samtliga undersökta samhällsinstitutioner.

Deltagandet i demokratin

Utrikes födda och inrikes födda uppger i samma utsträckning att de är intresserade av samhällsfrågor (80 procent för båda grupperna), däremot är det en lägre andel utrikes födda än inrikes födda som uppger att de har ett intresse för politik (52 respektive 63 procent). Bland både utrikes födda och inrikes födda är andelen kvinnor och män som uppger att de är intresserade av samhällsfrågor ungefär lika stor. Däremot uppger kvinnor i lägre utsträckning än män att de är intresserade av politik. En lägre andel utrikes födda än inrikes födda uppger att de är medlem i en förening (51 respektive 74 procent). Det är låga andelar bland såväl utrikes som inrikes födda som uppger att de är medlem i ett politiskt parti (3 respektive 5 procent), eller har deltagit i politiska möten eller arrangemang (5 procent för båda grupperna).

Nio av tio respondenter uppger att de skulle rösta om det vore val idag. Andelen som uppger att de skulle rösta är lägre bland utrikes födda än inrikes födda (79 respektive 92 procent). Det innebär att en högre andel uppger att de skulle rösta om det vore val idag jämfört med det faktiska valdeltagandet i valet 2022, särskilt bland utrikes födda.

Social och kulturell integration

Centrala aspekter av detta delmål är att följa utrikes föddas upplevda tillhörighet och delaktighet i samhället, i vilken utsträckning samhällets grundläggande normer och värderingar är förankrade hos befolkningen samt om det finns företeelser som begränsar utrikes föddas möjligheter att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Också dessa aspekter beskrivs med utgångspunkt i de resultat som SCB redovisar i rapporten Uppföljning av demokratisk, social och kulturell integration – Slutredovisning av regeringsuppdrag 2026.

När det gäller resultatet av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck redovisas det i avsnitt 5 Jämställdhet.

Upplevd tillhörighet och delaktighet

En lägre andel utrikes födda än inrikes födda uppger att de känner sig som en del av det svenska samhället (75 respektive 90 procent). Det är också en lägre andel utrikes födda än inrikes födda som uppger att de känner sig lika mycket värda som andra (71 respektive 85 procent). Däremot uppger en högre andel utrikes födda än inrikes födda att de är hoppfulla om Sverige som land att leva i (81 respektive 73 procent). Utrikes födda och inrikes födda uppger i samma utsträckning att de är hoppfulla om sin egen framtid i Sverige (86 respektive 87 procent). Det finns inga skillnader mellan könen för någon av dessa indikatorer.

När det gäller den upplevda tillhörigheten och delaktigheten i landet sticker svaren från gruppen inrikes födda med två utrikes födda föräldrar ut i förhållande till andra grupper. De uppger i lägre grad än både utrikes födda och övriga inrikes födda att de känner sig lika mycket värda som andra (66 procent). De är också mindre hoppfulla om Sverige som land att leva i jämfört med övriga grupper (59 procent). Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar uppger också i lägre grad än övriga inrikes födda att de känner sig som en del av det svenska samhället (78 procent).

Normer och värderingar

Det är mycket små skillnader mellan hur utrikes födda och inrikes födda svarar på frågor om samhällets grundläggande normer och värderingar. Grupperna tycker i

likvärdig utsträckning att det är viktigt att fritt kunna uttrycka sina åsikter (98 procent bland utrikes födda respektive 99 procent bland inrikes födda), att alla ska kunna gifta sig med den de vill (90 respektive 93 procent) samt att det är viktigt med jämställdhet mellan kvinnor och män (96 respektive 98 procent) och respekt för människor med olika religioner och kulturer (94 respektive 91 procent). Både utrikes födda och inrikes födda svarar också i princip uteslutande att de anser det vara viktigt att följa svenska lagar och regler (99 respektive 100 procent). Bland både inrikes och utrikes födda är det en något högre andel kvinnor än män som instämmer i att det är viktigt att alla ska kunna gifta sig med den de vill och att jämställdhet mellan kvinnor och män är viktigt. Det är även en högre andel kvinnor som anser att det är viktigt att visa respekt för människor med olika religioner och kulturer.

Möjligheter att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv

En högre andel utrikes födda än inrikes födda anser att människor behandlas likvärdigt i Sverige, oavsett bakgrund (48 respektive 41 procent). Utrikes födda har också en mer positiv bild än inrikes födda om statens insatser för att förbättra integrationen. En högre andel utrikes födda än inrikes födda instämmer i påståendet att staten aktivt arbetar för att förbättra invandrares möjligheter i samhället (52 respektive 44 procent), för att förbättra toleransen för människors olikheter (60 respektive 48 procent) samt för att minska diskrimineringen i samhället (57 respektive 46 procent). Det är dock ingen statistiskt säkerställd skillnad mellan andelen utrikes födda och inrikes födda som uppger att de anser att Sverige är ett bra land att bo i för människor från andra länder (69 respektive 66 procent). I samtliga frågor är andelen med en positiv bild lägre bland kvinnor än bland män och skillnaden mellan könen är särskilt tydlig bland inrikes födda. En högre andel utrikes födda uppger att de i högre grad än inrikes födda någon gång under de 12 senaste månaderna har känt sig diskriminerade på offentlig plats (8 respektive 3 procent) samt i kontakt med någon myndighet eller offentlig sektor (5 respektive 2 procent). Det är också en lägre andel utrikes födda än inrikes födda som anser att det är lätt att vara sig själv i Sverige (82 respektive 92 procent). Det finns inga nämnvärda skillnader mellan könen, men en något högre andel inrikes födda kvinnor än män har känt sig diskriminerade på offentlig plats.

Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar har generellt en mer negativ bild av möjligheterna att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv i Sverige än såväl utrikes födda som övriga inrikes födda. Till exempel anser en lägre andel av gruppen att människor behandlas likvärdigt i Sverige, oavsett bakgrund (32 procent) samt att Sverige är ett bra land att leva i för människor från andra länder (57 procent).

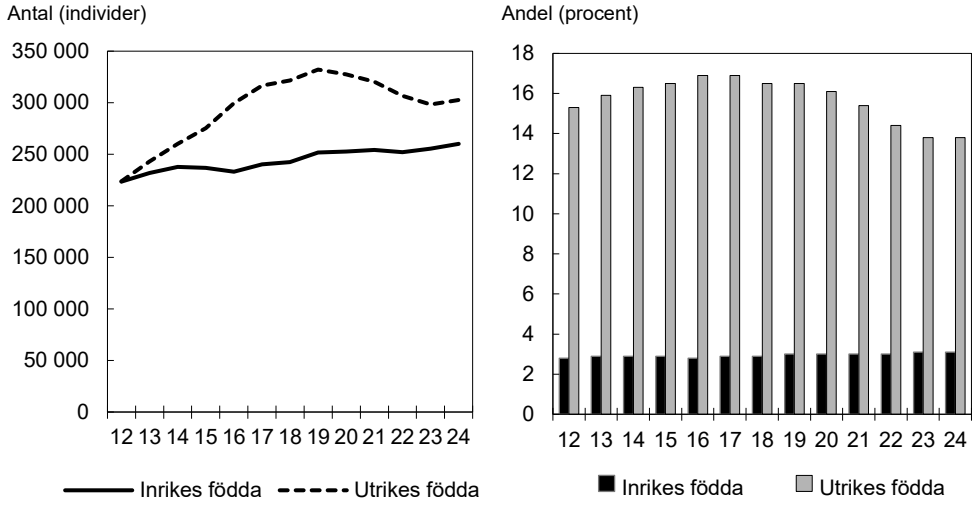
Hälsa

SCB mäter självskattad hälsa i undersökningar av levnadsförhållanden (ULF/SILC) för personer 16 år eller äldre. År 2025 uppgav en större andel utrikes födda än inrikes födda, 67 respektive 64 procent, att de har ett bra hälsotillstånd. Motsvarande andel bland utrikes och inrikes födda kvinnor är 67 respektive 61 procent. Däremot finns ingen statistiskt säkerställd skillnad i självskattad hälsa mellan utrikes och inrikes födda män.

Boende

Sammantaget i hela befolkningen var omkring 142 000 hushåll 2024 både trångbodda och hade en låg ekonomisk standard. Det är vanligare att utrikes födda är trångbodda och har en låg ekonomisk standard än inrikes födda, även om skillnaden har minskat något sedan år 2016. Den senaste mätningen från 2024 visar att andelen utrikes födda som var trångbodda med låg ekonomisk standard var knappt 14 procent, vilket är 1 procentenheter lägre än 2016. Andelen inrikes födda var ungefär 3 procent både 2024 och 2016.

Diagram 3.11 Trångbodda individer med låg ekonomisk standard, i befolkningen samt inrikes och utrikes födda

Anm. I detta utgiftsområde kombineras måttet trångboddhet från och med nu med måttet låg ekonomisk standard. Detta mått tar hänsyn till hushållsställning i stället för enbart hushållstyp. Det gör att personer som lever i samboliknande förhållande och därmed kan antas dela sovrum kan identifieras. Låg ekonomisk standard motsvarar 60 procent av medianen av disponibel inkomst per konsumtionsenhet.

Källa: Boverket, särskild beställning.

3.3.2 Resultat utifrån andra bedömningsgrunder

Insatser för främjande av integration

Detta avsnitt avser verksamhet och insatser som finansieras via anslaget 1:1 *Integrationsåtgärder*.

Många aktörer vill erbjuda tidiga insatser för asylsökande m.fl.

Under 2025 fördelade länsstyrelserna 48 miljoner kronor i statsbidrag till ideella föreningar samt till kommuner eller kommunalförbund för insatser för asylsökande och personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet som inte är folkbokförda. Insatserna syftar till att motverka passivisering under asyltiden, att underlätta kontakter med den svenska arbetsmarknaden och att främja en framtida etablering för dem som beviljas uppehållstillstånd. Under 2025 inkom sammanlagt 171 ansökningar om totalt 95,7 miljoner kronor till länsstyrelserna, varav 129 ansökningar beviljades. Länsstyrelserna bedömer att det finns kapacitet i länen att tillgodose behovet av insatser och att behovet av tidiga insatser för asylsökande m.fl. är fortsatt stort.

Lokala insatser bidrar till integration

Under 2025 fördelades 42 miljoner kronor till kommuner i statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar enligt 37 a § förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar. Medlen syftar till att underlätta etableringen i samhället, skapa nätverk, stödja språkinlärning eller ge socialt stöd till ensamkommande barn. Länsstyrelserna bedömer att insatserna bidrar till att öka kunskapen om svenska samhället, rättigheter och arbetsmarknadens förväntningar och underlättar därigenom deltagarnas väg in i samhället och i arbetslivet.

Statlig ersättning vid mottagande av nyanlända i kommunerna

Staten har ett ekonomiskt ansvar för flyktingmottagandet och ersätter kommuner och regioner för kostnader relaterade till mottagandet av nyanlända inklusive ensamkommande barn och unga med uppehållstillstånd. Här ingår även personer från Ukraina med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet som är folkbokförda. Den 30

juli 2026 beslutade Europeiska unionens råd att förlänga det tillfälliga skyddet för personer som flytt kriget i Ukraina till den 4 mars 2028. Statlig ersättning vid flyktingmottagande finansieras via anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande*.

För ersättningar avseende personer som under 2025 omfattades av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA), se utgiftsområde 8.

Det sammantagna mottagandet av nyanlända i kommunerna minskade

Antalet nyanlända som har tagits emot i landets kommuner har minskat kraftigt sedan 2017 till följd av att färre personer har beviljats uppehållstillstånd av skyddsskäl i Sverige eller som anhöriga till dessa. Under 2024 ökade antalet nyanlända till följd av att många personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet folkbokfördes och därmed togs emot som nyanlända i landets kommuner. Under 2025 minskade antalet mottagna igen. Personer med tillfälligt skydd utgjorde fortsatt en övervägande majoritet av de nyanlända som togs emot i landets kommuner. Av de nyanlända som togs emot under 2025 var nästan 70 procent personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet.

Av de nyanlända som togs emot i en kommun under 2025 var ungefär hälften kvinnor och hälften män. Andelen barn minskade något, från 30 procent 2024 till 27 procent 2025.

Migrationsverket hade i uppdrag att ta ut och överföra 900 kvotflyktingar under 2025. Mottagandet av kvotflyktingar, som andel av det totala mottagandet, ökade från 3 procent 2024 till 7 procent 2025. Kvotflyktingar, personer som bor i Migrationsverkets asylboenden och personer med tillfälligt skydd som bor i boenden som en kommun anvisats att ordna enligt LMA omfattades av anvisningar enligt lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen) och tillhörande förordningar. Andelen nyanlända som togs emot efter anvisning minskade från 47 procent 2024 till 37 procent 2025. Övriga nyanlända, inklusive anhöriga, bosatte sig på egen hand i en kommun.

Under 2025 togs 139 ensamkommande barn emot i kommunerna, jämfört med 217 året innan. Andelen flickor var 34 procent och andelen pojkar 66 procent. Av de ensamkommande barnen togs 20 emot inom ramen för flyktingkvoten och omfattas därmed av anvisning enligt bosättningslagen. Asylsökande ensamkommande barn tas emot i en kommun efter anvisning enligt LMA.

Tabell 3.2 Antalet nyanlända mottagna i en kommun

Antal mottagna enligt bestämmelser i förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar (ersättningsförordningen), grupperade efter ankomstsätt till kommunen

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Från asylboende	18 847	27 952	11 068	4 318	2 678	1 979	2 015	2 400	14 382	3 638
Från eget boende	33 231	19 133	7 859	6 947	3 136	2 193	2 189	2 543	15 833	6 411
Anhöriga till skyddsbehövande	13 775	16 942	16 562	7 814	3 634	2 337	1 738	1 444	984	665
Vidarebosatta (kvotflyktingar)	1 892	3 419	5 028	5 025	3 549	6 287	5 009	549	907	898
Övriga	1 016	1 305	3 699	1 811	1 109	752	770	780	760	508
Summa	**68 761**	**68 751**	**44 216**	**25 915**	**14 106**	**13 548**	**11 721**	**7 716**	**32 866**	**12 120**
Varav ensamkommande barn	***6 971***	***8 625***	***6 635***	***4 772***	***1 578***	***606***	***739***	***264***	***217***	***139***

Källa: Migrationsverket

Alla landets kommuner tog emot nyanlända 2025. Det genomsnittliga mottagandet i riket var 1,1 nyanlända per 1 000 invånare, jämfört med 3,1 nyanlända 2024. Norrbottens län och Blekinge län hade det högsta respektive lägsta mottagandet (1,6 respektive 0,8 nyanlända per 1 000 invånare).

Fortsatt många personer med tillfälligt skydd anvisades enligt bosättningsregelverket

Regeringen beslutade i oktober 2024 att 5 600 nyanlända ska omfattas av anvisningar till kommuner under 2025 samt en fördelning på länsnivå (länstal). Till följd av att behovet av bosättning för personer med tillfällig skydd enligt massflyktsdirektivet ökade under året beslutade regeringen i april 2025 att höja antalet till 6 600 för 2025. Enligt Migrationsverkets årsredovisning beslutade myndigheten under 2025 om anvisningar i enlighet med bosättningsregelverket för drygt 1 500 nyanlända i asylboende, knappt 900 kvotflyktingar samt 2 700 personer med tillfälligt skydd.

Tabell 3.3 Mediantid från beviljat uppehållstillstånd till beslut om anvisning för personer i asylboende

Antal dagar

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnor	25	26	23	36	17	16
Män	23	25	22	29	16	16
Totalt	24	25	22	33	17	16

Not: Personer som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ingår inte.
Källa: Migrationsverket.

Ett viktigt syfte med bosättningsregelverket är att personer som beviljats uppehållstillstånd snabbt kan tas emot i en kommun och påbörja sin etablering. Tidigare har Migrationsverkets ledtider från beviljat uppehållstillstånd till beslut om anvisning redovisats som genomsnittligt antal dagar. Mot bakgrund av identifierade brister i detta mått redovisas ledtiden framöver som median. Mediantiden för personer i asylboende (exkl. personer med tillfälligt skydd) minskade marginellt från 17 dagar 2024 till 16 dagar 2025. Jämfört med åren dessförinnan har det emellertid skett en väsentlig minskning av ledtiderna.

Av de nyanlända som under 2025 anvisats från asylboende (exkl. personer med tillfälligt skydd) togs 60 procent emot i en kommun inom den författningsstyrda tidsfristen på två månader, vilket är motsvarande andel som året innan. Personer med tillfällig skydd ska tas emot i en kommun i samband med folkbokföring och det finns därmed ingen tidsfrist för kommunernas mottagande.

Ökade utgifter för ersättningar till kommuner och regioner för flyktingmottagande

Utgifterna för statliga ersättningar till kommuner och regioner för flyktingmottagande uppgick 2025 till 4 564 miljoner kronor, vilket var en ökning med 31 procent jämfört med 2024. Utgiftsökningen beror på att antalet nyanlända legat på högre nivåer under 2024 och 2025 som en följd av att personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet har folkbokförts och därmed tagits emot i kommunerna.

Drygt 80 procent av utgifterna under 2025 bestod av automatiskt utbetalade ersättningar, som i huvudsak beror på hur många nyanlända som tagits emot i kommunerna under de föregående två åren. Den enskilt största anslagsposten avser utgifter för schablonersättning för mottagandet av nyanlända, vilken uppgick till 74 procent av de totala utgifterna. Den resterande delen av utgifterna bestod främst av ersättningar för faktiska kostnader som betalas till kommuner och regioner efter ansökan.

Sett över den senaste femårsperioden har ersättningen för ensamkommande barn och unga minskat kraftigt som en följd av ett minskat mottagande av ensamkommande barn.

Tabell 3.4 Utbetalade ersättningar för flyktingmottagande 2021–2025

Miljoner kronor

	2021	2022	2023	2024	2025	Andel av utgifter 2025
Schablonersättning för mottagandet av nyanlända	2 439	2 014	1 861	2 249	3 375	74 %
Bidrag till kommuner med högt flyktingmottagande	200	200	100			
Ersättning för initialt ekonomiskt bistånd	64	56	36	253	138	3 %
Ersättning för ensamkommande barn och unga	971	638	507	360	271	6 %
Resor och informationsinsatser vid vidarebosättning	103	73	30	28	33	1 %
Hyreskostnader	33	80	62	37	16	0 %
Beredskap, mottagningskapacitet och samverkan	40	40	40	39	39	1 %
Ersättning för ekonomiskt bistånd m.m.	171	162	107	81	112	3 %
Ersättning för vissa särskilda kostnader	175	175	60	60	60	1 %
Ersättning för stöd och service och hälso- och sjukvård	479	559	392	443	520	11 %
Summa	**4 676**	**3 998**	**3 196**	**3 551**	**4 564**	

Källa: Hermes.

Korrekt information och förståelse för hur samhället fungerar

Kommunerna har ansvar för att erbjuda samhällsorientering som omfattar minst 100 timmar med syfte att underlätta etablering i arbets- och samhällslivet samt att ge grundläggande förståelse för det svenska samhället. Målgruppen är nyanlända invandrare som omfattas av lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och vissa personer som har uppehållstillstånd till följd av anknytning. Länsstyrelserna har i uppdrag att följa upp verksamheten och enligt deras kommunenkät påbörjade 6 567 personer (4 692 kvinnor och 1 875 män) samhälls-orientering under verksamhetsåret 2025 (perioden 1 oktober 2024 till 30 september 2025), vilket är en ökning med 42 procent i jämförelse med motsvarande period föregående verksamhetsår. Länsstyrelsernas samlade bedömning är att kommunerna erbjuder samhällsorientering utifrån sina lagstadgade skyldigheter, men att det finns utmaningar när det gäller likvärdighet och kvalitet som bl.a. beror på det minskade mottagandet.

Webbplatsen informationsverige.se har tillförlitlig information om det svenska samhället på 11 språk med fokus på asylsökande och nyanlända. Under året har Länsstyrelsen i Västra Götalands län vidareutvecklat informationen bl.a. när det gäller massflyktsdirektivet och samlad information för yrkesverksamma i myndigheter och kommuner. I länsstyrelsernas enkät anger 86 procent av kommunerna att de i arbetet med samhällsorientering använder materialet ”Om Sverige” som finns på webb-platsen. Under 2025 ökade antalet besök på webbplatsen i jämförelse med föregående år och antalet sidvisningar var cirka 1,2 miljoner.

Ett minskat mottagande påverkar kommunernas beredskap och kapacitet

Länsstyrelserna har i uppdrag att verka för och följa upp kommunernas arbete med beredskap och kapacitet i mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn. Enligt länsstyrelsernas redovisning i enlighet med uppdraget i regleringsbrevet för budgetåret 2025 bedömer länsstyrelserna att beredskapen och mottagningskapaciteten i kommunerna är relativt stabil förutsatt nuvarande nivåer av nyanlända, men att det finns en viss variation mellan länen. Kommunerna har fortsatt att anpassa mottag-ningsverksamheten till ett minskat mottagande av nyanlända och ensamkommande

barn. Minskade resurser i kommunerna har påverkat förutsättningarna att upprätthålla kompetens samt delta i samverkan på både lokal och regional nivå i frågor som rör mottagande.

Länsstyrelserna fördelade sammanlagt 40 miljoner kronor till kommuner under 2025 enligt 37 § förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar. Medlen var fortsatt översökta och 51 ansökningar beviljades medel. Insatserna syftar till att skapa beredskap och kapacitet i mottagandet och att utveckla samverkan mellan kommunerna i syfte att underlätta nyanländas etablering. De senaste årens förskjutning av fokus från insatser för att hantera det initiala mottagandet till mer långsiktigt integrationsstärkande insatser har fortsatt. Länsstyrelserna bedömer att statsbidraget är ett av länsstyrelsernas främsta verktyg för att bidra till verksamhetsutveckling i samverkan inom länen. Detta bedöms särskilt viktigt när mottagandet minskar och kommunerna till följd av det får minskade resurser för mottagande av nyanlända.

Auktorisation av tolkar och översättare

Under 2025 genomförde Kammarkollegiet auktorisationsprov för tolkar i 36 språk och för översättare i 21 språk. Skriftliga prov för grundauktorisation av tolkar samt för specialistkompetenserna som rättstolk respektive sjukvårdstolk har genomförts vid två tillfällen på fyra olika orter.

Antalet nya auktorisationer uppgick 2025 till 65, en ökning från 32 under 2024. Antalet nya auktorisationer för översättare minskade något från 11 under 2024 till 7 under 2025. Det totala antalet auktoriserade tolkar ökade från 1 109 under 2024 till 1 129 under 2025. Antalet auktorisationer som rättstolk ökade från 274 under 2024 till 281 under 2025, samt som sjukvårdstolk från 223 till 241. Antalet auktorisationer som översättare uppgick under 2025 till 413, en minskning från 427 under 2024. De fem språk med störst efterfrågan bland tolkanvändare 2025 var arabiska, ryska, polska, persiska och engelska.

Regeringen gav den 5 februari 2026 Kammarkollegiet i uppdrag att se över provet för auktorisation av tolkar (A2026/00147). Syftet är att utreda hur det nuvarande provet kan utvecklas så att fler tolkar kan auktoriseras och samtidigt upprätthålla kvaliteten i auktorisationsprocessen. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2026.

3.4 Budgetförslag

3.4.1 1:1 Integrationsåtgärder

Tabell 3.5 Anslagsutveckling 1:1 Integrationsåtgärder

Tusental kronor

2025	Utfall	102 151	Anslagssparande	2 359
2026	Anslag	84 825[1]	Utgiftsprognos	84 066
2027	**Förslag**	**96 925**		
2028	Beräknat	89 925		
2029	Beräknat	83 925		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för åtgärder i syfte att främja integration samt för statsbidrag som har detta syfte. Vidare får anslaget även användas för utgifter för

tidigare beviljade lån till nyanlända invandrare för inköp av hemutrustning. Anslaget får även användas för uppföljning och utvärdering av integrationen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.6 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:1 Integrationsåtgärder

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**101 825**	**101 825**	**101 825**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-4 900	-4 900	-4 900
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt		-7 000	-13 000
Förslag/beräknat anslag	**96 925**	**89 925**	**83 925**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär en minskning av anslagsnivån i förhållande till den av riksdagen beslutade anslagsnivån för 2026.

Den tillfälliga satsningen bättre uppföljning av integrationen upphör 2026. Anslaget minskas därför med 4 200 000 kronor fr.o.m. 2027.

Den tillfälliga satsningen på översyn av provformat för auktoriserade tolkar upphör 2026. Anslaget minskas därför med 700 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 96 925 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Integrationsåtgärder* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 89 925 000 kronor respektive 83 925 000 kronor.

3.4.2 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Tabell 3.7 Anslagsutveckling 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Tusental kronor

2025	Utfall	4 564 098	Anslagssparande	398 024
2026	Anslag	4 389 646[1]	Utgiftsprognos	3 956 796
2027	**Förslag**	**2 488 092**		
2028	Beräknat	2 699 237		
2029	Beräknat	2 580 872		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och regioner för utgifter i samband med mottagandet av nyanlända invandrare. Anslaget får även användas för utgifter för uttagning av personer som ska vidarebosättas, för resor för dessa personer vid vidarebosättning, samt för statsbidrag till internationella organisationer för arbete med vidarebosättning till Sverige.

Kompletterande information

Ersättning betalas ut med stöd av förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. och förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.8 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**4 389 646**	**4 389 646**	**4 389 646**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	44 500	75 700	79 700
Makroekonomisk utveckling	2 046	11 726	11 439
Volymer	-1 948 100	-1 777 835	-1 899 913
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**2 488 092**	**2 699 237**	**2 580 872**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att anslaget ökas med 14 500 000 kronor för 2027 som en följd av de nya obligatoriska uppgifter som kommunerna får när den nya lagen (2026:1326) om bosättning för vissa nyanlända invandrare träder i kraft den 1 januari 2027. Lagen innebär bl.a. att kommunernas inflytande över mottagandet ökar och att nyanlända ska få ett mer likvärdigt stöd när det gäller boende (prop. 2025/26:215, bet. 2025/26:AU14, rskr. 2025/26:387).

Den 1 januari 2027 träder nya bestämmelser om kvalificering till socialförsäkringen i kraft (prop. 2025/26:136, bet. 2025/26:SfU21, rskr. 2025/26:259). Krav på kvalificering till vissa bosättningsbaserade förmåner bedöms medföra ökade kostnader för kommunernas ekonomiska bistånd. Anslaget ökas därför med 29 000 000 kronor för 2027.

Antalet kommunmottagna beräknas bli lägre än vad som antogs i prognosen som låg till grund för statens budget för 2026. Utgifterna på anslag 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* beräknas under 2026 bli 433 000 000 kronor lägre än vad som anvisats för 2026.

Regeringen föreslår att 2 488 092 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 2 699 237 000 kronor respektive 2 580 872 000 kronor.

4 Diskriminering

4.1 Mål för området

Målet för politiken mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering (prop. 2008/09:1 utg.omr. 13, bet. 2008/09:AU1, rskr. 2008/09:115). Det övergripande målet för handlingsplanen mot rasism och hatbrott är ett samhälle fritt från rasism. Det övergripande målet för strategin för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck (hbtqi-strategin) är lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Arbetet för ett samhälle fritt från diskriminering är ett långsiktigt och komplext förändringsarbete som spänner över olika politik- och samhällsområden. Därför kan utvecklingen av resultat och effekter sällan härledas till enskilda insatser. Arbetet ställer krav på samordning, långsiktig styrning och ett systematiskt uppföljningsarbete som i möjligaste mån kan belysa utvecklingen av resultat och effekter över tid.

Resultatredovisningen utgår från indikatorn Antal inkomna anmälningar om diskriminering. Resultatredovisningen sker vidare utifrån handlingsplanen mot rasism och hatbrott och handlingsplanen för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter.

De centrala bedömningsgrunderna för redovisning av utvecklingen av resultat inom området är Diskrimineringsombudsmannens (DO) årsredovisning för verksamhetsåret 2025 (A2026/00219), DO:s rapport Förekomst av diskriminering 2025 (A2025/01136), Forum för levande historias rapport Statens arbete mot rasism och hatbrott 2025 (A2026/00455) och Folkhälsomyndighetens samlade redovisning av uppdraget att stödja, samordna och följa upp de hbtqi-strategiska myndigheternas arbete för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter (A2026/00274). Även andra rapporter och redovisningar från berörda myndigheter och antidiskrimineringsbyråerna är viktiga underlag för resultatredovisningen.

4.3 Resultatredovisning

4.3.1 Arbetet för att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter

Från anslaget 2:1 *Diskrimineringsombudsmannen* avsattes ca 142 miljoner kronor till DO under 2025. Motsvarande belopp för 2024 var ca 138 miljoner kronor. Från anslaget 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* avsattes 28 miljoner kronor i statsbidrag för de fristående antidiskrimineringsbyråernas verksamhet.

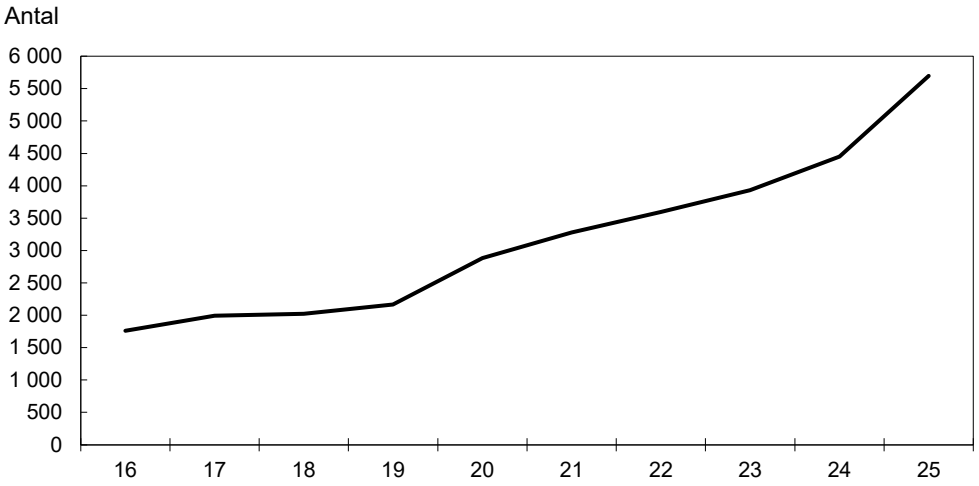
Antalet anmälningar om diskriminering fortsätter att öka

Under 2025 inkom totalt 6 831 anmälningar till DO. Av de som lämnade in anmälningar var 2 295 personer kvinnor, 1 852 män och 70 personer som anger annan könsidentitet eller ej definierad. För 2 656 anmälningar saknas uppgift om kön. Antalet anmälningar ökade med 31,8 procent jämfört med 2024 då antalet uppgick till

5 182. Sett till hela perioden 2016–2025 har det totala antalet anmälningar ökat från 2 142 till 6 831 vilket motsvarar en ökning med 219 procent.

Av de totalt 6 831 anmälningar som inkom 2025 var 5 697 kopplade till en eller flera av lagens diskrimineringsgrunder. Motsvarande siffra för 2024 var 4 452. Det motsvarar en ökning med 28 procent jämfört med 2024. Sett till hela perioden 2016–2025 har antalet anmälningar om diskriminering ökat från 1 759 till 5 697 vilket motsvarar en ökning med 224 procent (se diagram 4.1). Den kraftiga ökningen mellan 2024 och 2025 bedöms av DO bl.a. bero på att inriktningen för verksamheten har fått genomslag. Andra orsaker till ökningen kan vara resultat av särskilda kommunikations- och informationsinsatser inom ramen för DO:s främjande arbete där möjligheten att anmäla till DO synliggjorts.

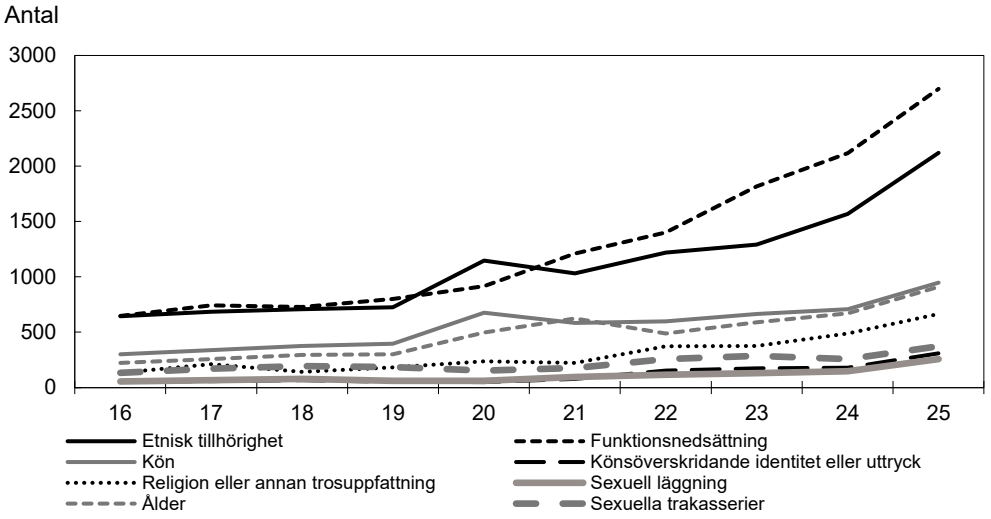
Diagram 4.1 Antal inkomna anmälningar 2016–2025

Anm.: Fördelning på kön ges inte för antalet anmälningar som handlar om diskriminering.
Källa: Diskrimineringsombudsmannen, rapport 2026:1.

De flesta anmälningarna rör diskriminering som har samband med funktionsnedsättning eller etnisk tillhörighet (se diagram 4.2). Anmälningar som har samband med funktionsnedsättning har ökat med 27,5 procent medan anmälningar som har samband med etnisk tillhörighet har ökat med 35 procent jämfört med 2024. Procentuellt har antalet anmälningar som avser könsöverskridande identitet eller uttryck och sexuell läggning ökat mest jämfört med 2024.

Diagram 4.2 Anmälningar per diskrimineringsgrund samt sexuella trakasserier

Anm.: Sexuella trakasserier redovisas enskilt då det inte kräver samband med någon diskrimineringsgrund. En anmälan om diskriminering kan ha samband med flera diskrimineringsgrunder.

Källa: Diskrimineringsombudsmannen, rapport 2026:1.

När det gäller de olika samhällsområdena rörde en majoritet av anmälningarna de tre samhällsområdena arbetsliv, utbildning och varor och tjänster. Inom samtliga dessa tre områden rörde flest anmälningar diskriminering som har samband med etnisk tillhörighet eller funktionsnedsättning.

Kunskap om förekomst av diskriminering

Utifrån statistik över anmälningar till DO och andra aktörers enkätundersökningar som innehåller frågor om utsatthet för diskriminering ger DO:s årliga rapport Förekomst av diskriminering 2025 sammantaget en bild av förekomsten av diskriminering.

Enligt elva olika enkätundersökningar upplever mellan 600 000 och 1 000 000 personer i Sverige diskriminering varje år. Ett genomgående mönster i enkätundersökningar är att yngre personer, särskilt kvinnor i åldern 16–29 år, samt personer födda utanför Europa, är överrepresenterade bland de som uppger att de utsatts för diskriminering. Anmälningarna till DO och enkätundersökningar visar att diskriminering förekommer i hela samhället men arbetslivet är det samhällsområde som flest personer upplever sig diskriminerade inom. Det handlar om att personer diskrimineras både på sina befintliga arbetsplatser och när de söker jobb.

DO konstaterar bl.a. att den upplevda diskrimineringen fortsatt ligger på en hög nivå, att diskriminering förekommer i hela samhället men är särskilt vanligt inom arbetslivet samt att diskrimineringslagens förbud mot diskriminering inte täcker alla situationer där människor upplever diskriminering. Vidare konstaterar DO att det finns stora kunskapsluckor om förekomsten av diskriminering vilket leder till att det inte går att följa utvecklingen över tid på ett tillfredsställande sätt.

Individärenden fortsatt i fokus i Diskrimineringsombudsmannens tillsynsarbete och främjande arbete

Även under 2025 var DO:s utgångspunkt i verksamheten att individer som utsatts för diskriminering ska få upprättelse och tillgång till ett rättsligt skydd. Genom att driva ärenden tydliggörs också vilka skyldigheter olika aktörer i samhället har vilket bidrar till att motverka diskriminering. En anmälan till DO kan leda till en utredning som avslutas med ett beslut där DO konstaterar om diskriminering förekommit eller inte.

En utredning kan också leda till att DO begär diskrimineringsersättning, dvs. inleder en process. Under 2025 inledde DO 420 tillsynsutredningar och 33 processärenden.

I 96 av de 410 tillsynsärenden som avslutades under 2025 gjorde DO bedömningen att det förekommit en överträdelse av diskrimineringslagen. Av dessa 96 ärenden ledde 33 till att DO trädde in som part och begärde diskrimineringsersättning och 63 till ett tillsynsbeslut. Det innebär att drygt 23 procent av tillsynsutredningarna ledde till att DO bedömde att diskriminering förekommit. Det kan jämföras med knappt 17 procent 2024. Att andelen tillsynsbeslut där DO konstaterat diskriminering ökat bedömer DO beror på att myndighetens systematiska arbete med urval av anmälningar som går vidare till en tillsynsutredning har förbättrats.

I tabell 4.1 redovisas årligt utfall för DO:s processverksamhet. Notera att ett ärende kan ha inletts tidigare än utfallsåret. Av tabellen framgår att DO inledde 34 processärenden och avslutade 33 under 2025. 31 av processärendena avslutades genom en frivillig uppgörelse, dvs. medgivna krav eller förlikningar med DO. År 2025 betalades ca 1,2 miljoner kronor ut i ersättning.

Tabell 4.1 Processer med begäran om diskrimineringsersättning

Antal

	2023	2024	2025
Ingående balans	1	15	16
Inledda processer	37	32	34
Avslutade processer, varav	23	31	33
–medgivna krav och förlikningar	23	29	31
–beviljad ersättning efter dom	0	2	0
–förlorade rättegångar	0	0	2
Utgående balans	**15**	**16**	**17**

Källa: Diskrimineringsombudsmannens årsredovisning 2025.

Inom ramen för ett regeringsuppdrag om att genomföra insatser för att stärka arbetsgivares arbete mot diskriminering som har samband med etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning i arbetslivet har DO under 2025 granskat tolv offentligt ägda bolags arbete med aktiva åtgärder (utg.omr. 13 avsnitt 4.3.2).

Inom ramen för DO:s främjande verksamhet fortsatte myndigheten dialogen med myndigheter och organisationer i civila samhället i syfte att sprida och fördjupa kunskapen om det skydd som bestämmelserna i diskrimineringslagen avser att ge och möjligheten att anmäla diskriminering till DO. Arbetet med att göra myndighetens verksamhet känd, tillgänglig och anpassad för barn har bidragit till att fler barn har fått ökad kunskap om diskriminering och om myndighetens verksamhet. DO bedömer vidare att dialogen med aktörer som är skyldiga att följa diskrimineringslagens bestämmelser har ökat aktörernas kunskaper om diskrimineringslagens förbud mot diskriminering och de skyldigheter de har att förebygga diskriminering och främja allas lika rättigheter och möjligheter.

När det gäller myndighetens utbildningsinsatser är DO:s bedömning att de bidragit till att öka kännedom och kunskap om skyddet i diskrimineringslagen, möjligheten att anmäla till DO och skyldighetsbärares ansvar och skyldigheter enligt lagen.

Genomförandet av lönetransparensdirektivet

Den 8 maj 2025 fick DO i uppdrag av regeringen att förbereda för att arbetsgivares rapportering enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/970 om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män för lika och likvärdigt

arbete genom insyn i lönesättningen och efterlevnadsmekanismer (lönetransparensdirektivet) ska kunna ske på ett så enkelt sätt som möjligt (A2025/00506). 2025 års insatser har omfattat bl.a. rent teknisk utveckling för att arbetsgivarnas inrapportering ska kunna ske på ett smidigt och korrekt sätt. Som ett led i arbetet har DO skapat en referensgrupp med representanter för arbetsmarknadens parter och har även regelbundna kontakter med andra intressenter (A2026/00395).

Antidiskrimineringsbyråernas arbete bidrar till att förebygga och motverka diskriminering

Under 2024 fördelades ca 28 miljoner kronor i statsbidrag för arbete med att förebygga och motverka diskriminering på lokal och regional nivå. Strax under 80 procent av bidraget gavs till finansiering av antidiskrimineringsbyråernas personalkostnader för byråernas resurskrävande juridiska arbete. Antidiskrimineringsbyråernas arbete omfattar bl.a. kostnadsfri rådgivning och informationsinsatser om rättigheter och skyldigheter kopplade till diskrimineringslagen.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har granskat 2024 års användning av statsbidraget. Myndigheten gör bedömningen att både användningen av bidraget och de effekter som antidiskrimineringsbyråerna själva uppskattar att deras verksamheter leder till ligger i linje med bidragets syfte. Myndigheten bedömer också att byråernas insatser bidrar i arbetet med att förebygga och motverka diskriminering.

4.3.2 Handlingsplanen mot rasism och hatbrott

Under 2025 avsattes sammantaget drygt 38 miljoner kronor för åtgärder inom ramen för handlingsplanen mot rasism och hatbrott.

Tydligare styrning och uppföljning av arbetet mot rasism och hatbrott

Forum för levande historia har under året tagit fram ett uppföljningssystem för arbetet inom ramen för handlingsplanen mot rasism och hatbrott med fokus på handlingsplanens fokusområden som ligger till grund för rapporten Statens arbete mot rasism och hatbrott 2025 (hädanefter ”uppföljningsrapporten”). Uppföljningssystemet bygger på myndighetsredovisningar och indikatorer från andra källor. Samtidigt konstaterar Forum för levande historia att existerande data inte räcker för att fånga in utvecklingen över tid.

Forum för levande historia gör bedömningen att den nya handlingsplanen ger en tydligare och mer samlad styrning än tidigare plan samt att samordning och uppföljning av den nya handlingsplanen under året har bidragit till att både bredda och fördjupa samarbetet och analysen inom området. Av uppföljningsrapporten framgår vidare att det pågår insatser inom alla handlingsplanens fokusområden men att genomslaget är begränsat och för närvarande svårbedömt i förhållande till handlingsplanens mål. Rapporten visar också på en fortsatt utsatthet för samtliga former av rasism och i vissa delar att situationen har förändrats till det sämre, inte minst i det offentliga rummet.

Insatser har gett stärkt kunskap om rasism i skolan

Forum för levande historias studie av svenska skolelevers attityder kring intolerans (A2026/00247) visar att de flesta av eleverna i undersökningen uttrycker toleranta och demokratiska värderingar samtidigt som negativa attityder till vissa grupper, däribland muslimer, judar och invandrare, har ökat sedan den senaste undersökningen 2013. Studien visar även att elevers upplevda utsatthet har ökat, att elever som upplever utsatthet har lägre tillit till andra människor och mer negativa attityder till vissa

grupper samt att flickor uttrycker mer positiva attityder än pojkar till alla grupper som studeras i undersökningen.

En studie om antisemitism i skolväsendet från Statens skolverk (U2025/02310) visar att det finns en bredd av både medvetna och omedvetna antisemitiska uttryck i skolan, som bl.a. yttrar sig i ”skämt” eller jargong. Många antisemitiska uttryck kan kopplas till högerextremism och Israel-Palestinakonflikten. Studien visar även att skolan inte alltid uppmärksammar de antisemitiska uttrycken, bl.a. på grund av bristande kunskap, att uttrycken uppfattas som generella och uppfattningen att antisemitism kräver närvaro av en judisk person.

Forum för levande historia, DO och Skolverket har genomfört olika utbildningsinsatser och kunskapsspridning riktade till skolans personal. Av uppföljningsrapporten framgår att insatserna har stärkt kunskapen om rasism och hatbrott men att det kvarstår svårigheter för många skolor i att identifiera, anmäla och hantera rasism. Det handlar bl.a. om bristande kunskap och avsaknad av ett systematiskt arbete för att följa upp den rasism som förekommer. Statistik från DO och Brottsförebyggande rådet pekar på att skolan och skolmiljön är ett område där många anmäler utsatthet för diskriminering eller hatbrott.

Mer kunskap om hur hatbrott kan ta sig uttryck

En fördjupad studie om antiziganistiska hatbrott från Brottsförebyggande rådet (Brå) visar att verbala kränkningar och diskriminering är vanligast förekommande bland dessa hatbrott (Brå 2026:17). Det kan handla om olaga hot, förtal, förolämpning eller ofredande eller diskriminerande handlingar såsom nekat tillträde till serviceställen som restauranger och barer, grundlösa beskyllningar om stöld i affärer eller negativ särbehandling i kontakt med olika samhällsaktörer. Synliga attribut som uppfattas som romska kan öka risken för att utsättas för hatbrott. Romska kvinnor beskrivs som mer utsatta än romska män eftersom de i större utsträckning bär traditionella romska kläder. Av studien framgår också att antiziganistiska hatbrott kan leda till psykisk ohälsa, begränsad rörlighet och socialt deltagande samt att romer döljer sin identitet.

Brottsoffermyndigheten har genomfört informationsinsatser riktade till personer som har utsatts eller riskerar att utsättas för hatbrott samt till yrkesverksamma som möter utsatta personer. Myndigheten drar slutsatsen att arbetet har bidragit till att fler känner till vad hatbrott är och hur denna brottstyp kan ta sig uttryck.

Av Forum för levande historias uppföljningsrapport framgår att lagföringsgraden för hatbrott fortsatt är låg och att en stor andel ärenden avslutas utan vidare åtgärd, vilket indikerar utmaningar i hela rättskedjan. Skillnader i förtroende för rättsväsendet mellan olika grupper förstärker behovet av ett mer enhetligt och förtroendeskapande arbete.

Fokus på verksamheter på lokal och regional nivå

En översikt av befintlig kunskap om rasism inom hälso- och sjukvården, tandvården och socialtjänsten från Socialstyrelsen visar på att kunskapsläget är begränsat. Det framgår även att rasism kan hänga samman med både tillgången till och kvaliteten på vård och omsorg. För personal kan utsatthet för rasism bidra till stress, psykisk ohälsa och en försämrad arbetsmiljö. Med kunskapsöversikten som utgångspunkt genomfördes en behovs- och målgruppsanalys som bl.a. visade att verksamheternas behov främst rör utbildning och kompetenshöjande insatser för att motverka rasism samt organisatoriska förutsättningar, såsom förankring hos ledningen och praktisk tillämpning i verksamheterna.

Forum för levande historia har under året bl.a. erbjudit arbetsplatsförlagda utbildningar och processtöd om olika former av rasism i historien och i dag till relevanta yrkesgrupper inom offentlig verksamhet. Myndigheten har även bildat ett kommun- och regionnätverk för erfarenhetsutbyte och kunskapspåfyllnad och ett nytt utvecklingsprogram riktat till strateger i kommunerna som stöd till arbetet på lokal och regional nivå. Myndigheten bedömer att utbildningsinsatserna har bidragit till att deltagarna har fått ökad kunskap om rasismens historia och rasism idag samt olika former av rasism och konstaterar att utbildningarna ofta genomförs som inledning till ett fortsatt strategiskt arbete i verksamheterna.

Av uppföljningsrapporten framgår att det är många som tar del av kompetenshöjande insatser. Utmaningar i arbetet handlar fortsatt om att omsätta kunskap i handling, säkerställa ledningens engagemang samt utveckla metoder för uppföljning och utvärdering. Samtidigt visar indikatorer på utmaningar, bl.a. utgjordes det totala antalet anmälningar till DO avseende bemötande inom offentlig verksamhet främst av anmälningar om diskriminering som har samband med etnisk tillhörighet.

Fortsatt arbete med att granska och ge stöd till arbetsgivare

En granskning från DO av tolv offentligt ägda bolag (A2026/00165) visar på att endast två av bolagen hade uppfyllt diskrimineringslagens krav på arbete med att förebygga diskriminering som har samband med etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning i sina verksamheter. Bolagens brister fanns redan i det första undersökningssteget i arbetet med aktiva åtgärder. DO bedömer att arbetsgivare behöver grundläggande kunskap om hur arbetet med aktiva åtgärder ska bedrivas och kommer att genomföra insatser både för att öka kännedomen om lagstiftningen och ge stöd i utvecklingen av arbetet med aktiva åtgärder.

Av uppföljningsrapporten framgår att det inom området pågår riktade uppdrag och kunskapshöjande insatser men att genomslaget i arbetsgivares praktiska arbete är begränsat. I rapporten konstateras att kunskap i sig inte är tillräcklig och att utmaningarna i hög grad rör organisatorisk kapacitet, prioriteringar och förmågan att integrera arbetet i ordinarie verksamhet. Data från Arbetsmiljöverket visar att en mindre, men inte obetydlig, andel av de sysselsatta uppger att de har varit utsatta för diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Civilsamhällets insatser mot olika former av rasism och intolerans

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor fördelar årligen medel till verksamheter som motverkar eller förebygger rasism eller liknande former av intolerans. År 2025 beviljades 15 projekt statsbidrag med knappt 13,5 miljoner kronor.

4.3.3 Strategin för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism

Under 2025 avsattes sammantaget ca 5 miljoner kronor för åtgärder mot antisemitism inom ramen för strategin för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism.

Insatser visar på behov av kunskap för att förebygga antisemitism

För att bidra till att nå målsättningen i regeringens strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism (Ku2025/00578) att judar i Sverige ska kunna leva öppet, tryggt och säkert har flera insatser för att förebygga och motverka antisemitism börjat genomföras. Mer om strategin i utgiftsområde 1 Rikets styrelse, avsnitt 11.

Forum för levande historia har genomfört kunskapshöjande insatser mot antisemitism riktade till både lärare och annan personal inom utbildningsväsendet och genomfört utbildningsinsatser i nära samverkan med lokala och regionala aktörer. Erfarenheterna visar på ett fortsatt stort behov av kunskap om antisemitismens olika uttryck samt om hur antisemitism kan förebyggas och bemötas inom hela skolans styrkedja.

Totalförsvarets forskningsinstitut har spridit kunskap om antisemitism i digitala miljöer till relevanta aktörer (myndigheter inom rättsväsendet och skola), bl.a. avseende sambanden mellan antisemitism, konspirationsteorier, extremism, radikalisering och politiskt våld och konsekvenserna av detta.

Andra myndigheter som genomfört insatser för att motverka eller öka kunskapen om antisemitism är Polismyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Statens skolverk och Göteborgs universitet (Segerstedtinstitutet).

4.3.4 Handlingsplanen för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter

Under 2025 avsattes ca 33,8 miljoner kronor till insatser inom ramen för handlingsplanen för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter. 12,3 miljoner kronor av dessa avsåg statsbidrag till hbtqi-organisationer.

Förutsättningarna för systematiskt arbete och uppföljning har stärkts

Av Folkhälsomyndighetens delredovisning av uppdraget att samordna, stödja och följa upp de hbtqi-strategiska myndigheternas arbete för att främja hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter framgår att arbetet med att ta fram delmål och en uppföljningsmodell har stärkt förutsättningarna för ett mer systematiskt arbete och uppföljning av handlingsplanen (A2026/00274). Under året har myndigheten utvecklat stödet till övriga hbtqi-strategiska myndigheter till att bli mer flexibelt och bättre svara mot myndigheternas olika behov. Flera av de hbtqi-strategiska myndigheterna har stärkt sin interna organisering, kompetens och kunskapsframtagning, men det finns fortsatt stora skillnader i aktivitetsnivå och resultat mellan myndigheterna.

Negativa attityder mot homosexuella, bisexuella och transpersoner har ökat bland skolelever

Av Forum för levande historias studie om svenska skolelevers attityder kring intolerans framgår att intoleransen har ökat i förhållande till i princip alla undersökta grupper och att ökningen av negativa attityder till homo- och bisexuella samt transpersoner är störst. Andelen elever som rapporterar egen utsatthet för mobbning, hot och våld har också ökat. Homo- och bisexuella samt transpersoner utgör även i detta hänseende den grupp som i störst utsträckning rapporterar att de drabbats (se även avsnitt 1.3.2 under rubriken Insatser har gett stärkt kunskap om rasism i skolan).

Kunskapsstöd för offentlig verksamhet om hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter

Forum för levande historia har delredovisat sitt uppdrag om att stärka kunskapen om hbtqi-personers rättigheter och möjligheter (A2024/00980). Myndigheten har utifrån den befintliga webbfortbildningen ”Kunskap om hbtqi och likvärdigt bemötande” tagit fram ett kunskapsstöd för offentlig verksamhet som består av korta videoklipp, skriftligt faktamaterial och metodstöd för fortbildare. Av delredovisningen framgår vidare att kunskapsstödet är efterfrågat i målgruppen och att det fyller ett viktigt behov av erfarenhetsbaserad kunskap i enkelt format.

Studier ger fördjupad kunskap om hbtqi-fientlighet

Totalförsvarets forskningsinstitut har delredovisat sitt uppdrag att kartlägga förekomsten av hbtqi-fientlighet i digitala miljöer (A2025/00046). Redovisningen visar att hbtqi-fientlighet tar sig olika uttryck beroende på plattform och ämne. Transpersoner är den mest utsatta specifika gruppen. Att utsättas för hbtqi-fientlighet i digitala miljöer kan få konsekvenser för personers liv, politiska engagemang och mentala hälsa. Detta gäller inte bara hbtqi-personer, utan också politiker och yrkesverksamma i offentliga institutioner som deltar i hbtqi-relaterade evenemang. Vidare lyfter redovisningen vikten av fortsatt synlighet och att hela samhället tar ansvar för att förbättra det offentliga samtalet och motverka hat och hot såväl digitalt som fysiskt.

Insatser för hbtqi-personers situation i kommuner och regioner

Socialstyrelsen fördelade under 2025 4,6 miljoner kronor enligt förordningen (2014:1542) om statsbidrag till kommuner och regioner för att främja hbtqi-personers situation. Myndigheten tog emot 72 ansökningar varav 32 ansökningar beviljades.

Civilsamhällets insatser för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor fördelade under 2025 totalt ca 12,3 miljoner kronor enligt förordningen (2008:349) om statsbidrag till organisationer för homosexuella, bisexuella, transsexuella eller personer med könsöverskridande identitet eller uttryck och förordningen (2025:849) om statsbidrag till föreningar för hbtqi-personer som trädde i kraft den 1 oktober. Myndigheten tog emot 9 ansökningar varav samtliga beviljades.

Myndigheten har vidare fördelat ca 2,8 miljoner kronor enligt förordningen (2021:227) om statsbidrag för insatser som främjar mötesplatser för unga hbtqi-personer.

4.4 Budgetförslag

4.4.1 2:1 Diskrimineringsombudsmannen

Tabell 4.2 Anslagsutveckling 2:1 Diskrimineringsombudsmannen

Tusental kronor

2025	Utfall	142 388	Anslagssparande	1 926
2026	Anslag	170 437[1]	Utgiftsprognos	170 425
2027	**Förslag**	**173 208**		
2028	Beräknat	175 238[2]		
2029	Beräknat	177 908[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 173 208 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 173 208 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Diskrimineringsombudsmannens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för förvaltningsutgifter för Nämnden mot diskriminering.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.3 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:1 Diskrimineringsombudsmannen

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**170 437**	**170 437**	**170 437**
Pris- och löneomräkning[2]	2 771	4 801	7 471
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**173 208**	**175 238**	**177 908**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

Regeringen föreslår att 173 208 000 kronor anvisas under anslag 2:1 *Diskrimineringsombudsmannen* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 175 238 000 kronor respektive 177 908 000 kronor.

4.4.2 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

Tabell 4.4 Anslagsutveckling 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

Tusental kronor

2025	Utfall	115 598	Anslagssparande	321
2026	Anslag	110 919[1]	Utgiftsprognos	109 926
2027	**Förslag**	110 919		
2028	Beräknat	90 919		
2029	Beräknat	90 919		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för insatser mot diskriminering, rasism, främlingsfientlighet, homofobi och liknande former av intolerans samt för att främja lika rättigheter och möjligheter för hbtqi-personer. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag som syftar till att säkerställa hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter samt till verksamheter som förebygger och motverkar diskriminering och verksamheter som arbetar för att motverka rasism och liknande former av intolerans. Anslaget får användas för administrativa kostnader som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.5 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**110 919**	**110 919**	**110 919**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-20 000	-20 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**110 919**	**90 919**	**90 919**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 110 919 000 kronor anvisas under anslag 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 90 919 000 kronor för respektive år.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 300 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

Inom anslaget beviljas bl.a. statsbidrag till verksamheter som förebygger och motverkar diskriminering och till föreningar för homosexuella, bisexuella, transpersoner, queera och intersexpersoner (hbtqi- personer). För organisationerna är det av stor betydelse att få en ökad förutsägbarhet när det gäller vilka bidrag de kan räkna med nästkommande år. Det gör det möjligt att planera verksamheten mer effektivt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 300 000 kronor 2028.

Tabell 4.6 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	39 298	39 298	40 300	
Nya ekonomiska åtaganden	39 298	40 300	40 300	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-39 298	-39 298	-40 300	-40 300
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	39 298	40 300	40 300	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**39 300**	**58 300**	**40 300**	

5 Jämställdhet

5.1 Mål för området

Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:AU1, skr. 2008/09:115). Regeringens arbete för att nå detta mål bedrivs utifrån ett antal jämställdhetspolitiska delmål. Sedan 2016 har det varit sex jämställdhetspolitiska delmål (skr. 2016/17:10). I budgetpropositionen för 2026 beslutade regeringen om en ny lydelse av det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet och införde samtidigt ett nytt, sjunde jämställdhetspolitiskt delmål om att hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra (prop. 2025/26:1 utg.omr. 13, avsnitt 5.5).

De sju jämställdhetspolitiska delmålen:

- En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet i samhällets alla sektorer.
- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- Jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
- Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
- Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
- Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra. Alla, oavsett kön, ska genom hela livet ha samma rätt och möjlighet till kroppslig och psykisk integritet.
- Hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra. Alla, oavsett kön, ska genom hela livet ha samma rätt och möjlighet att leva sitt liv utan att begränsas av kollektivt grundade hedersnormer.

5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Jämställdhetspolitiken är bred och ska integreras i regeringens samlade arbete. Jämställdhetsintegrering är regeringens huvudsakliga strategi, i kombination med särskilda åtgärder, för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Grunden för resultatredovisningen utgörs av flera olika indikatorer för respektive delmål, vilka sammanfattas i tabell 5.1. En del av indikatorerna redovisas också i andra utgiftsområden.

För delmål 6 och 7 har regeringen beslutat ett myndighetsuppdrag (A2026/00417) för att utveckla indikatorerna. Uppdraget slutredovisas 2028.

Tabell 5.1 Mål, delmål och resultatindikatorer

Mål	**Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv**		
Delmål	**1. Jämn fördelning av makt och inflytande**	**2. Ekonomisk jämställdhet**	**3. Jämställd utbildning**
Indikatorer	- Sammansättning i politiska församlingar - Representation i styrelse och ledning i offentlig och privat sektor	- Kvinnors och mäns lön och disponibla inkomst - Deltagande och sammansättning på arbetsmarknaden	- Genomsnittligt meritvärde - Könsskillnader i studieval - Utbildningsnivå
Delmål	**4. Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet**	**5. Jämställd hälsa**	**6. Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra**
Indikatorer	- Ersättning för vård av barn och föräldraledighet - Tidsanvändning obetalt hem- och omsorgsarbete - Orsak till deltidsarbete	- Självupplevd hälsa - Besvär av ängslan, oro och ångest - Sjukpenningtal - Personer med LSS efter insatstyp - Dödsorsaker	- Självupplevd utsatthet för misshandel och sexualbrott - Dödligt våld i parrelation - Anmälda och lagförda brott, valda brottstyper - Våldsförebyggande arbete
Delmål	**7. Hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra**		
Indikatorer	- Anmäld utsatthet för könsstympning - Hedersrelaterade brott		

5.3 Resultatredovisning

Under 2019–2026 har ca 90 procent av medlen på anslaget 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* fördelats till insatser som syftar till att nå resultat inom delmålen Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra samt Hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra. Övriga medel på anslaget har finansierat insatser för att nå de övriga delmålen.

5.3.1 Jämn fördelning av makt och inflytande

Könsfördelning vid politiskt beslutsfattande

Enligt uppgifter från Valmyndigheten efter riksdagsvalet 2026 är andelen kvinnor i riksdagen 46 procent och andelen män 54 procent. Detta kan jämföras med könsfördelningen efter valet 2022, som var identisk, 46 procent av ledamöterna var kvinnor och 54 procent män. Könsskillnaden bland ledamöter i kommunfullmäktige har förbättrats marginellt efter valet 2026 där den totala andelen kvinnor är 44 procent och andelen män 56 procent (2022 var 43 procent kvinnor och 57 procent män). Även i regionfullmäktige förbättrades könsfördelningen marginellt och efter valet 2026 är 50 procent av ledamöterna kvinnor och 50 procent män (2022 var 49 procent kvinnor och 51 procent män).

Valet till Europaparlamentet äger rum 2029 och resultat redovisas i den budgetproposition som lämnas närmast efter valet. Statistik som avser Regeringskansliet och andra statliga myndigheter återfinns inom respektive utgiftsområde (se t.ex. utg.omr. 1 avsnitt 8.1, och utg.omr. 2 avsnitt 4).

Marginella skillnader för könsfördelningen på ledande nivå

Jämfört med föregående år har endast marginella förändringar skett i könsfördelningen på ledande positioner (se tabell 5.2). Den mest jämna könsfördelningen återfinns i statliga verksamheter. Andelen kvinnor och män som deltar som ledamöter i styrelser och insynsråd för statliga myndigheter är 50 procent vardera. Även på ordförandeposterna är det en jämn könsfördelning då 49 procent av ordförandeposterna innehas av en kvinna och 51 procent av en man. Däremot är det endast 68 procent av de enskilda styrelserna och insynsråden som har en jämn könsfördelning (inom intervallet 40/60 procent). I kommuner och regioner är merparten av cheferna kvinnor, medan fler män än kvinnor har ledande positioner i den privata sektorn. Andelen chefer i privat sektor som är män är 64 procent, vilket är något högre än andelen män som arbetar i den privata sektorn där män utgör 61 procent av sysselsatta. I kommuner och regioner utgör kvinnor 75 respektive 78 procent av de sysselsatta och innehar 73 respektive 74 procent av ledande positioner. Andelen män som är styrelseordföranden i börsbolag har i genomsnitt legat på 91 procent sedan 2020. Andelen kvinnor på vd-poster i börsbolag har ökat något över tid, från 10 procent 2020 till 11 procent 2026.

Tabell 5.2 Andel kvinnor/män i olika typer av ledande positioner

Procent

		2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Chef i regioner	K	74	74	74	74	74	74	-
	M	26	26	26	26	26	26	-
Chef i kommuner	K	71	72	72	72	73	73	-
	M	29	28	28	28	27	27	-
Chef i staten	K	50	51	51	52	48	48	-
	M	50	49	49	48	52	52	-
Ordförande i styrelse och insynsråd för statlig myndighet	K	-	52	-	49	-	-	49
	M	-	48	-	51	-	-	51
Ledamot i styrelse och insynsråd för statlig myndighet	K	-	51	-	51	-	-	50
	M	-	49	-	49	-	-	50
Vd, statligt företag	K	49	49	50	50	49	46	46
	M	51	51	50	50	51	54	54
Styrelseledamot, statligt företag	K	48	47	48	50	49	50	49
	M	52	53	52	50	51	50	51
Styrelseordförande, statligt företag	K	51	51	49	45	45	46	46
	M	49	49	51	55	55	54	54
Chef i privat sektor	K	33	34	34	35	35	36	-
	M	67	66	66	65	65	64	-
Vd, börsbolag	K	10	13	12	12	12	11	11
	M	90	87	88	88	88	89	89
Styrelseledamot, börsbolag	K	34	35	35	36	36	37	36
	M	66	66	65	64	65	64	64
Styrelseordförande, börsbolag	K	9	9	8	9	9	9	10
	M	91	91	92	91	91	91	90

Anm.: De olika kategorierna är inte varandra uteslutande. Ett och samma ledningsuppdrag kan ingå i fler än en av kategorierna. Till statliga företag räknas hel- och delägda företag. Uppgifterna för 2026 gäller per 1 maj. Könsfördelningen i statliga myndigheters styrelser och insynsråd följs inte upp varje år.

Källa: Statistiska Centralbyrån, Regeringskansliet, Andra AP-fondens kvinnoindex.

Bidrag till kvinnors och flickors organisering främjar kvinnors och flickors deltagande i demokratiska processer

För att främja kvinnors och flickors deltagande i den demokratiska processen och i samhällslivet, samt för att stärka deras möjligheter att bevaka sina rättigheter och driva krav, fördelade Jämställdhetsmyndigheten drygt 52 miljoner kronor under 2025 enligt förordningen (2023:168) om statsbidrag för kvinnors och flickors organisering.

Långsiktiga målsättningar och etablerade åtgärder inom området fortsätter att ge resultat, i form av en positiv inverkan på kvinnors och flickors självständiga organisering, deras deltagande i samhällslivet och deras förmåga att bevaka sina rättigheter. Verksamhetsbidragen till kvinnor och flickor i områden med socioekonomiska utmaningar har möjliggjort närmanden till arbetsmarknaden, motverkat marginalisering och bidragit till förbättrade förutsättningar för deltagarna genom utbildning, samarbeten och nätverkande (Jämställdhetsmyndigheten 2026:7).

Åtgärder för att nå en jämnare könsfördelning av makt och inflytande

Under 2025 har ny lagstiftning trätt i kraft med avsikt att stärka skyddet mot hot och hat riktat mot förtroendevalda, offentliganställda och journalister. Det finns könsskillnader när det gäller den form av hot och hat som kvinnor respektive män utsätts för, se vidare utgiftsområde 1 Rikets styrelse, avsnitt 11. Det har bäring på mäns och kvinnors förutsättningar att delta på lika möjligheter i samhället. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) redovisade i april 2026 regeringsuppdraget om pojkars och unga mäns jämställdhetsutmaningar, frågor som rör delmålet om makt och inflytande. Redovisningen har bidragit till ökad kunskap på området och rekommendationer som lyfts i rapporten (MUCF 0844/25) har omhändertagits genom ett nytt regeringsuppdrag: Uppdrag till Mediemyndigheten om kartläggning av hur sociala medieplattformars algoritmer styr innehåll till barn och unga (A2026/00542). Sociala medier utgör en stor del av både barns och vuxnas vardag och kan påverka normer och värderingar om fördelningen av makt och inflytande mellan kvinnor och män. Regeringen har därför gett Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att undersöka på vilket sätt och i vilken utsträckning flickors och unga kvinnors livsval och livskvalitet påverkas av det innehåll de exponeras för i sociala medier.

5.3.2 Ekonomisk jämställdhet

Kvinnors och mäns sysselsättningsgrad, arbetsinkomst och disponibla inkomst redovisas i bilaga 3 Ekonomisk jämställdhet.

Andelen kvinnor som arbetar deltid fortsätter att minska

Sysselsättningsgraden, dvs. andelen personer i befolkningen som utför minst en timmes arbete under en referensvecka, för kvinnor i åldern 20–65 år var oförändrad mellan 2024 och 2025 och uppgick till 79 procent. Även för män i den åldersgruppen var sysselsättningsgraden oförändrad och låg på 83 procent under 2025. Bland sysselsatta kvinnor var andelen med tillsvidareanställning oförändrad på 84 procent, medan andelen med tidsbegränsad anställning var 11 procent. För män var motsvarande andelar 81 respektive 8 procent. Därtill arbetade drygt 5 procent av kvinnorna som egenföretagare, medan motsvarande andel för män var 11 procent. Andelen heltidsarbetande kvinnor i åldern 20–65 år var nära oförändrad på 80 procent, medan andelen heltidsarbetande män i den åldersgruppen var 90 procent. Sedan 2021 har andelen deltidsanställda sjunkit med nästan 4 procentenheter bland kvinnor och varit nära oförändrad bland män, se även utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, avsnitt 4.3.2.

Sysselsättningsgraden för utrikes födda kvinnor i åldern 20–65 år uppgick 2025 till 69 procent, vilket var oförändrat jämfört med föregående år. Även för utrikes födda män var sysselsättningsgraden oförändrad och uppgick till 78 procent. På längre sikt har sysselsättningen för utrikes födda ökat, de senaste tio åren har sysselsättningsgraden ökat med närmare 7 procentenheter både bland kvinnor och bland män.

Löne- och inkomstskillnader mellan kvinnor och män minskar marginellt

Den genomsnittliga löneskillnaden mellan kvinnor och män var 9,9 procent 2025, vilket är en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med föregående år. I ett längre tidsperspektiv har löneskillnaderna minskat med 6,4 procentenheter mellan 2005 och 2025, men under de senaste åren har minskningen avstannat. De årsvisa förändringar som har uppmätts under perioden 2019–2025 har dock varit marginella och är inte statistiskt säkerställda, se även utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, avsnitt 4.3.3. I privat sektor som helhet minskade löneskillnaden marginellt jämfört med 2024. Utvecklingen av löneskillnaden skiljde sig åt mellan arbetare och tjänstemän. I privat sektor ökade skillnaden med 0,3 procentenheter bland arbetare och bland tjänstemän så minskade den med 0,4 procentenheter. För offentlig sektor som helhet var löneskillnaden oförändrad. Inom de olika delarna av offentlig sektor minskade löneskillnaden något inom kommunerna och regionerna. Inom staten ökade skillnaden med 0,3 procentenheter.

Den standardvägda löneskillnaden mellan kvinnor och män, där hänsyn tas till skillnader i ålder, utbildning, sektor, yrke och arbetstid, uppgick 2025 till 4,6 procent. En central förklaring till lönegapet är att kvinnor och män i stor utsträckning arbetar inom olika yrken, där kvinnodominerade yrken i genomsnitt har lägre löner än mansdominerade. Även löneskillnader inom yrken är en viktig förklaring till lönegapet mellan kvinnor och män. Yrkessegregeringen kan mätas med Statistiska centralbyråns segregeringsindex, som har ett värde mellan 0 (fullständigt jämn könsfördelning) och 100 (alla anställda kvinnor och män arbetar i helt olika yrken). Mellan 2014 och 2025 minskade indexet från 55,4 till 48,9, vilket visar att arbetsmarknaden gradvis har blivit mindre könssegregerad.

Vid en jämförelse av kvinnors och mäns genomsnittliga arbetsinkomster var skillnaden 19,1 procent 2024 (enligt uppgift från Inkomst-och taxeringsregistret). Samma år var löneskillnaden mellan kvinnor och män 10,2 procent. Den huvudsakliga orsaken till skillnaden är att arbetsinkomsten påverkas av arbetad tid, medan den överenskomna lönen inte gör det. Eftersom kvinnor i genomsnitt arbetade färre timmar än män blir skillnaden större i arbetsinkomst än i lön. Att kvinnor arbetar färre timmar förklaras framför allt av mer deltidsarbete och högre frånvaro (Medlingsinstitutet, Löneskillnaden mellan kvinnor och män 2025).

Enligt Medlingsinstitutets rapport om inkomstskillnaden mellan kvinnor och män, var skillnaden i genomsnittlig individuell disponibel inkomst mellan kvinnor och män 20 år eller äldre 21,6 procent 2024. Inkomsterna är inte jämnt fördelade i befolkningen och genomsnittsmåttet påverkas av de med de allra högsta inkomsterna. Ett annat mått som kan användas är medianen, det vill säga den mittersta observationen. Jämför man i stället dessa värden för kvinnor och män var skillnaden 17,6 procent. Den genomsnittliga skillnaden mellan kvinnors och mäns individuella disponibla inkomst minskade mellan 2022 och 2024, från 23,3 procent till 21,6 procent. Om man tittar på ett något längre tidsspann kan man konstatera att skillnaden efter att ha fluktuerat mellan åren 2000 och 2009 varit relativt konstant därefter. Sedan 2010 har skillnaden inte visat på några större förändringar. Skillnaden vid medianen har dock minskat under samma period, från 21,9 procent 2010 till 17,6 procent 2024 (Medlingsinstitutet, Inkomstskillnader mellan kvinnor och män 2024).

Ojämställt företagande och ägande

Tillväxtverket delredovisade i april 2026 regeringsuppdraget att, tillsammans med Jämställdhetsmyndigheten och andra aktörer, förbättra förutsättningarna för kvinnors entreprenörskap, ägande och företagande. Tillväxtverket har bl.a. tagit fram en metod för att mäta kvinnors ägande inom näringslivet. Jämställdhetsmyndigheten har inom ramen för uppdraget tagit fram en rapport med utomnordiska exempel på hur kvinnors företagande kan främjas. Slutredovisning sker i februari 2027. För fler resultat från åtgärder för att främja kvinnors företagande, se även utgiftsområde 24 Näringsliv, avsnitt 4.3.3.

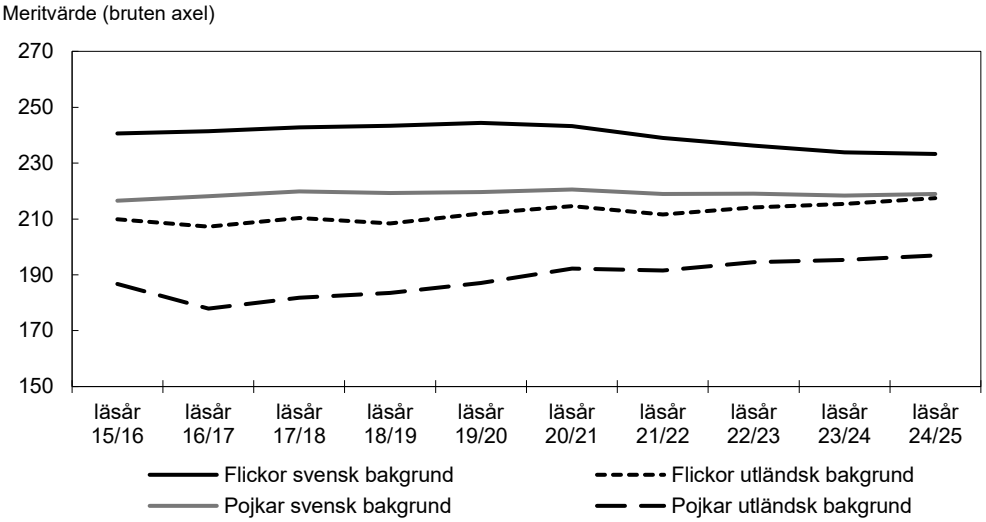
5.3.3 Jämställd utbildning

Målet om jämställd utbildning omfattar hela det formella utbildningssystemet, från förskola till universitet och högskola, inklusive kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola. Även bildning och utbildning utanför det formella utbildningssystemet omfattas, t.ex. folkhögskola och studieförbund.

Skillnaderna i meritvärde i åk 9 fortsätter att minska

Bland flickor med svensk bakgrund minskade det genomsnittliga meritvärdet läsåret 2024/25, samtidigt som meritvärdet ökade bland såväl flickor som pojkar med utländsk bakgrund. Sammantaget fortsätter skillnaderna mellan flickors och pojkars meritvärden att minska för fjärde året i rad. Den huvudsakliga orsaken till minskningen är att studieresultatet för flickor med svensk bakgrund har försämrats. För flickor och pojkar med utländsk bakgrund har däremot en viss ökning skett sedan 2022/2023. Det finns fortsatt stora skillnader både mellan flickor och pojkar i uppnått meritvärde och mellan elever med svensk respektive utländsk bakgrund (se diagram 5.1).

Diagram 5.1 Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9

Anm.: Genomsnittligt meritvärde beräknas på 16 ämnen. Med svensk bakgrund avses inrikes födda elever med minst en inrikes född förälder. Med utländsk bakgrund avses utrikes födda elever och elever födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar.

Källa: Statens skolverk.

Könsskillnader fortsatt stora inom utbildningen

Det är fortsatt stora skillnader mellan flickors och pojkars val av gymnasieutbildning (se tabell 5.3). Fyra av arton program hade en relativt jämn könsfördelning (inom intervallet 40–60 procent) läsåret 2025/26. Det gällde naturvetenskapsprogrammet, restaurang- och livsmedelsprogrammet, ekonomiprogrammet och försäljnings- och serviceprogrammet.

Generellt är könsskillnaderna i studieval likartade oavsett om eleverna är inrikes eller utrikes födda. I vissa fall syns dock skillnader mellan grupperna. Inom exempelvis naturvetenskapsprogrammet är könsfördelningen bland inrikes födda elever med minst en inrikes född förälder jämn, medan andelen kvinnor är större bland inrikes födda elever med två utrikes födda föräldrar och bland utrikes födda elever.

Tabell 5.3 Gymnasieelever per program läsåret 2025/26

Procent

	Inrikes född med minst en inrikes född förälder		Inrikes född med två utrikes födda föräldrar		Utrikes född		Könsfördelning
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor/män
Frisör och stylist	2	0	1	0	1	0	97/3
Hantverk	3	0	1	0	1	0	95/5
Vård och omsorg	4	0	6	1	10	2	87/13
Hotell och turism	2	0	1	0	2	0	85/15
Humanistiska	1	0	0	0	1	0	81/19
Naturbruk	6	3	1	0	1	1	69/31
Barn och fritid	5	2	4	2	4	2	68/32
Estetiska	9	4	4	2	5	3	67/33
Samhällsvetenskap	26	13	32	17	23	12	66/34
Naturvetenskap	11	10	22	16	26	16	55/45
Restaurang och livsmedel	2	2	1	1	1	1	50/50
Ekonomi	18	20	22	24	16	18	46/54
Försäljning och service	4	4	3	5	3	5	45/55
Fordon och transport	2	7	0	3	0	5	21/79
Teknik	3	12	3	13	5	17	18/82
Bygg och anläggning	1	8	0	3	0	4	11/89
Industritekniska	0	3	0	1	0	2	11/89
El och energi	0	10	0	9	0	10	4/96
VVS och fastighet	0	2	0	2	0	1	3/97
Andel totalt	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**49/51**
Antal elever	**120 907**	**126 953**	**19 730**	**20 103**	**22 253**	**22 830**	

Anm.: Avser 15 oktober eller närliggande vardag. Till läsår 2025/26 har ett nytt frisör- och stylistprogram införts och hantverksprogrammet har upphört. Uppgifter om svensk eller utländsk bakgrund saknas för 2 629 elever.

Källa: Statens skolverk.

Elever som befinner sig i minoritet på ett yrkesprogram tar examen i lägre grad, oavsett om det är ett flick- eller pojkdominerat program (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:7). När det gäller högre utbildning syns denna tendens främst bland män på kvinnodominerande utbildningar.

Fler kvinnor har börjat söka sig till utbildningar som traditionellt har dominerats av män. Motsvarande förändring syns inte i samma utsträckning inom traditionellt kvinnodominerade utbildningar. Jämställdhetsmyndigheten framhåller att det inte är tillräckligt att enbart stärka studie- och yrkesvägledningen; även organiseringen och lokaliseringen av utbildningar är viktiga faktorer för att få dem som gör normbrytande val att fullfölja sin utbildning (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:5).

Fler kvinnor än män studerar vid högskolan

Läsåret 2024/25 utgjorde kvinnor 62 procent och män 38 procent av de studerande vid universitet och högskolor. I gruppen utländska studenter som själva ansöker till en svensk högskola (s.k. freemovers) var könsfördelningen 56 procent kvinnor och 44 procent män. Av de examina som utfärdades läsåret 2024/25 på grundnivå och avancerad nivå gick 64 procent till kvinnor och 36 procent till män. Könsskillnaden har minskat sedan 2023/24, vilket beror på att andelen kvinnor som studerar vid högskolan har minskat samtidigt som andelen män har ökat (Universitetskanslersämbetet, publicerad i Statistiska centralbyråns jämställdhetsstatistik). Se vidare utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, avsnitt 5 Universitet och högskolor.

Kvinnor har högre utbildningsnivå generellt sett men fler män forskar

Kvinnor har generellt en högre utbildningsnivå än män. År 2024 hade fler kvinnor en eftergymnasial utbildning, medan fler män hade gymnasial utbildning som högsta avslutade utbildning. Fler män än kvinnor har forskarutbildning som sin högsta utbildningsnivå. Läsåret 2024/25 var 62 procent av studenterna i högskoleutbildning kvinnor. Antalet kvinnor och män med högst förgymnasial utbildning har minskat över tid. Det är vanligare bland utrikes födda kvinnor att ha förgymnasial utbildning kortare än nio år, men antalet har minskat de senaste åren. Däremot har antalet utrikes födda män med samma utbildningsnivå ökat (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:7).

Fler kvinnor än män studerar vid folkhögskolor och genom studieförbund

När det gäller folkhögskolornas och studieförbundens verksamhet deltar fler kvinnor än män, och skillnaden mellan andelen kvinnor och män som deltar i de olika verksamheterna ökar. Se vidare utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, avsnitt 16 Folkbildning.

5.3.4 Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet

Kvinnor lägger mer tid på obetalt hem- och omsorgsarbete

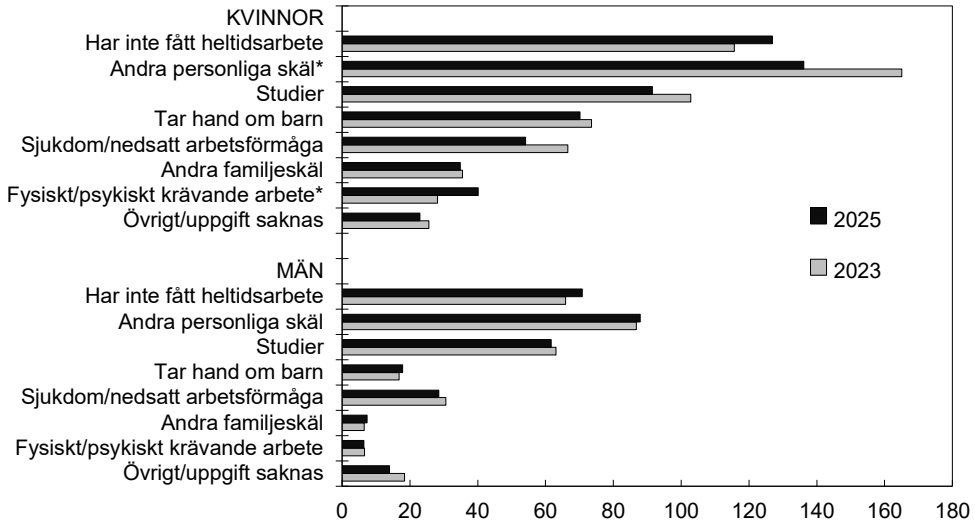
Kvinnor ägnar i genomsnitt mer tid åt obetalt hem- och omsorgsarbete än män, medan män i genomsnitt ägnar mer tid åt betalt arbete. Kvinnor utför mer av det vardagliga hushållsarbetet, såsom matlagning, städning, disk och tvätt, medan män utför mer underhållsarbete av bostaden och fordon. Kvinnor lägger dessutom nästan dubbelt så mycket tid på tillsyn och omsorg om de egna barnen jämfört med män (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:7).

Färre kvinnor vill arbeta deltid

Kvinnor arbetar mer deltid än män bl.a. för att de tar hand om barn i större utsträckning. Mer än var fjärde kvinna med ett barn i åldern 1–2 år arbetar deltid. Mindre än en av tio män med ett barn i samma ålder arbetar deltid (SCB). Under 2025 arbetade 20 procent av de sysselsatta kvinnorna (20–65 år) deltid, medan motsvarande andel för män var 10 procent. Skillnaden mellan kvinnor och män har minskat under de senaste decennierna, främst till följd av att kvinnor har minskat sitt deltidsarbete. Den enskilt vanligaste orsaken till deltidsarbetet 2025 för både kvinnor och män var ”andra personliga skäl”, vilket i de flesta fall innebär att de inte vill öka sin arbetstid. Denna orsak har dock minskat signifikant för kvinnor under de senaste två åren, medan den har varit oförändrad för män (se diagram 5.2). Däremot har ”fysiskt/psykiskt krävande arbete” ökat signifikant som orsak till deltidsarbete bland kvinnor. Det bör ses i ljuset av att ”sjukdom/nedsatt arbetsförmåga” har minskat i motsvarande mån.

Diagram 5.2 Orsak till deltidsarbete

Antal i 1 000-tal

Anm.: Avser åldersgruppen 20–65 år. Statistiken baseras på en urvalsundersökning av deltidsarbetande som är fördelade på såväl kön som skäl. Osäkerhetstalen är därför relativt vida och förändringarna ska därför tolkas med försiktighet. I de fall skälen är markerade med * är dock ökningen/minskningen mellan åren statistiskt säkerställd.

Källa: Statistiska centralbyrån, AKU.

Mäns uttag av föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning minskar

Sett över tid har andelen föräldrapenningdagar som betalats ut till män ökat, från 27,1 procent 2016 till 30,7 procent 2024. Den uppåtgående trenden har dock avstannat och 2025 var mäns uttag av föräldrapenningdagar 30,6 procent. Kvinnor stod därmed för 69,4 procent av samtliga uttagna dagar det året (Försäkringskassan, statistikdatabasen, 2026). Huvuddelen av föräldrapenningen används under barnets två första levnadsår. För barn födda 2023 använde män i genomsnitt 27 procent av samtliga dagar som tagits ut fram till barnet fyllt två år, medan kvinnor använde 73 procent. Det kan ses en marginell minskning av mäns uttag jämfört med barn födda 2022. Kvinnor var dessutom föräldralediga betydligt fler dagar utan ersättning jämfört med män. En femtedel av föräldrapar som fick barn 2023 delade jämställt på föräldrapenningdagarna (dvs. vardera föräldern tog ut minst 40 procent av föräldrapenningdagarna som användes under de två första åren). Andelen som delade jämställt har minskat jämfört med föräldrar som fick barn 2022 (21 procent) och 2021 (22 procent). Den absoluta majoriteten av föräldrapenningen används av kvinnor, men andelen män som har tagit ut fler än 90 dagar med föräldrapenning innan barnets tvåårsdag har ökat över tid, från 37 procent för barn födda 2015 till 47 procent för barn födda 2023 (Försäkringskassan, svar på regeringsuppdrag om resultatindikatorer för ekonomisk familjepolitik, delrapportering 2026). Se vidare utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.

Uttaget av tillfällig föräldrapenning för vård av sjukt barn (vab) är mer jämnt fördelat mellan kvinnor och män än uttaget av föräldrapenning, men kvinnor tar fortfarande ut en större andel av dagarna. Under 2025 minskade männens andel av uttaget av tillfällig föräldrapenning för vård av barn något, till 37,4 procent, från 38,0 procent året innan (Försäkringskassans årsredovisning 2025). Detta är fjärde året i rad som männens andel av vab-uttaget minskar (Försäkringskassans statistikportal).

Stärkta förutsättningar för en jämställd användning av föräldraförsäkringen

Försäkringskassan har under 2025 fortsatt arbetet med det i regleringsbrevet fastställda målet att stärka förutsättningarna för en jämställd användning av föräldrapenningen och den tillfälliga föräldrapenningen. Under året har myndigheten genomfört flera insatser för att informera föräldrar och blivande föräldrar om föräldraförsäkringen, med syfte att ge dem bättre förutsättningar att fatta välinformerade beslut om hur försäkringen kan användas. Myndigheten hänvisar till att pappor med större kunskap om försäkringen tar ut fler dagar med föräldrapenning, medan mammor med större kunskap använder färre dagar (Försäkringskassans årsredovisning 2025, s 53–55). Inom ramen för uppdraget att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden har Försäkringskassan genomfört en informationskampanj på arabiska. Syftet är att stärka förutsättningarna för likvärdig tillgång till information och kommunikation samt att bidra till ett mer jämställt uttag av föräldrapenning (Försäkringskassans årsredovisning 2025, s. 191).

5.3.5 Jämställd hälsa

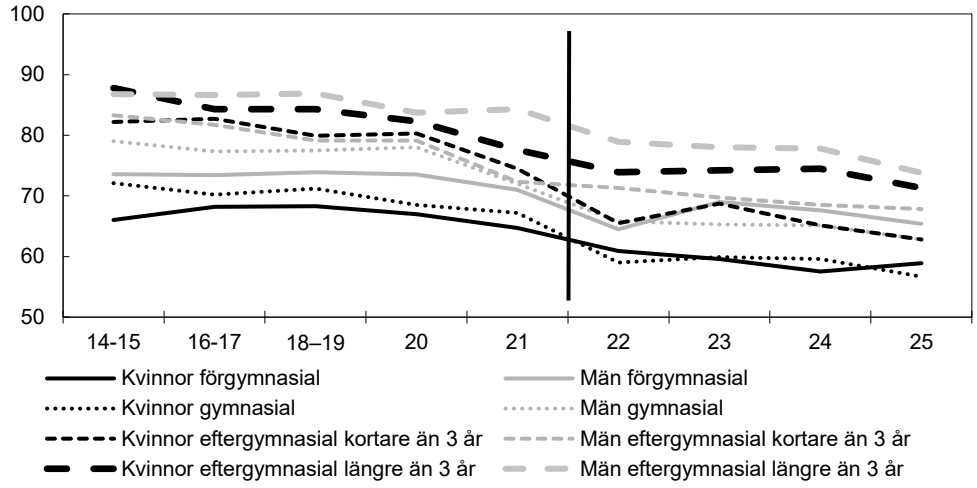
Det finns fortfarande utmaningar när det gäller jämställd vård. Det kvarstår skillnader i hälsa mellan kvinnor och män och mellan olika grupper i befolkningen. Psykiska diagnoser bidrar i hög grad till kvinnors sjukdomsbörda, medan män i betydligt större utsträckning har en sjukdomsbörda kopplad till beroendesjukdomar (Jämställdhetsmyndigheten 2026:7).

Kvinnors självupplevda hälsa är sämre än mäns

En majoritet av både kvinnor och män skattar sin hälsa som bra eller mycket bra, och denna andel har inte förändrats på övergripande nivå sedan 2022. Skillnaderna i självskattad hälsa är dock större mellan olika socioekonomiska grupper än mellan könen. Kvinnor med förgymnasial eller gymnasial utbildning är den grupp som i lägst utsträckning skattar sin hälsa som bra, medan män med eftergymnasial utbildning är den grupp som i störst utsträckning skattar sin hälsa som bra (Jämställdhetsmyndigheten 2026:7 och diagram 5.3).

Diagram 5.3 Andel som uppger att de har en bra hälsa

Procent (bruten axel)

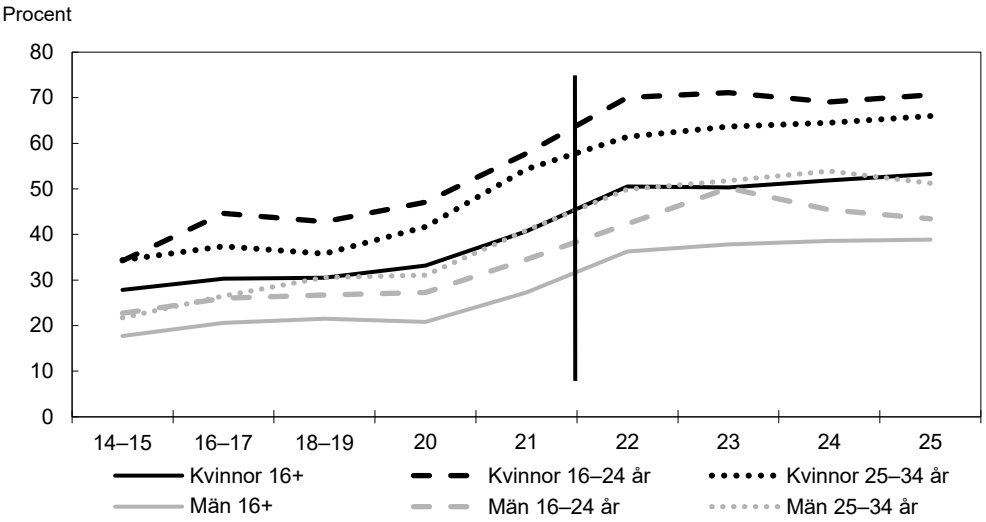
Anm.: För 2014–2019 visas ett genomsnitt för två år. Y-axeln startar vid värde 50. År 2022 byttes insamlingsmetod för undersökningen, vilket ger ett tidsseriebrott. Jämförelser bör inte göras mellan 2022–2025 och tidigare år.

Källa: Statistiska centralbyrån, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF).

Suicid, besvär av ängslan, oro och ångest: Psykisk ohälsa tar sig olika uttryck hos kvinnor och män

Andelen kvinnor som uppger att de har besvär av ängslan, oro eller ångest är större än andelen män. Unga kvinnor rapporterar mest besvär av ängslan, oro och ångest (se diagram 5.4). Suicidtankar och vård för avsiktligt självdestruktiv handling, dvs. självskada eller suicidförsök, är också vanligare bland kvinnor. Trots att andelen män som uppger att de har psykiska besvär är lägre än kvinnor är de kraftigt överrepresenterade när det gäller antal suicid. Mer än dubbelt så många män som kvinnor avled av suicid 2024 (se vidare utg.omr. 9 avsnitt 4).

Diagram 5.4 Andel som uppger sig ha besvär med ängslan, oro och ångest

Anm.: Med 16+ avses alla svarande 16 år och uppåt. För 2014–2019 visas ett genomsnitt för två år. År 2022 byttes insamlingsmetod för undersökningen, vilket ger ett tidsseriebrott. Jämförelser bör inte göras mellan 2022–2025 och tidigare år.

Källa: Statistiska centralbyrån, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF).

Kvinnors sjukskrivningar minskade i högre takt än mäns

Kvinnors sjukpenningtal är nästan dubbelt så högt som mäns. Sjukpenningtalet för kvinnor uppgick till 15,2 för kvinnor och 8,2 för män i december 2025. Sjukpenningtalet har ökat sedan 2021, och ökningen har varit större för kvinnor än för män. År 2025 skedde dock en vändning. Mellan december 2024 och december 2025 minskade sjukpenningtalet för kvinnor med 0,9 dagar. Motsvarande nedgång för männen var 0,5 dagar. Antalet pågående sjukfall för kvinnor har totalt minskat med 12 000 (9 procent) och för män uppgår minskningen till 5 000 (7 procent) mellan december 2024 och december 2025. Se vidare om skillnader mellan kvinnors och mäns sjukpenningtal i utgiftsområde 10, avsnitt 2.6.1.

Könsskillnaderna inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning ökar

Det är fortsatt stora skillnader i antalet kvinnor och män som får insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). År 2024 gick nästan 60 procent av insatserna till män. Skillnaderna är störst bland barn i åldern 0–10 år, där pojkar får över 70 procent av insatserna. Antalet personer som får en insats enligt LSS har ökat med cirka 30 procent sedan 2010. Ökningen är dock större bland män (34 procent) än bland kvinnor (25 procent), vilket har lett till att könsskillnaderna har ökat (Jämställdhetsmyndigheten 2026:7). En orsak till skillnaderna är könsskillnader i förekomst av olika diagnoser (S2023/01267). Socialstyrelsen har konstaterat att vissa diagnoser som är kopplade till rätten till insatser enligt LSS är mer förekommande bland män än bland kvinnor, som exempelvis intellektuell funktionsnedsättning och autism.

Medellivslängden ökar men inte för alla

Medellivslängden ökar långsamt för både kvinnor och män, och skillnader mellan könen minskar. Kvinnor lever generellt längre än män, men utvecklingen skiljer sig mellan olika grupper. För kvinnor med endast förgymnasial utbildning har medellivslängden i princip stått still sedan 1992 (Jämställdhetsmyndigheten 2026:7).

De främsta dödsorsakerna för både kvinnor och män är hjärt-kärlsjukdomar och tumörsjukdomar och båda dessa sjukdomsgrupper har minskat över tid. Skillnaderna är dock större mellan olika socioekonomiska grupper än mellan könen. Kvinnor och män med lägre utbildningsnivå har betydligt högre risk att avlida till följd av hjärt-kärlsjukdomar och cancersjukdomar. Suicid är fortsatt betydligt vanligare bland män än bland kvinnor (Jämställdhetsmyndigheten 2026:7).

Även när det gäller dödsolyckor i arbetslivet är män överrepresenterade, se vidare utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, avsnitt 4.3.1.

Förlossningsvården och vården för kvinnors hälsa fortsätter utvecklas

Den finansiella styrningen, uppdrag till myndigheter och överenskommelser med Sveriges kommuner och regioner gällande kvinnors hälsa och förlossningsvården har bidragit till ökad kunskap och förbättrade förutsättningar för vården av kvinnospecifika tillstånd. Socialstyrelsen har tagit fram och reviderat nationella planer och riktlinjer för tillstånd som främst drabbar kvinnor. Förutsättningarna för vidare forskning om sjukdomar och hälsotillstånd som främst drabbar kvinnor har också stärkts (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:7). Se vidare om kvinnors hälsa i avsnitt 3.3 inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

5.3.6 Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra

Det är svårt att mäta förekomsten av mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, utsatthet i prostitution och människohandel. Utsatthet i prostitution och människohandel kan vara särskilt svår att mäta. Detta beror bl.a. på att det handlar om brott mot särskilt utsatta grupper, vilka ofta är svåra att nå genom konventionella statistiska undersökningar och metoder (SOU 2025:28). Uppföljning av god kvalitet är en förutsättning för att kunna bedöma om genomförda insatser får avsett resultat.

Inledningsvis i detta avsnitt redovisas ett urval av de data som finns inom området. Därefter följer en redogörelse av resultat och insatser utifrån de målsättningar som anges i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (skr. 2016/17:10) och regeringens åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, samt prostitution och människohandel 2024–2026 (A2024/00869).

Styrning, statistik och undersökningar

Regeringen har beslutat om en ny nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck 2026–2035 (skr. 2025/26:245). Samtidigt beslutade regeringen om ett myndighetsgemensamt uppdrag att utveckla indikatorerna för uppföljning av nollvisionen för dödligt våld mot kvinnor och de jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande. Uppdraget ska slutredovisas senast den 28 september 2028 (A2026/00417).

Det jämställdhetspolitiska arbetet mot våld är tvärsektoriellt och arbetet sker därför också genom insatser inom andra politikområden såsom regeringens strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn som beslutades den 30 juli 2026 (se utg.omr. 9 avsnitt 7).

Kvinnor oftare utsatta för sexualbrott

Under 2024 uppgav 3,8 procent av befolkningen att de hade utsatts för sexualbrott. Det är samma nivå som 2023, efter en nedåtgående trend sedan 2018. Utsatthet för sexualbrott är betydligt vanligare bland kvinnor än bland män. Liksom föregående år visar resultaten för 2024 att gärningspersonen i 99 procent av fallen uppges vara en man och att utsattheten är särskilt hög bland flickor och kvinnor i åldern 16–24 år. Nästan hälften (48 procent) av de sexualbrott som kvinnor utsattes för 2024 begicks av en, för den utsatta, helt okänd person. I 27 procent av fallen var gärningspersonen en vän eller bekant, i 17 procent var gärningspersonen en partner eller före detta partner och i 8 procent en ytlig bekant eller annan person. Det bör noteras att sexualbrott i Nationella trygghetsundersökningen (NTU) innefattar ett brett spektrum av brott – från lindrigare brott såsom sexuellt ofredande, till mycket allvarliga brott såsom våldtäkt.

Tabell 5.4 Självrapporterad utsatthet för sexualbrott, andel utsatta i befolkningen (16–84 år)

Procent

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kvinnor	10.7	9.9	9.4	7.7	7.5	7.8	6.3	6.2
Män	1.6	1.6	1.4	1.2	1.1	1.2	1.0	1.0
Kvinnor i åldern 16–24 år	34.4	32.2	29.2	26.1	26.9	25.3	20.9	20.1
Män i åldern 16–24 år	3.7	3.2	3.2	2.4	3.0	3.1	2.3	2.5

Källa: Brottsförebyggande rådet, Nationella trygghetsundersökningen 2018–2025.

Kvinnor utsätts oftare för misshandel i nära relationer

Det är vanligare att män utsätts för misshandel än kvinnor. Oavsett kön på den utsatta är gärningspersonen i majoriteten av fallen en man. Kvinnor utsätts dock oftare för misshandel av någon de känner. Enligt NTU uppgav 29 procent av de kvinnor som utsatts för misshandel att gärningspersonen var en nuvarande eller före detta partner. Motsvarande siffra bland män som utsatts för misshandel var 9 procent.

Tabell 5.5 Självrapporterad utsatthet för misshandel, andel utsatta i befolkningen (16–84 år)

Procent

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kvinnor	2.5	2.8	2.7	2.2	2.1	2.3	2.2	2.1
Män	4.1	4.4	4.6	3.5	3.5	3.3	3.2	3.3

Källa: Brottsförebyggande rådet, Nationella trygghetsundersökningen 2018–2025.

Tabell 5.6 Gärningspersonen vid misshandel, andel händelser av totalt antal händelser

Procent

De utsatta	Gärningsperson	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kvinnor	Man	79	83	85	86	80	88	74
	Kvinna	21	17	15	14	20	12	26
Män	Man	81	89	79	91	91	91	88
	Kvinna	19	11	21	9	9	9	12
Kvinnor	Partner/f.d. partner	32	29	28	54	30	28	29
	Helt okänd	21	13	24	17	15	23	9
Män	Partner/f.d. partner	12	0	12	3	7	6	9
	Helt okänd	54	55	47	49	48	43	45

Anm.: Kategorier av gärningspersoner som inte redovisas är Familj/släkt, Vän/bekant samt Ytligt bekant/annat.
Källa: Brottsförebyggande rådet, Nationella trygghetsundersökningen – uppföljningsintervjuer.

Dödligt våld i parrelationer

Kvinnor utsätts oftare än män för dödligt våld i parrelationer. Gärningspersonen är, liksom vid andra våldsbrott, oftast en man. Antalet konstaterade fall av dödligt våld där offret och förövaren var eller hade varit i en parrelation uppgick till 13 fall 2025, vilket var samma antal som 2024. Av dessa 13 fall var offret en kvinna eller flicka i 11 fall, och i två fall var offret en man eller pojke. Under 2017–2025 har antalet kvinnor och flickor som fallit offer för dödligt våld i en parrelation varierat mellan 10 och 22 fall per år, med ett årsgenomsnitt på 13 dödade kvinnor och flickor.

Tabell 5.7 Antal konstaterade fall av dödligt våld i närstående parrelation, uppdelat på offrens kön

Antal

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
kvinnligt offer	10	22	16	13	15	10	10	11	11
manligt offer	1	4	2	4	4	0	0	2	2

Källa: Brottsförebyggande rådet.

Prostitution och människohandel

Regionkoordinatorer mot prostitution och människohandel är anställda inom socialtjänsten och bistår myndigheter med stöd i ärenden som rör människohandel. År 2025 var antalet personer som kommit till regionkoordinatorernas kännedom och som misstänks varit offer för människohandel eller människoexploatering 481 personer, jämfört med 430 personer 2024 och 414 personer 2023. I 319 ärenden bedömdes misstanke om människoexploatering och i 162 misstanke om människohandel. Totalt identifierades 212 kvinnor, 251 män samt 8 flickor och 9 pojkar. I ett fall var könstillhörighet okänd. Statistiken för 2025 följer i stora drag de senaste årens utveckling men 2025 ökade antalet identifierade i arbetskraft markant och en tydligare minskning av identifierade i sexuell exploatering framgår. För första gången identifierades fler män än kvinnor, vilket delvis förklaras av utvecklingen inom arbetskraftsexploatering och sexuell exploatering. Identifieringen av utsatta barn fortsätter att minska, men barn till utsatta vuxna har noterats i allt större utsträckning. Ärenden kommer till regionkoordinatorerna främst genom deras egen uppsökande verksamhet.

Sedan 2022 kan socialnämnder, utöver polisens förundersökningsledare, ansöka om tidsbegränsat uppehållstillstånd för ett offer för människohandel för att ge personen betänketid att återhämta sig och kunna ta ställning till eventuell medverkan i rättsprocessen. Under 2025 beviljades 43 uppehållstillstånd för betänketid vid misstänkt människohandel eller människoexploatering, jämfört med 38

uppehållstillstånd året innan. En allt större andel av ansökningarna kommer från socialnämnder. Under 2025 kom majoriteten av dessa från ordinarie socialtjänst. Detta tyder på att kunskapen sakta ökar inom socialtjänsten (Arbete mot prostitution och människohandel i Sverige 2025, Jämställdhetsmyndigheten 2026:13).

Tabell 5.8 anger antal anmälda och lagförda brott som rör köp av sexuell tjänst (numera köp av sexuell handling), koppleri, människohandel och människoexploatering. För flera av brottstyperna framträder ingen tydlig trend över tid, utan antalet har varierat. Den officiella kriminalstatistiken över anmälda brott belyser bara de händelser som kommer till rättsväsendets kännedom, vilket inte nödvändigtvis speglar brottslighetens faktiska omfattning. Statistiken omfattar även anmälningar som senare visar sig inte utgöra brott. Både antalet anmälda samt lagförda brott som rör köp av sexuell tjänst är högre 2025 än de föregående fem åren. År 2025 anmäldes 136 brott om utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling. Brottet avser barn under 18 år. Antalet anmälda brott som rör människoexploatering har ökat sedan 2021.

Tabell 5.8 Anmälda och lagförda brott som rör köp av sexuell tjänst, koppleri, människohandel och människoexploatering

Antal

Typ av anmälda och lagförda brott	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Anmälda brott, köp av sexuell tjänst	1055	1886	1263	1513	1805	2266
Lagförda brott, köp av sexuell tjänst (kvinnor/män)	0/528	0/831	0/726	0/622	0/683	1/893
Anmälda brott, koppleri, inkl. grovt	191	178	184	204	204	229
Lagförda brott, koppleri, inkl. grovt (kvinnor/män)	5/30	12/31	8/32	4/14	6/10	6/17
Anmälda brott, människohandel för sexuella ändamål	110	66	87	110	93	66
Anmälda brott, människohandel för tvångsarbete	24	24	37	48	34	38
Anmälda brott, människohandel, övriga kategorier	62	50	72	70	58	42
Lagförda brott, människohandel för samtliga ändamål (kvinnor/män)	5/5	2/0	0/1	2/0	0/0	0/3
Anmälda brott, människoexploatering, inkl. grovt	79	78	87	127	164	183
Lagförda brott, människoexploatering, inkl. grovt (kvinnor/män)	0/0	3/2	0/0	1/2	9/9	3/0

Anm.: Könsuppdelad statistik över anmälda brott saknas. Kön som anges för lagförda brott avser den lagförda personen. Statistik över anmälda brott omfattar alla händelser som anmälts och som registreras hos Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Ekobrottsmyndigheten. De anmälda brotten inkluderar även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott. Statistik över lagförda brott innefattar samtliga brott för vilka en enskild person befunnits skyldig genom ett lagföringsbeslut (fällande dom i tingsrätt, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse). Det är av flera skäl inte lämpligt att jämföra anmälda brott med lagförda brott. Ett brott som begås av flera personer kan exempelvis redovisas som flera lagförda brott. Vidare kan ett brott som lagförts ett visst år ha anmälts året innan eller tidigare år. Anmälda brott, människohandel övriga kategorier omfattar brottskoderna övriga ändamål, organhandel, tiggeri och krigstjänst sammantaget.

Källa: Brottsförebyggande rådet.

Ett utökat förebyggande arbete mot våld

Att förebygga och motverka våld, förtryck och utnyttjande inom de områden som omfattas av de jämställdhetspolitiska delmålen har under lång tid varit högt prioriterat av regeringen. Den nationella strategin 2017–2026 har omfattat över 300 åtgärder och uppdrag till mer än 50 myndigheter, med fokus på förebyggande arbete, upptäckt, stöd och skydd, brottsbekämpning och kunskap- och metodutveckling. Regeringen har även styrt arbetet inom delmålet genom åtgärdsprogram. Det senaste åtgärdsprogrammet 2024–2026 omfattar över 130 åtgärder (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:7). Det förebyggande arbetet har sammantaget stärkts genom uppdragen. Fler yrkesgrupper

får information och kunskap om våld, men tillgången till skydd, stöd och vård är fortsatt ojämn och otillräcklig. Kunskapen om metoder har ökat, men fortsatt utvärdering behövs. Jämställdhetsmyndigheten har under året fördelat statsbidrag enligt förordningen (2022:722) om statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete. Projekten och verksamheterna bedrivs både nationellt och regionalt och har bidragit till utveckling inom samtliga fem våldsformer som ingår i förordningen.

Den nya socialtjänstlagen (2025:400), som trädde i kraft den 1 juli 2025, innebär bl.a. ett stärkt fokus på brottsförebyggande arbete. Under 2025 genomförde Jämställdhetsmyndigheten och länsstyrelserna för andra gången en undersökning av kommunernas arbete mot mäns våld mot kvinnor. Resultaten visar att en större andel kommuner nu arbetar våldsförebyggande inom en rad områden. Det är vanligast att kommunerna erbjuder sådana insatser inom socialtjänsten (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:7).

Socialnämnden har sedan 2021 haft ansvar att verka för att personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende. Detta framgår numera av 13 kap. 8 § socialtjänstlagen. Sedan 2023 har Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla en nationell samordning och kunskapsutveckling för återfallsförebyggande arbete med våldsutövare. En av de indikatorer som regeringen använder i det våldsförebyggande arbetet, och som mäter kommunernas arbete med att ge stöd till våldsutövare, visar att ändringen i socialtjänstlagen har resulterat i en ökad medvetenhet om det kommunala ansvaret att verka för förändringsarbete med våldsutövare. Andelen kommuner som erbjuder stödsamtal till våldsutövare genom beslut om insats enligt socialtjänstlagen har ökat från 74 procent 2021 till 84 procent 2024, för både kvinnor och män. Även andelen kommuner som erbjuder stödsamtal utan biståndsbeslut, dvs. där socialtjänsten kan ge insatser utan att individen behöver ansöka om och beviljas bistånd, har ökat över tid. Det är fortfarande för få våldsutövare som nås av tillgängliga program.

Tabell 5.9 Erbjuder stödsamtal till individer som utövat våld mot närstående, andel kommuner

Procent

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
med biståndsbeslut till kvinnor	64	73	74	80	85	84
med biståndsbeslut till män	62	72	74	79	85	84
utan biståndsbeslut till kvinnor	55	58	61	65	63	65
utan biståndsbeslut till män	57	61	62	66	64	64

Källa: Socialstyrelsen, Öppna jämförelser av våld i nära relationer.

Enligt länsstyrelsernas årliga redovisning av arbetet mot mäns våld mot kvinnor så har arbetet i länen som helhet förstärkts och blivit mer systematiskt, men länsstyrelserna pekar samtidigt på behovet av fortsatt utveckling av ett mer strukturerat våldsförebyggande arbete. Exempelvis lyfts utmaningar kopplade till samordning på kommunövergripande nivå. Samtidigt kan flera framgångsfaktorer identifieras. Särskilt betydelsefulla är etablerade samverkansstrukturer, ledningsförankring, långsiktighet i styrning och finansiering samt tillgång till funktioner som samlar olika specialistkompetenser såsom resurscentrum och barnahus. Även kontinuerlig kompetensutveckling och integrering av arbetet i ordinarie verksamheter framstår som avgörande för att insatserna ska få genomslag. Dessa faktorer bidrar sammantaget till att skapa stabilitet och kontinuitet i arbetet.

Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd

Allt fler aktörer har utvecklat sitt arbete med att upptäcka våld, vilket stärkt samhällets skydd och stöd. Under 2025 ställde fler anställda vid myndigheter, kommuner och regioner frågor om våld till sina målgrupper, bl.a. till följd av att fler aktörer arbetar

med verktyg för att upptäcka och bedöma risken för våldsutsatthet. Samtidigt behöver socialnämnderna och hälso- och sjukvården säkerställa att yrkesverksamma har kunskap och rutiner för att både ställa frågor om våld och agera vid misstanke eller upptäckt. Socialstyrelsens skade- och dödsfallsutredningar 2024–2025 visar att av 57 brottsoffer som dödats eller utsatts för försök till dödligt våld av en närstående var majoriteten kvinnor. De flesta brottsoffer och gärningspersoner hade haft kontakt med minst en samhällsaktör under året före brottet, och vanligast var kontakter med hälso- och sjukvården. Som ett led i att bl.a. utveckla arbetet för ökad upptäckt av våld fick Socialstyrelsen 2025 i uppdrag att, inom det våldsförebyggande arbetet i enlighet med den nationella strategin, beakta de brister i hälso- och sjukvården samt socialtjänsten som lyfts av Inspektionen för vård och omsorg (IVO 2024–04).

Jämställdhetsmyndigheten har inom ramen för uppdraget att sammanställa och sprida information om ekonomiska aspekter av våld i nära relationer (A2024/00777, A2025/00884) genomfört flera kunskapshöjande aktiviteter, däribland tagit fram en webbutbildning och metodstöd samt anordnat en konferens på temat ekonomisk ojämställdhet på bostadsmarknaden och ekonomiskt våld. Konferensen bidrog till ökad kunskap om kopplingen mellan ekonomisk våldsutsatthet, bostadsmarknaden och äganderätt (Jämställdhetsmyndighetens årsredovisning för 2025). Den 1 juli 2026 trädde en särskild straffbestämmelse om psykiskt våld i kraft. Bestämmelsen bedöms innebära ett stärkt skydd mot ekonomiskt våld (prop. 2025/26:138).

Jämställdhetsmyndigheten har tagit vidare arbetet mot våld i nära relationer som en arbetsplatsfråga från tidigare regeringsuppdrag genom att ge stöd till arbetsplatser för att inkludera arbetet mot våld i nära relationer i det systematiska arbetsmiljöarbetet (Jämställdhetsmyndighetens årsredovisning för 2025).

Jämställdhetsmyndigheten har kartlagt förekomsten av mäns utsatthet för våld i nära relationer och analyserat behovet av insatser, till exempel skyddat boende, riktade till män (Jämställdhetsmyndigheten, 2025:19). Jämställdhetsmyndighetens rapport visar bl.a. att rådande föreställningar i samhället om vad det är att vara man i samhällets ögon ibland hindrar män från att söka stöd, men att de män som söker stöd får detta och är nöjda med de insatser som ges.

Det saknas löpande statistik om i vilken omfattning kommunerna arbetar med rutinmässiga frågor om våldsutsatthet. Genom Socialstyrelsens öppna jämförelser går det dock att följa i vilken omfattning socialtjänstens verksamhetsområden har beslutade rutiner för hur handläggare ska gå till väga vid indikation på att en vuxen har utsatts för våld eller andra övergrepp av en närstående. År 2024 hade 74 procent av kommunerna en aktuell rutin vid indikation på att en vuxen utsätts för våld av närstående.

Inom äldreomsorgen och socialpsykiatrin hade 63 respektive 66 procent av kommunerna aktuella rutiner. Eftersom indikatorn ändrades 2024, från att omfatta rutiner som inrättats eller följts upp de senaste 24 månaderna i stället för, som tidigare, de senaste 12 månaderna, är resultaten inte jämförbara med tidigare år.

Stärkta möjligheter för utsatta att lämna relationer och sammanhang där våld och hot förekommer

I regeringens åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel 2024–2026 föreslås ett program för att lämna destruktiva relationer. För att underlätta för våldsutsatta vid separation har regeringen bl.a. stärkt det hyresrättsliga skyddet. I mars 2025 infördes även ett nytt och förtydligat regelverk om möjligheter att ge förtur eller reservera lägenheter för utsatta grupper, såsom våldsutsatta kvinnor. Enligt Boverkets Bostadsmarknadsenkät 2025 angav 56 kommuner att de gav förtur till kvinnor som var utsatta för våld i nära relationer under 2024,

vilket motsvarar ungefär var femte kommun. Socialstyrelsen har haft i uppdrag att stärka kommunernas arbete med att stödja våldsutsatta att ordna stadigvarande boende och fördela medel för att stödja detta arbete. Bidraget bedöms ha bidragit till att frågan uppmärksammats i större utsträckning och möjliggjort ett mer långsiktigt och stabilt arbete.

Den 1 juli 2025 trädde ändringar av lagen (1988:688) om kontaktförbud i kraft. Ändringarna innebär att andra omständigheter än tidigare brottslighet ska få större betydelse vid riskbedömningen, att utvidgade och särskilt utvidgade kontaktförbud ska kunna omfatta större geografiska områden och att användningen av elektronisk övervakning, s.k. fotboja, kan öka.

Olika omständigheter och livssituationer kan innebära att våldsutsatthet tar sig olika uttryck och att insatser behöver anpassas därefter. Flera insatser har därför syftat till att uppmärksamma grupper som av olika anledningar kan befinna sig i en särskilt utsatt situation. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har fortsatt haft i uppdrag att utveckla och sprida kunskap om ungas utsatthet för bl.a. sexuellt våld samt om hbtqi-personers utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck. Myndigheten för delaktighet har fortsatt arbetat med att sprida stöd- och utbildningsmaterial för att förebygga och motverka våld mot barn och unga med funktionsnedsättning. Sametinget har spridit kunskap om mäns våld mot samiska kvinnor och flickor. Socialstyrelsen har i enlighet med regleringsbrevet för 2025 arbetat vidare med att öka kunskapen om hur våldsutsatthet och våldsutövande kan förebyggas bland vuxna och barn vid skadligt bruk och beroende i nära relationer och våld i nära relationer bland äldre m.m.

Tabell 5.10 Antal besvarade samtal till stödlinjer för våldsutsatta

Antal

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kvinnofridslinjen	46 723	42 498	44 678	49 354	48 369	43 972
Stödlinjen för män	-	-	-	-	6 225	4 922
Stödlinjen för transpersoner	-	-	-	-	480	259
Rätt att välja	-	-	-	-	184	437

Anm.: Stödlinjen för män och stödlinjen för transpersoner startades under 2023. Rätt att välja startades 3/6 2024.
Källa: Nationellt centrum för kvinnofrid.

Under 2025 besvarades sammanlagt 49 590 samtal till de stödlinjer för våldsutsatta som drivs av Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet (NCK). Antal samtal minskade något jämfört med 2024, men sammantaget är det den näst högsta siffra som har uppmätts sedan Kvinnofridslinjen öppnade 2007. Sedan den 28 april 2025 driver NCK även chattfunktioner kopplade till samtliga fyra stödlinjer. Under 2025 besvarades totalt 1 641 chattar, varav 1 381 till Kvinnofridslinjen (NCK).

Den nationella samordningen mot prostitution och människohandel (NSPM) vid Jämställdhetsmyndigheten har stärkts, bl.a. genom att det nationella metodstödsteamet (NMT) har kompletterats med skriftlig inhämtning av lägesbilder, en struktur för civilsamhälles-samverkan och en strategigrupp med nyckelfunktioner från myndigheter. (Arbete mot prostitution och människohandel i Sverige 2025, Jämställdhetsmyndigheten, 2026:13)

Jämställdhetsmyndigheten har även i uppdrag att fördela medel till det nationella stödprogrammet för utsatta för prostitution och människohandel (NSP) och till det frivilliga Återvändandeprogrammet människohandel och prostitution (ÅMP). Under 2025 har NSP gett stöd till 150 personer (49 kvinnor, 33 män, 68 barn) till en summa av 3,7 miljoner kronor jämfört med 3,2 miljoner 2024. Antalet personer som fått stöd

är 87 personer fler än året innan. Ökningen bedöms bero på högt tryck på programmet samt en ökad och breddad kapacitet hos de certifierade aktörerna. Det är främst utsatta för arbetskraftsexploatering och multipel exploatering som ökat. De har ofta mer avgränsade stödbehov jämfört med personer utsatta för sexuell exploatering. En majoritet av kvinnorna hade varit utsatta för sexuell exploatering och en majoritet av männen för arbetskraftsexploatering. Av barnen hade 7 stödbehov utifrån egen utsatthet och 14 var medföljande till en förälder som exploaterats. 47 barn fanns i hemlandet. Könsuppdelad statistik redovisas inte för barn av NSP. År 2025 förmedlade myndigheten stöd till personer inom det nationella stödprogrammet, till en sammanlagd summa av 3,2 miljoner kronor. Till ÅMP fördelades 7 miljoner kronor 2025 jämfört med 6,9 miljoner kronor 2024 och 3,96 miljoner kronor under 2023. Under 2025 beviljades 65 nya individer tillträde till återvändandeprogrammet, varav 27 kvinnor, 29 män, 6 flickor och 3 pojkar. Det vanligaste var utsatthet i arbetskraftsexploatering (40), följt av sexuella ändamål (9), multipel exploatering (5) och hushållsarbete (1). I programmet ingick även en medföljande familjemedlem och 9 medföljande barn. Inom arbetskraftsexploatering var det under året stora ärenden inom industrisektorn samt bärbranschen (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:13).

Statsbidrag till kvinno- och tjejjourer och vissa andra ideella organisationer inom brottsofferområdet

Socialstyrelsen har fördelat tvååriga statsbidrag för 2026 och 2027 till kvinno- och tjejjourer och vissa andra ideella organisationer inom brottsofferområdet. Socialstyrelsens sammanställning visar att de organisationer som erhöll bidrag under föregående ansökningsomgång har tillhandahållit en bred verksamhet, både vad gäller inriktning och målgrupper. Statsbidraget används framför allt till samtalsstöd och rådgivning. (A2025/01069).

Effektivare brottsbekämpning

Polismyndigheten har intensifierat arbetet för att förebygga, förhindra och utreda våld i nära relation och sexualbrott. Resurserna har ökat kraftigt mellan 2018–2023, i flera polisregioner med 50–80 procent. Trots detta har personuppklaringen för brott inom området mäns våld mot kvinnor under perioden 2017–2025 legat under 20 procent (Jämställdhetsmyndigheten, 2025:21). Brottsförebyggande rådet (Brå) bedömde i en rapport från 2024 att en möjlig förklaring till att resultatförbättringarna inte var större, trots ökningen av antalet anställda i utredningsgrupperna för brott i nära relation, är att dessa brott generellt är svårutredda och inte kan förväntas nå samma uppklaringsnivåer som vissa andra brottstyper. (Brå 2024:9)

Under perioden 2023–2025 har antalet ärenden som redovisats till åklagare gällande brott mot kvinnor i parrelation ökat med sammanlagt 20 procent, och antalet redovisade misstänkta personer har ökat med 21 procent. Beträffande sexualbrott mot kvinnor har ärenderedovisningen under samma period ökat med 24 procent, medan redovisningen av misstänkta personer har ökat med 32 procent (Polismyndighetens årsredovisning för 2025). Åklagarmyndighetens årsredovisning för 2025 visar att beslutstiderna och genomströmningstiderna för kategorin brott i parrelation fortsatte att minska under året. Samtidigt ökade både antalet lagförda personer och antalet brottsmisstankar som har lett till lagföring. Införandet av barnfridsbrottet har inneburit att barns iakttagelser av våld och andra kränkningar i hemmet kan säkras i större omfattning än tidigare. Deras berättelser kan därmed utgöra viktig bevisning i dessa utredningar.

Polismyndigheten har fortsatt arbetet med att stärka förmågan att förebygga mäns våld mot kvinnor genom att skifta fokus mot våldsutövarna. Det proaktiva arbetssättet inleddes 2023 genom den nationella polisoperationen Beta, som pågick till den

30 juni 2025 och där experter från Åklagarmyndigheten deltog. Polismyndigheten har utvecklat metoden riskreducerande insatser (RRI) för att genom strukturerade samtal få hotaktörer att ändra sitt beteende och upphöra med brottsligheten. Metoden används i samtliga polisregioner och är särskilt framgångsrik för att förhindra brott i nära relation.

Åklagarmyndighetens utredningsmetod för brott mot särskilt utsatta brottsoffer, som har utvecklats i samverkan med Polismyndigheten, har börjat ge effekt. Samsyn och koordinering mellan polis och åklagare är särskilt viktigt i ärenden där målsägaren inte vill, kan eller vågar medverka. Den sexualbrottsreform som genomfördes 2018 har lett till fler polisanmälningar, åtal och fällande domar. Brå bedömer att tillämpningen av lagstiftningen har blivit tydligare och mer enhetlig (Brå 2025:3). Samtidigt har uppklaringsprocenten för våldtäkt mot kvinnor endast ökat marginellt, från 8 procent 2016 till 10 procent 2025, och omkring 90 procent av anmälningarna leder fortfarande inte till åtal.

Utfallet inom området prostitution och människohandel för sexuella ändamål varierar. Köp av sexuell tjänst har en relativt hög uppklaringsgrad (43–61 procent), medan koppleribrott och människohandel för sexuella ändamål uppvisar sjunkande eller mycket låg uppklaringsgrad. Inom arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål är identifieringen av brottsutsatta en viktig del. Antalet inkomna brottsmisstankar till Åklagarmyndigheten om människohandel för sexuella ändamål minskade 2025 jämfört med föregående år. Mot bakgrund av det låga inflödet av ärenden om människohandel för sexuella ändamål är det svårt att dra några säkra slutsatser om den faktiska brottsutvecklingen och mörkertalet bedöms vara stort.

Lagen om kontaktförbud har bl.a. ett brottspreventivt syfte. Andelen beviljade kontaktförbud har legat stabilt på 29–33 procent under perioden 2015–2024, men ökade 2025 till 36,4 procent, jämfört med 32,9 procent året innan. Särskilda utbildningsinsatser genomfördes av Åklagarmyndigheten med anledning av den nya kontaktförbudslagstiftningen som trädde i kraft den 1 juli 2025 och antalet beslutade och beviljade kontaktförbud ökade. Under perioden juli–december 2025 ökade antalet beviljade kontaktförbud med 50 procent (motsvarande 725 kontaktförbud) jämfört med samma period föregående år. Skillnaderna i antal utfärdade kontaktförbud per 100 000 invånare mellan åklagarområdena fortsatte minska, vilket tyder på en mer enhetlig bedömning över landet.

Förbättrad kunskap och metodutveckling

I arbetet mot våld i ungas parrelationer har Jämställdhetsmyndigheten färdigställt webbkursen Relationskompassens grundkurs. Stödmaterialet tillhörande det nationella våldspreventiva samverkansarbetet Svartsjuka är inte romantiskt har genomgått en revidering. Den nya utgåvan har presenterats i olika sammanhang och spridits riktat till skolpersonal.

Jämställdhetsmyndigheten har redovisat uppdraget att kartlägga kunskapsläget om de digitala dimensionerna av mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. Kartläggningen omfattar forskning samt en översikt av webbplatser som marknadsför sexuella handlingar mot betalning. Redovisningen visar att det finns ett fortsatt behov av tvärsektoriell samverkan och utveckling inom området för att förebygga och motverka denna våldsform. (Jämställdhetsmyndigheten 2026:1)

Rättsmedicinalverket redovisade den 30 september 2025 uppdraget att förstärka kunskapen om strypvåld (Ju2025/01993). Som en del av uppdraget har myndigheten förbättrat den interna kunskapsuppbyggnaden kring strypvåld och spridit denna

kunskap till rättsväsendets myndigheter. Med ett mer robust underlag för att bedöma strypvåld förväntas kvaliteten i förundersökningar höjas och bidra till att rättsväsendets arbete med att förebygga och förhindra våld i nära relationer och dödligt partnervåld stärks.

5.3.7 Hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra

Att mäta och följa upp förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck är förknippat med betydande utmaningar. Under de senaste åren har dock flera studier bidragit till en fördjupad kunskap om våldets uttryck och omfattning. Folkhälsomyndigheten inkluderade 2023 för första gången frågor om hedersrelaterat våld och förtryck i befolkningsundersökningen om ungas sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (UngKAB23). Resultaten visar att omkring en tiondel av unga rapporterar att de har utsatts för olika former av hedersrelaterat våld eller förtryck. Unga kvinnor rapporterar utsatthet i något högre grad än unga män, men könsskillnaderna är över lag små. I en tidigare undersökning från stiftelsen Allmänna Barnhuset, som genomfördes 2022, uppgav nästan var femte elev att de kände förväntningar från familjen eller släkten att vänta med sex tills de gift sig. Under 2025 slutrapporterade Jämställdhetsmyndigheten ett regeringsuppdrag om barnäktenskap, tvångsäktenskap och månggifte. Kartläggningen bekräftar att företeelserna förekommer och synliggör hur utsatthet kan ta sig uttryck, men omfattningen har inte kunnat fastställas. Kartläggningen visar bl.a. att flickor och kvinnor är den mest utsatta gruppen för barn- och tvångsäktenskap, och att det oftast sker i sammanhang där våld och kontroll redan är vanligt förekommande. Våldsutsattheten fortsätter inom äktenskapet och det är svårt för flickor och kvinnor att lämna på grund av våld, hot om våld, ekonomiskt våld och våld mot kvinnans barn. Giftermål inom den egna släkten och svårigheter att få religiös skilsmässa försvårar ytterligare möjligheten att lämna äktenskapen (Jämställdhetsmyndigheten, 2025:2).

Utrikesdepartementet (UD) sammanställer årligen statistik över ärenden som rör familjerelaterat tvång. Dessa ärenden avser personer som avsiktligen har förts ut ur landet eller kvarhållits utomlands av sina närstående och som lever i en hederspräglad eller patriarkal kontext. De vanligaste länderna som ärendena rörde under både 2025 och 2024 var Somalia, Irak, Kenya och Syrien. I 16 av ärendena 2025 fanns uppgifter om en konkret risk för barn- eller tvångsäktenskap. I 8 av ärendena fanns uppgifter om att det rörde sig om en s.k. uppfostringsresa. I 36 av ärendena hade UD fått bekräftat att socialtjänsten sedan tidigare hade kännedom om individen eller individerna. I 14 ärenden hade UD fått bekräftat att polis eller åklagare hade varit inkopplade. UD har kunnat bekräfta att 51 individer har återvänt till Sverige, varav 18 var myndiga och 33 var barn (UD, Ärenden gällande familjerelaterat tvång 2025 och 2024).

Tabell 5.11 Ärenden gällande familjerelaterat tvång

Antal

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ärenden	114	72	72	65	66	74	46
Individer	211	134	141	120	136	134	86
Myndiga	73	46	42	45	40	45	29
Kvinnor	-	-	-	-	36	32	26
Män	-	-	-	-	4	13	3
Barn	138	88	99	75	96	89	57
Flickor	-	-	-	-	52	63	41
Pojkar	-	-	-	-	44	26	16

Källa: Regeringskansliet, Utrikesdepartementet.

Enligt redovisning från Länsstyrelsen i Östergötlands län inkom 157 samtal till stödtelefonen för yrkesverksamma i frågor om hedersrelaterat våld och förtryck under 2025, vilket är ungefär samma nivå som 2024 (159 samtal). Drygt hälften av samtalen inkommer från socialtjänst. Cirka 14 procent inkommer från skola/förskola och ca 11 procent från hälso- och sjukvård. De flesta samtal rör rådgivning i individärenden (120 samtal).

Under 2025 var det 2 054 kvinnor eller flickor som vårdades med en diagnoskod som indikerar att hon utsatts för könsstympning, jämfört med 2 072 föregående år. Detta är en ökning jämfört med 2015 då diagnoskoden kvinnlig könsstympning i den egna sjukhistorien togs i bruk, då 1 344 kvinnor eller flickor vårdades med någon av de tre diagnoskoderna (Socialstyrelsen, preliminära siffror för 2025).

Tabell 5.12 Antal kvinnor som vårdats under året med någon av diagnoserna relaterade till könsstympning

År	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antal	2027	2223	2390	2457	2311	2182	2072	2054

Anm.: Siffran för 2025 är preliminär.
Källa: Socialstyrelsen.

Sedan 2018 har det varit strax över 2 000 kvinnor och flickor per år som vårdats med någon av diagnoserna relaterade till könsstympning. Antalet registrerade vårdkontakter med anledning av könsstympning är dock inte ett mått på antalet utsatta personer. Länsstyrelsen i Östergötlands län har kartlagt omfattningen av könsstympning baserad på register från SCB, Migrationsverket, Brå, Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten (A2025/00237).

Det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck har stärkts

Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtyck har stärkts genom politiska prioriteringar, riktade uppdrag och utvecklade stödstrukturer. Skärpt lagstiftning, spridning av kunskaps- och metodstöd samt en utbyggd samverkan har förbättrat förutsättningarna att förebygga, upptäcka och ge stöd till utsatta. Som ett led i att stärka samordning och likvärdighet har det nationella samordningsansvaret samlats hos Jämställdhetsmyndigheten från och med 1 januari 2026. Därtill har regeringen i juni 2026 fattat beslut om en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck 2026–2028, för att stärka arbetet på alla nivåer i samhället. Regeringen har även gett en särskild utredare i uppdrag att analysera om det i syfte att stärka stödet till enskilda som utsätts eller har utsatts för hedersrelaterat våld och förtryck bör införas en funktion med uppgift att ge vägledning till den enskilde att hitta rätt i samhällssystemet (hedersombud) (dir. 2026:103). Sammantaget finns bättre förutsättningar för ett mer systematiskt och långsiktigt arbete.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd har sedan 2021 haft i uppdrag att främja utvecklingen av våldsförebyggande arbete genom stöd till föräldrar, med särskilt fokus på familjer i en hederskontext. Inom ramen för uppdraget har myndigheten fördelat totalt nästan 19 miljoner kronor i statsbidrag till 48 projekt i 45 kommuner och tre regioner, i syfte att stärka kunskapen och utveckla arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Myndigheten har genomfört nationella enkätundersökningar 2022 och 2024 om kommuner och regioners arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Enkätundersökningarna visar att arbetet har utvecklats under perioden, men att det fortfarande finns stora brister. Enkätundersökningen från 2024 visar att 79 procent av kommunerna och 80 procent av regionerna saknar rutiner för att följa upp ärenden som rör hedersrelaterat våld och förtryck.

Från och med den 1 januari 2026 har länsstyrelserna en förordningsstyrd uppgift att ge stöd och bidra till utvecklingen av regionala resurscentrum (3 § förordningen [2021:995] om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor). Därutöver har länsstyrelserna i uppdrag att arbeta för att alla som är eller riskerar att bli utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck ska få specialiserat och likvärdigt stöd i hela landet inom ramen för regionala resurscentrum. Polismyndigheten har i uppdrag att bidra i arbetet (A2025/01207). Det finns idag 14 resurscentrum i 11 av 21 län som finansieras av regeringen (maj 2026). Regeringen har under 2026 tillfört 100 miljoner kronor i permanenta medel till kommuner och regioner med fokus på att bl.a. stärka deras arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Medlen ska fördelas enligt förordningen (2025:838) om statsbidrag för att stärka och utveckla regionalt och lokalt arbete mot vissa former av våld. Enligt förordningen ska ansökningar som rör utveckling av regionala resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck prioriteras, liksom ansökningar som rör stödjande insatser för att enskilda ska kunna lämna våldsamma relationer eller situationer. Länsstyrelserna fördelar medel i sina respektive län.

Arbetet för ökad upptäckt av hedersrelaterat våld och förtryck har stärkts

Uppdrag till flera myndigheter har lett till att kunskaps- och metodstöd har tagits fram och spridits till yrkesverksamma som möter barn och unga. Granskningar från Skolinspektionen och Skolverket har visat på brister i skolors arbete för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck och att lärare upplever osäkerhet och behov av ökad kunskap. Skolverket har inom ramen för ett uppdrag från 2021 tagit fram stödmaterial och en webbkurs samt erbjudit fortbildning och processtöd till rektorer och elevhälsa. Stödmaterialet Hedersrelaterat våld och förtryck – skolans ansvar och möjligheter laddades ned cirka 2 100 gånger under perioden januari 2024 – september 2025 (Skolverket 2025). MUCF har tagit fram och spridit material, film och webbutbildning inom Rätt att veta! och uppger att insatserna nådde över 2 500 personer. Myndigheten för delaktighet (MFD) har haft i uppdrag att genomföra en fördjupad kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck mot personer med funktionsnedsättning. Kartläggningen visar att utsattheten i denna grupp ofta är svårupptäckt. Många yrkesverksamma pekar på svårigheten att avgöra var gränsen går mellan befogad omsorg från familjen och otillbörlig kontroll och förtryck. Verksamheter inom exempelvis anpassade skolformer, habilitering och verksamheter enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, behöver förstärkta kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck (MFD 2025:6). En annan studie visar att vårdverksamheter ofta arbetar medvetet med frågor som rör hedersrelaterat våld och förtyck, men att detta sällan kombineras med ett funktionshinderperspektiv (MFD 2025:23).

Brottsbekämpning mot hedersrelaterat våld och förtryck

Det är i många fall svårt att utreda förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck, bl.a. på grund av de starka sociala strukturer som många gånger råder i hederssammanhang och de risker för den utsatta som en anmälan kan vara förenade med.

I juni 2022 infördes ett nytt brott i brottsbalken med beteckningen hedersförtryck. År 2023 var det första helåret som lagstiftningen var i kraft. I tabell 5.13 redovisas antal anmälda brott om hedersförtryck enligt Brås officiella kriminalstatistik för 2023–2025.

Tabell 5.13 Antal anmälda brott om hedersförtryck

År	Totalt	Mot flicka under 18 år	Mot pojke under 18 år	Mot kvinna 18 år eller äldre	Mot man 18 år eller äldre
2023	75	35	2	33	5
2024	54	27	4	22	1
2025	69	42	1	24	2

Källa: Brottsförebyggande rådet.

Brå har utvärderat tillämpningen av den nya straffbestämmelsen. Enligt utvärderingen har straffbestämmelsen inte fått den effekt som eftersträvades vid införandet: det har varit få polisanmälningar, få åtal och få fällande domar. Enligt Brå tycks inte heller polisutredningarna ha bidragit till att förbättra situationen för målsägandena. Skälen till att anmälningarna är få kan vara att de som utsätts för hedersförtryck inte känner till den nya straffbestämmelsen, att de inte vågar eller vill göra en polisanmälan, eller att polisen inte uppmärksammar att det finns ett hedersmotiv bakom ett anmält brott (Brå 2026:19, Hedersförtryck).

Bland annat mot bakgrund av de resultat som framkom i Brås rapport har regeringen beslutat att ge Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten i uppdrag att förbättra utredning och lagföring av hedersrelaterad brottslighet. Uppdraget ska redovisas den 18 augusti 2027 (Ju2026/01430).

En särskild hedersbrottsgrupp har inrättats i polisregion Stockholm och metodstöd för att utreda hedersrelaterad brottslighet har uppdaterats. Polismyndigheten har även infört nya arbetssätt och genomfört flera insatser för att förebygga och förhindra att barn och unga förs utomlands och kvarhålls där mot sin vilja. Insatserna bedöms ha varit framgångsrika då de har medfört ökad informationsspridning och synlighet.

Förbättrad kunskap och metodutveckling i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck

Ett flertal myndigheter har haft uppdrag som inneburit att kunskaps- och metodstöd tagits fram och spridits till sektorer som bland annat möter barn och unga. Detta har bidragit till ökad kunskap hos yrkesverksamma och bättre förutsättningar till upptäckt och stöd. I Jämställdhetsmyndighetens och länsstyrelsernas kommunenkät 2025 uppgav 174 kommuner att de erbjuder kunskaps- och metodstöd på basnivå om hedersrelaterat våld och förtryck avseende vuxna, och 163 kommuner avseende barn. Det är en ökning jämfört med 2023 (129 kommuner för vuxna och 135 för barn). Samtidigt uppger en majoritet av kommunerna att de har ytterligare behov av stöd.

5.3.8 EU och internationellt samarbete

Regeringen har arbetat med frågor om jämställdhet inom ramen för samarbetet inom EU, FN, Europarådet, Nordiska ministerrådet, OECD, Nato och andra internationella organisationer. Regeringen har också arbetat för att på nationell nivå uppfylla Sveriges internationella åtaganden och förpliktelser när det gäller jämställdhet.

Det globala motståndet mot jämställdhet och kvinnors och flickors fulla och lika åtnjutande av de mänskliga rättigheterna har ökat, vilket påverkar allt internationellt jämställdhetsarbete. Sverige står fortsatt upp för jämställdhet, som är ett svenskt kärnvärde, i det internationella samarbetet.

Regeringens utgångspunkt är att säkerställa att EU:s politik genomsyras av jämställdhet, med den övergripande målsättningen att säkerställa att EU lever upp till sina åtaganden på jämställdhetsområdet enligt fördragen. För att uppnå detta krävs att jämställdhetsperspektivet beaktas i alla relevanta sakområden, med de nationella jämställdhetspolitiska målen som utgångspunkt.

Sverige har under perioden arbetat aktivt för att främja jämställdhetsintegrering i EU:s verksamhet. Sverige har bl.a. varit aktiv i högnivågruppen för jämställdhetsintegrering och innehaft en vice ordförandepost i Europeiska jämställdhetsinstitutets styrelse.

Sverige har även arbetat aktivt för att främja jämställdhetsarbetet inom OECD, bl.a. som medordförande och -finansiär av OECD:s jämställdhetsforum i juli 2026 på temat digital omställning som drivkraft för jämställdhet. Forumet möjliggjorde även

fortsatt dialog med andra länder om ökad polarisering av värderingar som sprids i t.ex. sociala medier.

Under 2025 och 2026 har Sverige arbetat aktivt inom FN för att främja jämställdhetsintegrering, ekonomisk jämställdhet och mäns och pojkars roll och ansvar i arbetet för jämställdhet och mot våld. Regeringen gav under 2025 Sida i uppdrag att arbeta med kvinnors ekonomiska egenmakt inom ramen för UN Womens initiativ Generation Equality, genom vilket Sverige har bidragit till ett ökat fokus på kvinnors ekonomiska egenmakt. Vidare har Sverige agerat i FN:s olika forum för mänskliga rättigheter för att försvara och befästa framsteg som har gjorts när det gäller kvinnors och flickors fulla och lika åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, inte minst sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, och när så bedömts möjligt, drivit dessa frågor framåt.

Sverige deltog med en stor delegation på FN:s kvinnokommissions (CSW) årliga möte i New York under mars 2026. Förhandlingarna, där Sverige ingick i EU:s förhandlingsteam, resulterade i att globala slutsatser på huvudtemat, att säkerställa och stärka kvinnors och flickors tillgång till rättvisa genom att främja inkluderande och rättvisa rättssystem, kunde antas. Sverige arrangerade samt medsponsrade ett 30-tal sidoevent för att främja kvinnors och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna och för att lyfta svenska jämställdhetspolitiska prioriteringar.

I Nordiska Ministerrådet för jämställdhet och LGBTI (MR-JÄM) har Sverige bl.a. bidragit till genomförandet av det strategiska ramverket Pushing for Progress som syftar till att bemöta det växande motståndet mot jämställdhet och hbtqi-personers lika rättigheter. Under det svenska ordförandeskapet 2024 initierades en kartläggning om hedersrelaterat våld och förtryck i Norden. Ett resultat av arbetet är etableringen av ett nätverk bestående av nationella myndigheter som arbetar mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Partskommittén till Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen) beslutade den 5 juni 2025 om rekommendationer till Sverige med anledning av GREVIO:s (Expertgrupp för åtgärder mot våld mot kvinnor och våld i hemmet) rapport avseende Sverige i den första tematiska granskningen inom konventionen, Rekommendation till Sverige om förtroendeskapande genom stöd, skydd och rätt på grundval av Istanbulkonventionen.

5.3.9 Jämställdhetsintegrering – strategin för att uppnå målen

Jämställdhetspolitikens genomslag i centrala beslutsprocesser och produkter

En kvantitativ uppföljning av Regeringskansliets arbete med jämställdhetsintegrering, genomförd av Statistiska centralbyrån (SCB), visar på en fortsatt stor andel av jämställdhetsintegrerade produkter, även om det finns viss variation över tid (A2026/00487) (se tabell 5.14). Andelen skrivningar om jämställdhet i relevanta fakta-PM för EU ärenden har ökat markant jämfört med 2024, samtidigt som andelen skrivningar om jämställdhet i relevanta departementsskrivelser har minskat. Även andelen skrivningar om jämställdhet i relevanta kommittédirektiv har minskat.

Tabell 5.14 Jämställdhetsintegrerade produkter

Procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Statliga utredningar	87	99	95	100	100	100	97	100	98	98
Propositioner	89	94	99	97	96	97	97	100	98	95
Fakta-pm EU ärenden	20	51	77	88	96	86	96	89	25	87
Skrivelser till riksdagen	87	100	96	100	100	94	88	87	83	94
Departements-serien	88	82	82	96	100	96	92	85	96	88
Kommittédirektiv	78	81	82	83	82	68	72	64	91	72

Anm.: Andel av det totala antalet publikationer inom lagstiftningsprocessen och EU-arbetet där skrivningar om jämställdhet är relevanta att redovisa.

Källa: Statistiska centralbyrån, Kvantitativ uppföljning av arbetet med jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet 2025.

SCB:s uppföljning visar vidare att det 2025 fanns skrivningar om jämställdhet i instruktionen för 115 myndigheter, vilket motsvarar 59 procent av alla instruktioner. Nivån låg på ungefär samma nivå 2024, då det fanns skrivningar om jämställdhet i instruktionen för 114 myndigheter, vilket motsvarade 61 procent av alla instruktioner.

Jämställdhetsbudgetering

Jämställdhetsbudgetering är en tillämpning av jämställdhetsintegrering i budgetprocessen och innebär att prioriteringar, vägval och tilldelning av resurser i budgeten ska främja jämställdhet, där det är tillämpligt. SCB:s uppföljning visar att 70 procent av tabellerna och diagrammen med individbaserad statistik i budgetpropositionen för 2026 har kön som övergripande indelningsgrund och är kommenterade efter kön. Det är en minskning med 7 procentenheter jämfört med budgetpropositionen för 2025.

Myndigheter och lärosäten bidrar till att nå de jämställdhetspolitiska målen

Utvecklingsprogrammen jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter (JiM) och jämställdhetsintegrering i högskolor och universitet (JiHU) har bedrivits sedan 2010-talet. Syftet har varit att stärka statliga myndigheters och lärosätens arbete med jämställdhetsintegrering, så att verksamheterna i högre grad bidrar till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Under den sista programperioden 2020–2025 omfattade JiM 53 myndigheter och en organisation, medan JiHU 2023–2025 omfattade 33 lärosäten.

Jämställdhetsmyndighetens slutredovisning visar att utvecklingsprogrammen har bidragit till att stärka kapaciteten för jämställdhetsintegrering inom både statliga myndigheter och lärosäten. Arbetet har i ökande utsträckning integrerats i ordinarie styrning och verksamhet, vilket har lett till resultat inom flera av de jämställdhetspolitiska delmålen, bl.a. i form av nya styrdokument, förändrade arbetssätt och fördjupad kunskap. Samtidigt framkommer att resultaten varierar inom myndigheter och lärosäten samt att det kvarstår utmaningar för att nå mer genomgripande och långsiktiga förändringar. Redovisningen pekar på behovet av en mer resultatinriktad och långsiktig styrning, stärkt uppföljning och ökad samverkan för att arbetet med jämställdhetsintegrering ska få större genomslag och leda till ökad måluppfyllelse.

Jämställdhetsmyndigheten har haft i uppdrag att stödja och följa arbetet och har genom kunskaps- och metodstöd, nätverk och erfarenhetsutbyte bidragit till att stärka förutsättningarna för genomförandet (Jämställdhetsmyndigheten, 2026:4).

Fortsatt arbete med länsstrategier för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen

Länsstyrelserna har fortsatt att arbeta med de beslutade länsstrategierna för 2024–2027, i syfte att bidra till uppfyllandet av de jämställdhetspolitiska målen. Arbetet omfattar bl.a. fokusområdena ekonomisk jämställdhet, utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden och civil beredskap på länsnivå. Under 2025 har många länsstyrelser stärkt arbetet utifrån länsstrategierna, bl.a. genom att bygga upp och utveckla samverkansstrukturer där myndigheter, näringsliv och civilsamhälle ingår. Länsstyrelserna erbjuder länens aktörer samordnade insatser och aktiviteter kopplade till de utvecklingsområden som valts ut i respektive länsstrategi (länsstyrelsernas årsredovisningar 2025).

5.4 Budgetförslag

5.4.1 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Tabell 5.15 Anslagsutveckling 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Tusental kronor

2025	Utfall	535 421	Anslagssparande	35 618
2026	Anslag	684 039[1]	Utgiftsprognos	674 409
2027	**Förslag**	**627 039**		
2028	Beräknat	608 039		
2029	Beräknat	577 039		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för särskilda jämställdhetsåtgärder och för utgifter för statsbidrag för att stödja projekt och insatser som främjar jämställdhet mellan kvinnor och män. Anslaget får även användas för administrativa utgifter som är en förutsättning för genomförandet hos berörda myndigheter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.16 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**682 039**	**682 039**	**682 039**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-55 000	-74 000	-105 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**627 039**	**608 039**	**577 039**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att det tillfälliga tillskottet till arbetet mot hedersrelaterat våld, könsrelaterat våld m.m. samt den tillfälliga satsningen på stärkt stöd till utsatta för prostitution upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 55 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 627 039 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 608 039 000 kronor respektive 577 039 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor 2028.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen har beslutat att avsätta 40 000 000 kronor årligen för att stärka det våldsförebyggande arbetet mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, sexuellt våld, hedersrelaterat våld och förtryck, och prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Medlen fördelas i första hand som tvååriga bidrag för 2027 och 2028 enligt förordningen (2022:722) om statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete. Bemyndigandet behövs för den del av bidraget som avser 2028. Tvååriga bidrag bidrar till ökad långsiktighet och bättre planeringsförutsättningar för bidragsmottagarna. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2027 för anslaget 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor år 2028.

Tabell 5.17 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Tusental kronor

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	148 500	39 512	285 000	
Nya ekonomiska åtaganden	39 512	285 000	40 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-148 500	-39 512	-285 000	-40 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	39 512	285 000	40 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	**40 000**	**285 000**	**40 000**	

5.4.2 3:2 Jämställdhetsmyndigheten

Tabell 5.18 Anslagsutveckling 3:2 Jämställdhetsmyndigheten

Tusental kronor

2025	Utfall	167 792	Anslagssparande	601
2026	Anslag	188 197[1]	Utgiftsprognos	187 108
2027	**Förslag**	**197 914**		
2028	Beräknat	185 485[2]		
2029	Beräknat	190 144[3]		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

[2] Motsvarar 183 339 tkr i 2027 års prisnivå.

[3] Motsvarar 185 288 tkr i 2027 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Jämställdhetsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Tabell 5.19 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:2 Jämställdhetsmyndigheten

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**188 197**	**188 197**	**188 197**
Pris- och löneomräkning[2]	2 717	4 952	7 721
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	7 000	-7 664	-5 774
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**197 914**	**185 485**	**190 144**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

[2] Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2026. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2028–2029 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär en höjning av anslagsnivån i förhållande till den av riksdagen beslutade anslagsnivån för 2026.

Förordningen (2022:1345) om nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck upphävdes den 1 januari 2026 och regeringen gav motsvarande uppdrag i Jämställdhetsmyndighetens regleringsbrev för 2026. Det innebär att verksamheten vid nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötlands län successivt avvecklas och flyttas till Jämställdhetsmyndigheten. Anslaget ökas därför med 7 000 000 kronor 2027. Anslaget 5:1 *Länsstyrelsen m.m.* inom utgiftsområde 1 minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 197 914 000 kronor anvisas under anslaget 3:2 *Jämställdhetsmyndigheten* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 185 485 000 kronor respektive 190 144 000 kronor.

5.4.3 3:3 Bidrag för kvinnors organisering

Tabell 5.20 Anslagsutveckling 3:3 Bidrag för kvinnors organisering

Tusental kronor

2025	Utfall	53 254	Anslagssparande	1 387
2026	Anslag	48 163[1]	Utgiftsprognos	47 732
2027	**Förslag**	**48 163**		
2028	Beräknat	48 163		
2029	Beräknat	48 163		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för kvinnors organisering.

Skälen för regeringens beslut

Tabell 5.21 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 3:3 Bidrag för kvinnors organisering

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**48 163**	**48 163**	**48 163**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	**48 163**	**48 163**	**48 163**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 48 163 000 kronor anvisas under anslaget 3:3 *Bidrag för kvinnors organisering* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 48 163 000 kronor respektive 48 163 000 kronor.

6 Utanförskap

6.1 Mål för området

Målet för området är att antalet människor som lever i utanförskap ska minska, att parallella samhällsstrukturer ska bekämpas, att det egna ansvaret att bli en del av samhället ska uppmuntras samt att människors trygghet och livschanser ska öka (prop. 2023/24:1 utg.omr. 13, bet. 2023/24:AU1, rskr. 2023/24:102).

6.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultat för arbetet inom området påverkas av faktorer inom flera olika områden, exempelvis boende, arbetsmarknad, utbildning, språk, demokrati och civilsamhälle samt brottslighet. Även hälsa och folkhälsa är viktiga faktorer i arbetet för att minska och motverka utanförskapet, liksom frågor som rör socialtjänst och socialförsäkringar.

Målet är bredare än de insatser som finansieras inom detta utgiftsområde. För att nå målet behövs även åtgärder inom andra utgiftsområden.

Utgångspunkten för den första delen av redovisningen, avsnitt 6.3.1, är i huvudsak de områden som av Statistiska centralbyrån (SCB) och Boverket i rapporten Uppföljning av fördjupad analys om utanförskap – delredovisning av regeringsuppdrag 2026 har bedömts ha så stora utmaningar att de kan betecknas som områden där utanförskapet är stort (A2026/00653). Genom denna analys har områden med liknande förutsättningar, behov och problem som kan kopplas till utanförskap grupperats på ett sätt som underlättar för regeringen och andra aktörer vid planering, utformning och genomförande av insatser med olika inriktning för att motverka utanförskap. Viss redovisning baseras på andra grupperingar av regionala statistikområden. Det beror bl.a. på att myndigheter i vissa fall inte redovisar statistik för de områden där utanförskapet är stort.

Resultatredovisningen omfattar följande centrala indikatorer:

- Arbete och försörjning: andel sysselsatta, andel självförsörjande och andel mottagare av långvarigt ekonomiskt bistånd
- Utbildning: andel inskrivna i förskola, andel behöriga till gymnasieskolans nationella yrkesprogram och andel unga som varken arbetar eller studerar
- Hälsa: variation sett till olika områdestyper
- Boende: trångboddhet
- Demokratiskt deltagande: valdeltagande

Valdeltagande utgår tillfälligt i avsaknad av nya uppgifter jämfört med föregående år. Utöver de centrala indikatorerna finns kompletterande indikatorer. I vissa delar baseras redovisningen även på andra bedömningsgrunder i form av återrapporteringar och andra underlag.

Den andra delen av redovisningen, avsnitt 6.3.2 Övergripande åtgärder för att motverka utanförskap, följer anslagsstrukturen inom utgiftsområdet. Bedömningsgrunder för resultatredovisningen i denna del baseras i huvudsak på återrapporteringar från myndigheter.

6.3 Resultatredovisning

6.3.1 Utveckling av utanförskap i Sverige

I december 2025 gav regeringen Boverket och SCB i uppdrag att genomföra en uppföljning av myndigheternas fördjupade analys om utanförskap från 2024 (A2025/01209). Myndigheterna lämnade den 15 juni 2026 en delredovisning av uppdraget. I delrapporten presenteras en ny sammanställning över områden där utanförskapet bedöms vara stort, baserad på senast tillgängliga statistik för de problemvariabler som analysen utgår från. Myndigheterna har behövt göra ett flertal förändringar av metod och problemvariabler jämfört med 2024, för att uppfylla kravet att metoden ska ge förutsättningar för jämförelser över tid. Justeringarna är av en sådan art att det inte går att jämföra resultaten från 2024 med den nu aktuella sammanställningen. Skillnaderna har främst med förändringar i problemvariablerna för kriminalitet respektive svaga skolresultat att göra.

I Boverkets och SCB:s senaste sammanställning över områden där utanförskapet är stort framgår att det år 2024 var 167 områden i 60 kommuner som hade så stora utmaningar kopplade till utanförskap att de bedöms vara områden där utanförskapet är stort. Det kan jämföras med att 151 områden bedöms varit sådana slags utanförskapsområden år 2022, och att det var 150 sådana områden år 2023. Boverket konstaterar i sin rapport Utvecklingen i områden med stort utanförskap 2026:17 (A2026/00696) att majoriteten av områden där utanförskapet bedömts vara stort, 132 områden, var utanförskapsområden under samtliga tre år som den aktuella analysen omfattar.

När det gäller den geografiska fördelningen av utanförskapet i Sverige så är det särskilt koncentrerat till vissa områden. Områden där utanförskapet är stort finns i södra och mellersta Sverige samt i huvudsak i storstäder och i omgivande pendlingskommuner. Nästan hälften av de 167 områden där utanförskapet är stort ligger i Storstockholm, Storgöteborg och Stormalmö. Områden där utanförskapet är stort har generellt sett en högre andel en svag arbetsmarknadsanknytning än i övriga områden, en högre andel är också bidragsberoende och trångbodda, skolresultaten är svagare, det demokratiska deltagandet lägre samt anmälda brott är fler.

I de 167 områdena där utanförskapet är stort bor totalt ca 660 000 personer och könsfördelningen är i princip jämn. I dessa områden bor en högre andel barn och unga och en lägre andel äldre personer än i övriga områden i Sverige. År 2024 bodde det 27 procent barn och unga upp till 19 år i områden där utanförskapet är stort, jämfört med 22 procent i övriga områden. Motsvarande siffror för personer 65 år eller äldre var 13 respektive 21 procent. Majoriteten av de som bor i områden där utanförskapet är stort har utländsk bakgrund, 77 procent år 2024. Detta kan jämföras med 24 procent i övriga områden.

Övrig information

I december 2023 fick Boverket och SCB i uppdrag att genomföra en fördjupad analys om utanförskapet (A2023/01649). Genom uppdraget, som slutredovisades i november 2024, identifierades ett antal områden där utanförskapet bedömdes vara stort i Sverige. Denna sammanställning användes som del i resultatredovisningen om utanförskap i budgetpropositionen för 2026. I början av 2026 upptäckte Boverket och SCB ett fel i underlaget för myndigheternas analys. Myndigheterna gjorde därför en rättning av denna sammanställning om utanförskapsområden i Sverige. Denna rättning gjordes våren 2026 och därmed är viss statistik som redovisades i budgetpropositionen för 2026 om utanförskap baserad på en delvis felaktig statistik.

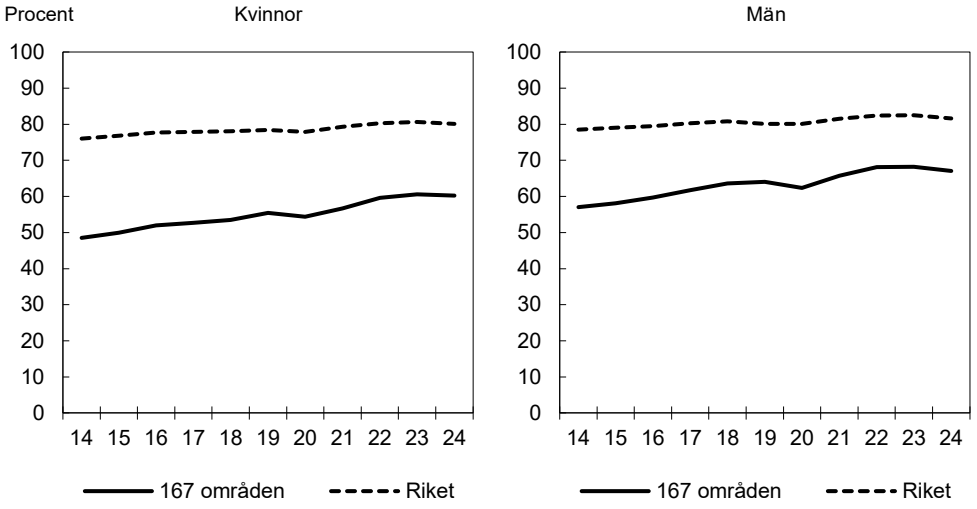
Regeringen bedömer dock att felet är så begränsat att det sammantaget inte påverkar de slutsatser som framgår i den resultatredovisningen.

Arbete och försörjning

Arbetsförmedlingen konstaterar i en rapport att det finns vissa skillnader i arbetsmarknadsutfall mellan boende i områden där utanförskapet är stort och andra områden (A2025/00276, A2026/00294). Dessa skillnader beror i huvudsak på skillnader i sammansättning mellan sökande i olika områden även om det också finns en oförklarad skillnad i utfall. Arbetsförmedlingen konstaterar även att boende i områden där utanförskapet är stort i högre grad än boende i andra områden agerar aktivt för att förbättra sin situation på arbetsmarknaden genom att skriva in sig på Arbetsförmedlingen och delta i insatser inom den statliga arbetsmarknadspolitiken.

Andelen sysselsatta är betydligt lägre i områden där utanförskapet är stort än i riket som helhet (se diagram 6.1). I dessa områden är även könsskillnaderna större. År 2024 var den genomsnittliga sysselsättningsgraden 60 procent bland kvinnor och 67 procent bland män, medan motsvarande andelar för hela riket var 80 procent bland kvinnor och 82 procent bland män.

Diagram 6.1 Andel sysselsatta i åldern 20–64 år

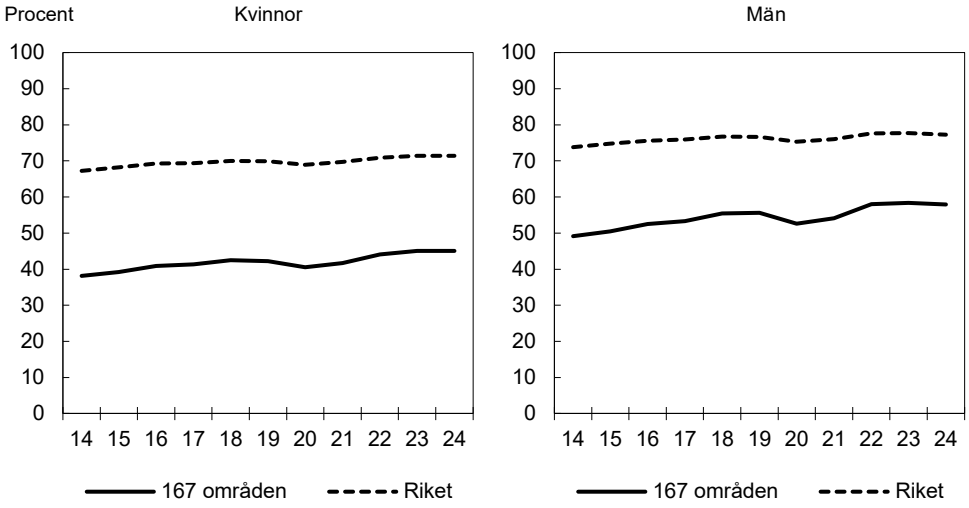

Anm.: Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) är registerbaserad statistik som ersätter RAMS. Övergången från RAMS till BAS årsregister har medfört skillnader som påverkar jämförbarheten över tid. Från och med referensår 2019 används en ny datakälla och metod för att klassificera förvärvsarbetande i RAMS. Bytet av källa och metod innebär tidseriebrott och jämförelser av statistik avseende 2019 och tidigare referensår måste därför göras med stor försiktighet.

Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) åren 2014–2019 och BAS 2020–2024.

Självförsörjningsgraden mäter hur stor andel av individer i förvärvsaktiv ålder (20–64 år) som under ett år arbetar, alternativt erhåller annan egen inkomst, i sådan omfattning att de antas vara självförsörjande. År 2024 var 74 procent av befolkningen i åldern 20–64 år självförsörjande. Motsvarande andel i områdena där utanförskapet är stort var 52 procent. Samtidigt var skillnaden mellan andelen självförsörjande större bland kvinnor och män i dessa områden än i riket. Andelen självförsörjande uppgick till 45 procent bland kvinnor och 58 procent bland män i områden där utanförskapet är stort, medan motsvarande andelar i riket var 71 respektive 77 procent (se diagram 6.2).

Diagram 6.2 Andel självförsörjande i åldern 20–64 år

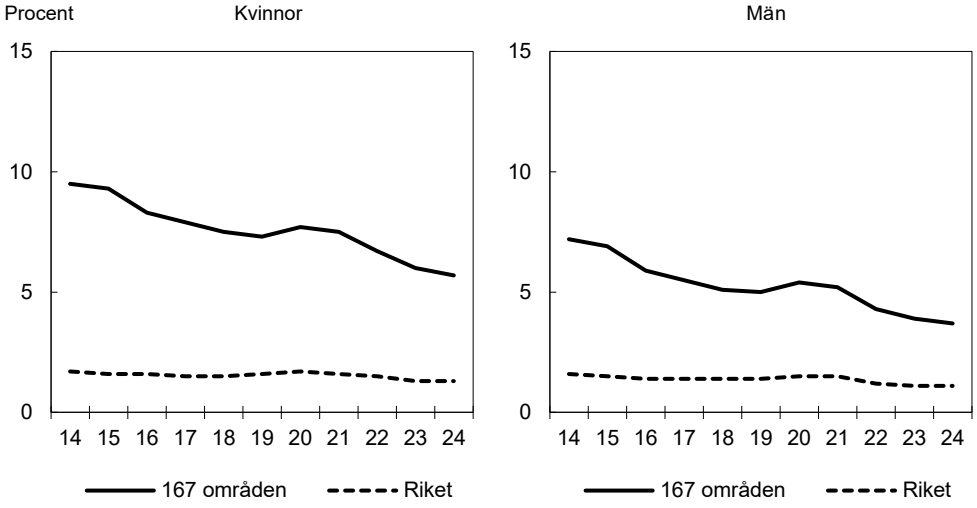

Anm.: Avser individer 20–64 år som är bosatta i Sverige hela året. Som självförsörjningsgrundande inkomst räknas bruttolön, inkomst av aktiv näringsverksamhet, inkomst av kapital, vissa arbetsrelaterade transfereringar samt inkomstrelaterad pension. Inkomstgränsen för självförsörjning är tre inkomstbasbelopp, vilket 2024 motsvarade en årsinkomst på 228 600 kronor.

Källa: SCB, särskild beställning.

År 2024 erhöll 6 procent av kvinnorna och 4 procent av männen i åldrarna 20–64 år långvarigt ekonomiskt bistånd i områden där utanförskapet är stort, jämfört med drygt 1 procent bland både kvinnor och män i riket som helhet. Andelen mottagare av långvarigt ekonomiskt bistånd i områdena hade en minskande trend mellan 2014 och 2024 (se diagram 6.3). Detta mönster syns för såväl kvinnor som män.

Diagram 6.3 Andel personer i åldern 20–64 år med ekonomiskt bistånd i minst 10 månader

Källa: SCB, särskild beställning från databasen STATIV.

Utbildning

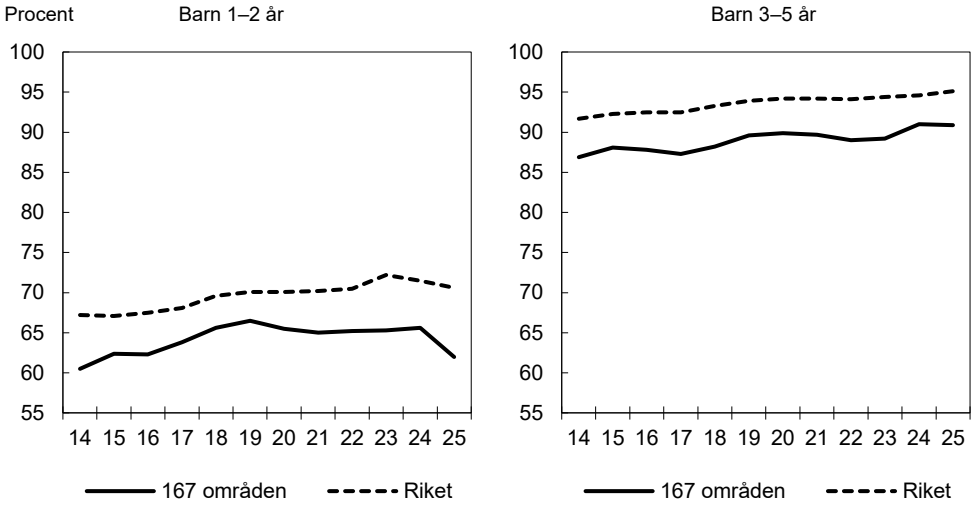
Förskola

Deltagandet i förskola är generellt sett högt i Sverige. År 2025 var drygt 468 000 barn inskrivna i förskolan, vilket motsvarar drygt 86 procent av samtliga barn i åldern 1–5 år.

Bland barn 1–2 år som bor i områden där utanförskapet är stort var 62 procent inskrivna i förskolan år 2025, jämfört med 71 procent i hela riket. För barn 3–5 år som

bor i dessa områden var inskrivningsgraden 91 procent, jämfört med 95 procent i hela riket. Det finns inga skillnader i deltagandet mellan flickor och pojkar på områdesnivå.

Diagram 6.4 Andel inskrivna barn i förskolan

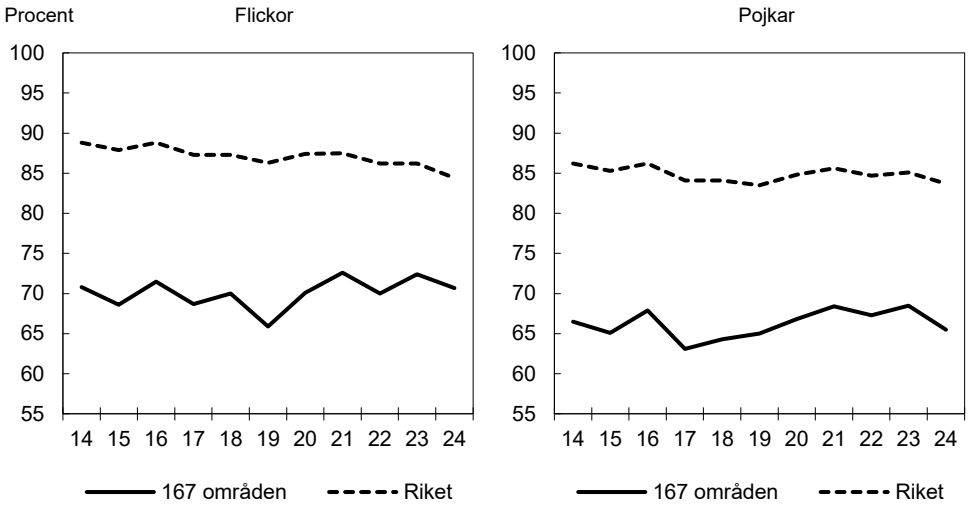

Källa: SCB, särskild beställning.

Gymnasieskolan

Godkända betyg, fullföljd skolgång och behörighet till gymnasieskolan är viktiga faktorer för att minska utanförskapet. Efter läsåret 2024/25 var 84 procent av eleverna, såväl bland flickor som pojkar, som gick ut årskurs nio behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. Andelen behöriga varierar dock mycket (se diagram 6.5). I områden där utanförskapet är stort var andelen behöriga till gymnasieskolans nationella program 71 procent bland flickor och 66 procent bland pojkar.

Diagram 6.5 Andel elever som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram efter läsåret 2023/2024

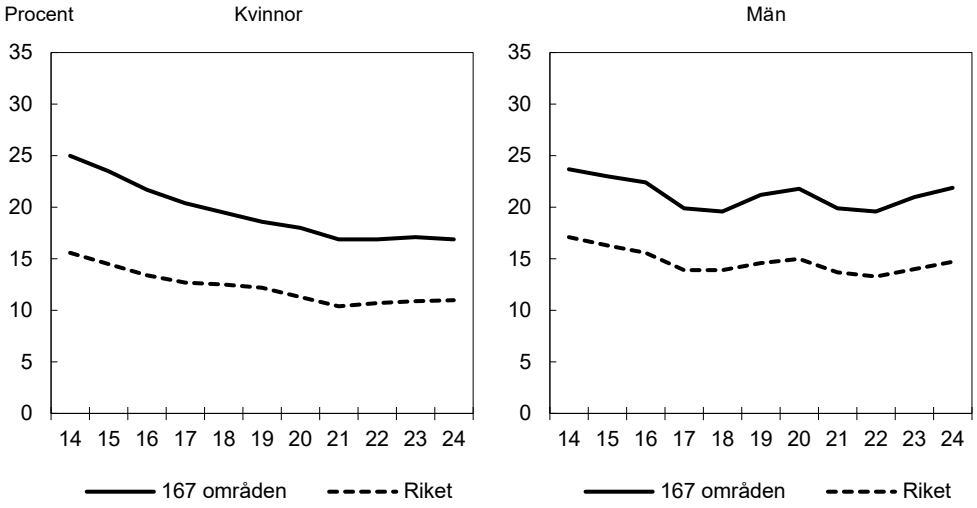

Källa: SCB, särskild beställning.

Unga som varken arbetar eller studerar

Andelen i befolkningen i åldern 20–25 år som 2024 varken förvärvsarbetar eller studerar har ökat något jämfört med föregående år, såväl i riket som helhet som i områden där utanförskapet är stort. Andelen är dock avsevärt mycket högre i dessa områden än riksgenomsnittet. År 2024 var det 17 procent bland unga kvinnor och 22 procent bland unga män i dessa områden som varken arbetade eller studerade, jämfört med 11 respektive 15 procent i riket.

Diagram 6.6 Andel personer i åldern 20–25 år som varken arbetar eller studerar

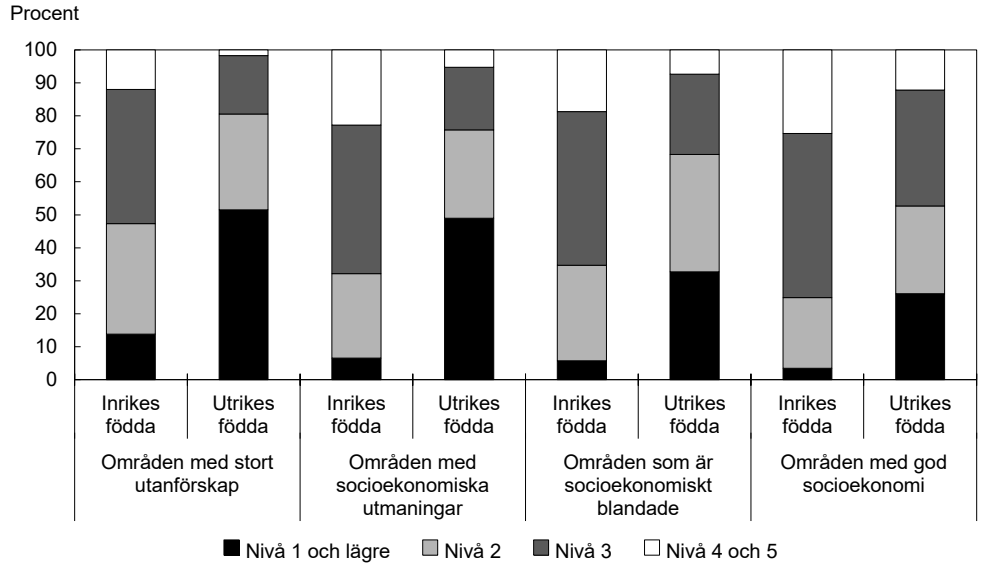
Källa: SCB, särskild beställning.

PIAAC

I SCB:s fördjupningsrapport om färdigheter och arbete bland utrikes födda utifrån OECD:s internationella undersökning om vuxnas färdigheter, PIAAC (SCB, Färdigheter och arbete bland utrikes födda, 2026) framgår bl.a. att det finns stora skillnader mellan olika bostadsområden vad gäller vuxna invånares högsta utbildningsnivå och läsfärdigheter i svenska. Bland utrikes födda i åldern 16–65 år som bor i områden med stort utanförskap har 48 procent en förgymnasial eller kort gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå och ungefär lika hög andel har bristande läsfärdigheter (nivå 1 eller lägre) i svenska. Bland inrikes födda som bor i områden med stort utanförskap var andelen med förgymnasial eller kort gymnasial utbildning lägre och andelen med bristande läsfärdigheter uppgick till 14 procent. Personer med bristande läsfärdigheter kan exempelvis ha svårare att tillgodogöra sig information från skola och sjukvård samt att följa nyhetsflödet och annan samhällsviktig information. De kan även ha sämre förutsättningar på arbetsmarknaden än personer med högre utbildningsnivå och tillräckliga (nivå 2), goda (nivå 3) eller mycket goda (nivå 4 och 5) läsfärdigheter. För både utrikes och inrikes födda är andelen med bristande läsfärdigheter och förgymnasial eller kort gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå betydligt lägre inom områden med god socioekonomi.

Skillnaderna i läsfärdigheter mellan olika områden kan i stor utsträckning förklaras av skillnader i befolkningssammansättningen mellan områdena. När SCB för utrikes födda tar hänsyn till skillnader i utbildningsnivå, vistelsetid i Sverige, kön och utvecklingsnivå i födelselandet kvarstår inga statistiskt säkerställda skillnader i läsfärdigheter mellan olika områden. Inom samtliga områden framträder tydliga skillnader i läsfärdigheter mellan inrikes och utrikes födda och detta gäller både för kvinnor och män. Andelen med goda läsfärdigheter i svenska är inom samtliga områden högre bland inrikes födda än bland utrikes födda. Däremot finns det inga skillnader i genomsnittliga läsfärdigheter mellan kvinnor och män, oavsett område eller födelseland.

Diagram 6.7 Andel i befolkningen inom varje kunskapsnivå i läsning, 16–65 år, 2023

Källa: PIAAC, SCB.

Hälsa

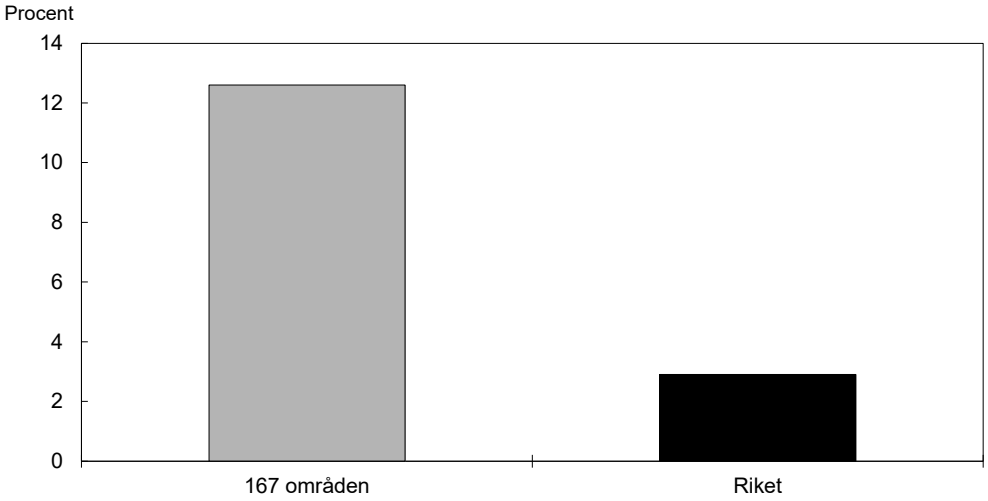
För att belysa skillnader i hälsa, vård och omsorg mellan olika geografiska områden har Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten infört ett områdesperspektiv i sin statistik och sina analyser. Socialstyrelsen konstaterar att det är vanligare att vårdas för diagnoser som anses vara påverkbara genom god primärvård eller specialiserad öppenvård, exempelvis diabetes och hjärtsvikt, samt att vårdas för hjärtinfarkt och stroke, i områden med sämre socioekonomi (Effektivare arbete för integration och minskat utanförskap med hjälp av regionala statistikområden – slutredovisning (A2026/00299). I Socialstyrelsens redovisning framgår också att det är vanligare att diagnostiseras med cancer i områden med goda socioekonomiska förutsättningar, men det är samtidigt vanligare att avlida av en cancersjukdom i områden med sämre socioekonomi. Folkhälsomyndigheten konstaterar att den förtida dödligheten är högst i områden med stora socioekonomiska utmaningar, och lägst i områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar (Ett effektivt arbete för integration och minskat utanförskap (A2026/00362). Folkhälsomyndigheten noterar också att skillnader i hälsa består även efter hänsyn har tagits till befolkningens ålder, kön, födelseland, utbildningsnivå och inkomst.

Folkhälsomyndigheten har sedan 2024 i uppdrag att samordna ett myndighetsgemensamt arbete för att stärka och främja en god, jämlik och jämställd sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), med särskilt fokus på områden där utanförskapet är stort (A2024/01236). I en delredovisning av uppdraget bedömer Folkhälsomyndigheten att samtliga myndigheter har identifierat och genomfört relevanta insatser som kommer att stärka och främja SRHR särskilt i områden där utanförskapet är stort och som därmed kommer bidra till måluppfyllelsen. Insatser har bl.a. riktats till skolor, socialtjänst och andra verksamheter, särskilt i områden där utanförskapet är stort. Flertalet myndigheter har samarbetat med civilsamhället för att nå ut i aktuella områden.

Boende

Sammantaget i hela befolkningen var omkring 142 000 hushåll 2024 både trångbodda och hade en låg ekonomisk standard. Av dessa hushåll fanns 25 procent i områden där utanförskapet är stort (ca 35 000 hushåll). Det finns skillnader mellan dessa områden och riket som helhet. I dessa områden var närmare 13 procent av hushållen trångbodda med låg ekonomisk standard 2024 och i riket var närmare 3 procent av hushållen i denna situation.

Diagram 6.8 Andel trångbodda hushåll med låg ekonomisk standard

Anm. I detta utgiftsområde kombineras måttet trångboddhet från och med nu med måttet låg ekonomisk standard. Detta mått tar hänsyn till hushållsställning i stället för enbart hushållstyp. Det gör att personer som lever i samboliknande förhållande och därmed kan antas dela sovrum kan identifieras. Låg ekonomisk standard motsvarar 60 procent av medianen av disponibel inkomst per konsumtionsenhet.

Källa: Boverket.

Otrygghet

Sedan 2022 redovisar Brottsförebyggande rådet (Brå) resultaten från den nationella trygghetsundersökningen (NTU) uppdelat på, av SCB, definierade områdestyper. Brås senaste undersökning från 2025 visar bl.a. att bland boende i områden med socioekonomiska utmaningar är andelen som känner sig otrygga vid utevistelse nästan dubbelt så stor som bland boende i områden med goda socioekonomiska förutsättningar (40 respektive 21 procent). Att oroa sig för att utsättas för misshandel, rån samt stöld av eller skadegörelse på bil är också vanligare bland boende i områden med socioekonomiska utmaningar, liksom att avstå någon aktivitet eller välja en annan väg eller färdsätt på grund av oro. Även den självrapporterade utsattheten för brott är högre i dessa områden vad gäller flera brottstyper (se även UO4, avsnitt 2.5.1).

Demokratiskt deltagande

SCB har gjort en undersökning om demokratisk, social och kulturell integration i Sverige (Uppföljning av demokratisk, social och kulturell integration – Slutredovisning av regeringsuppdrag 2026 (A2026/00681). I denna rapport utgår SCB från den tidigare sammanställningen (den rättade analysen från 2024, se vidare avsnittet Övrig information) om områden i Sverige där utanförskapet är stort.

I rapporten framgår att det inte finns någon säkerställd skillnad mellan boende i områden där utanförskap är stort och andra områden vad gäller hur viktigt respondenterna anser att det är att förstå hur den svenska demokratin fungerar. Detsamma gäller i vilken omfattning man anser sig ha goda kunskaper om den svenska demokratin och god kännedom om de rättigheter och skyldigheter som gäller för alla som

bor i Sverige. Det finns inte några statistiskt säkerställda skillnader hur boende i områden med stort utanförskap har svarat på dessa frågor i jämförelse med boende i övriga områden. Viljan att rösta är hög i områden med stort utanförskap. Där uppger 84 procent att de skulle rösta om det vore val idag jämfört med 89 procent i övriga områden.

En lägre andel boende i områden där utanförskapet är stort jämfört med boende i andra områden har mycket eller ganska högt förtroende för polisen (78 respektive 86 procent) och sjukvården (70 respektive 79 procent). Däremot finns det ingen statistiskt säkerställd skillnad i förtroende mellan områdena för svenska nyhetsmedier, skolan eller riksdagen.

En lägre andel boende i områden där utanförskapet är stort än boende i andra områden känner sig som en del av samhället (76 respektive 87 procent). Det är också en lägre andel boende i områden där utanförskapet är stort, jämfört med boende i andra områden, som uppger att de känner sig lika mycket värda som andra som bor i Sverige (68 respektive 83 procent). Däremot är det ingen skillnad mellan områdena när det gäller hur hoppfulla man uppger sig vara om Sverige som land att leva i (cirka 75 procent). Det är heller ingen betydande skillnad mellan områdena avseende hur hoppfull man är om sin egen framtid i Sverige (82 respektive 87 procent).

6.3.2 Övergripande åtgärder för att motverka utanförskap

Övergripande åtgärder för att minska och motverka utanförskap avser verksamhet och insatser som finansieras via anslag 4:1 *Åtgärder mot utanförskap*.

Boverket har fortsatt haft i uppdrag att tillgängliggöra och utveckla verktyg för sammanställning av områdesspecifik statistik med betydelse för arbetet mot utanförskap.

För att underlätta för regeringen och andra aktörer vid planering, utformning och genomförande av insatser i arbetet mot utanförskap, fick Boverket och SCB i december 2025 i uppdrag att genomföra uppföljningar av den fördjupade analys av utanförskap myndigheterna utförde 2024 (A2025/01209).

I regleringsbreven för 2026 har Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Skolverket fått i uppdrag att, inom ramen för respektive myndighets uppdrag, följa utvecklingen i områden där utanförskapet är stort samt analysera på vilket sätt deras arbete mot utanförskap kan stärkas. Länsstyrelserna har i regleringsbrevet för 2026 fått i uppdrag att analysera och redovisa i vilka avseenden deras verksamhet, enligt nuvarande uppgifter och förutsättningar, kan påverka utvecklingen i områden där utanförskapet är stort.

Kammarkollegiet har avslutat arbetet med kvarvarande avvecklingsfrågor för myndigheten Delegationen mot segregation (A2026/00227). Utfallet för avvecklingskostnaderna blev 3,6 miljoner kronor.

Sedan 2024 administrerar Socialstyrelsen ett statsbidrag som syftar till att stärka det förebyggande arbetet när det gäller barn som löper risk att begå brott i miljöer kopplade till organiserad brottslighet (förordning [2024:158] om statsbidrag till kommuner för insatser som avser barn som löper risk att begå brott i miljöer kopplade till organiserad brottslighet). 2025 fördelade myndigheten totalt 147 miljoner kronor till 74 kommuner. Kommunerna och Socialstyrelsen anser att statsbidraget har stärkt det förebyggande arbetet med barn som riskerar att begå brott i miljöer kopplade till organiserad brottslighet.

Flera åtgärder inom utgiftsområde 9 riktar sig till utanförskapsområden och syftar till att lyfta dessa områden. Det gäller exempelvis uppdrag till länsstyrelserna om förstärkt

föräldraskapsstöd för att minska att barn och unga utnyttjas i kriminalitet samt statsbidrag för att etablera fler och vidareutveckla familjecentraler. Se vidare utgiftsområde 9, avsnitt 6.

Inom utgiftsområde 19 finns ett statsbidrag som riktar sig till kommuner med socioekonomiska utmaningar. Insatsen har också bidragit till att minska och motverka utanförskap. Se vidare utgiftsområde 19, avsnitt 2.6.3.

6.4 Budgetförslag

6.4.1 4:1 Åtgärder mot utanförskap

Tabell 6.1 Anslagsutveckling 4:1 Åtgärder mot utanförskap

Tusental kronor

2025	Utfall	158 162	Anslagssparande	13 838
2026	Anslag	175 000[1]	Utgiftsprognos	172 899
2027	**Förslag**	**22 000**		
2028	Beräknat	18 000		
2029	Beräknat	18 000		

[1] Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2026 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att minska och motverka utanförskap och för utgifter för statsbidrag som har detta syfte. Vidare får anslaget användas för viss administration samt uppföljning och utvärdering. Anslaget får även användas för kvarvarande kostnader för avveckling av Delegationen mot segregation.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.2 Förändringar av anslagsnivån 2027–2029 för 4:1 Åtgärder mot utanförskap

Tusental kronor

	2027	2028	2029
Anvisat 2026[1]	**175 000**	**175 000**	**175 000**
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-153 000	-157 000	-157 000
Överföring till/från andra anslag		-425 000	-425 000
Övrigt		425 000	425 000
Förslag/beräknat anslag	**22 000**	**18 000**	**18 000**

[1] Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2025 (bet. 2025/26:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär bl.a. att den tillfälliga satsningen på förebyggande insatser när det gäller barn som löper risk att begå brott i miljöer kopplade till organiserad brottslighet upphör vid årsskiftet 2026/27. Anslaget minskas därför med 150 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 22 000 000 kronor anvisas under anslaget 4:1 *Åtgärder mot utanförskap* för 2027. För 2028 och 2029 beräknas anslaget till 18 000 000 kronor respektive 18 000 000 kronor.